

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1984-1985

19 APRIL 1985

ONTWERP VAN DECREET

inzake bijzondere jeugdbijstand

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Minderjarigen hebben het recht om op te groeien naar zelfstandigheid, in omstandigheden waarin hun fysieke, affectieve, morele, intellectuele en sociale ontplooiingskansen gevrijwaard worden.

Dit ruimtebiedend groeiproces, waarin minderjarigen hun eigen identiteit stapsgewijze verwerven, moet hen leiden tot sociale weerbaarheid en verantwoordelijk kheidszin in solidariteit met anderen.

De beleidsverantwoordelijkheid voor het gaaf houden van deze ontplooiingskansen, is voor een belangrijk gedeelte in de handen gelegd van de gemeenschappen.

Artikel 5, § 1, II, 6° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heeft immers de bevoegdheid, en derhalve de verantwoordelijkheid, voor de jeugdbescherming aan de gemeenschappen overgedragen, met uitzondering evenwel van de aangelegenheden die ressorteren onder het burgerlijk recht, het strafrecht of het gerechtelijk recht.

Deze bijzondere wetsbepaling is een mijlpaal in de geschiedenis van de jeugdbescherming : voor het eerst kunnen jongeren, wiens ontplooiingskansen in gevaar dreigen te komen, aangesproken en toegesproken worden vanuit hun eigen gemeenschap ; voor het eerst ook kunnen jongeren een beroep doen op voorzieningen die door hun gemeenschap worden ondersteund of tot stand gebracht.

De noden en behoeften zijn groot, en bepalen meteen ook de omvang van de opgave van de gemeenschappen.

Dit ontwerp van decreet legt het kader vast waarbinnen de Vlaamse Gemeenschap, autonoom en op de haar specifieke wijze, aan deze verantwoordelijkheid gestalte en inhoud wil geven.

Dat dit precies gebeurt in het jaar dat, door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, tot „Internationaal Jaar van de Jeugd” werd uitgeroepen, en precies twintig jaar nadat de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming tot stand kwam, kan geen historische toevalligheid zijn. De grote mutaties, die onze samenleving deze laatste decennia heeft doorgemaakt, en de repercussies daarvan op de eigen plaats van de jeugd binnen die samenleving, kunnen daaraan niet vreemd zijn.

Tot dusver werd de jeugdbescherming in België in hoofdzaak georganiseerd overeenkomstig de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. In dit ontwerp van decreet wordt enerzijds, voor de Vlaamse Gemeenschap, de materie gereorganiseerd die binnen deze wet als „sociale bescherming” werd aangeduid, en worden anderzijds een aantal van de aangelegenheden die rechtstreeks verband houden met aan de Gemeenschap toevertrouwde bevoegdheden, aan de nieuwe inzichten aangepast.

De inruiling van het begrip „jeugdbescherming” voor het begrip „bijzondere jeugdbijstand” is geen toegeving aan een modische behoefte aan terminologische verfrissing.

Het woord „jeugdbijstand” verwijst vooreerst naar het eigen kader waarbinnen de Vlaamse Gemeenschap de jeugdzorg kan en moet behartigen : dat van de bijstand aan personen.

Vervolgens wordt met dit woord ook aangegeven dat jongeren méér zijn dan alleen maar object van bescherming, maar dat zij in de mate van het mogelijke ook benaderd moeten worden als volwaardige leden van hun gemeenschap met een eigen verantwoordelijkheid en zeggingsrecht.

De specificatie „bijzondere” jeugdbijstand ten slotte, belicht wat in dit ontwerp van decreet centraal staat : problematische opvoedingsituaties die de ontplooiingskansen van minderjarigen bedreigen. Alszodanig bestrijkt dit ontwerp niet alle actievelden waarop de Vlaamse Gemeenschap ten behoeve van de jeugd bedrijvig kan zijn.

De hoofdbedoeling van dit ontwerp van decreet is de mogelijkheden te optimaliseren die besloten liggen in een dienst- en hulpverlening, die door de minderjarigen of het gezin waarin zij leven, wordt gevraagd of aanvaard. Deze dienst- en hulpverlening krijgt een eigen werkterrein toegewezen, met geeigende mogelijkheden en procedures, onafhankelijk van enige gerechtelijke tussenkomst.

De wetgever van 8 april 1965 had reeds het belang ingezien van een jeugdbescherming zonder dwang, en had middels de organisatie van een „sociale jeugdbescherming” de weg geopend om op dat veld te experimenteren en ervaring op te doen. Twintig jaar ervaring heeft echter uitgewezen dat er op deze weg heel wat hindernissen lagen, die uiteindelijk hebben belet dat de hulp- en dienstverlening zonder dwang de hoofdweg zou worden waarlangs hulpvraag en hulpaanbod elkaar zouden kunnen ontmoeten.

Eén van de grootste hinderpalen daartoe was de ambivalente identiteit van de jeugdbeschermingscomités, die voortvloeide uit hun tweevoudig takenpakket.

Enerzijds hebben deze immers tot taak om minderjarigen en gezinnen in moeilijkheden daadwerkelijk bij te staan, wan-

neer dit althans gevraagd of aanvaard wordt door de personen die over deze minderjarigen de ouderlijke macht uitoefenen of hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben.

Maar anderzijds hebben zij ook tot taak daadwerkelijk mede te werken met de gerechtelijke overheden, onder meer in het kader van de uitvoering van de door hen genomen afdwingbare beslissingen. Daar komt nog bij dat in de gevallen waarin geen instemming of medewerking van de ouders kan bekomen worden, de jeugdbeschermingscomités verplicht kunnen zijn of zich verplicht kunnen voelen om de problemen ter kennis te brengen van de gerechtelijke overheden, wanneer de ernst of het acute karakter van een probleem de tussenkomst van een afdwingbare maatregel noodzakelijk maakt.

Op de medewerking van de beschermingscomités aan de gerechtelijke bescherming, heeft zich nu een beeldvorming geënt, waarbinnen het actieveld van de beschermingscomités dominant gepercipieerd wordt als een soort „voorportaal” van de gerechtelijke bescherming. Deze beeldvorming is een zware hypotheek op het vertrouwen dat de bevolking in de jeugdbeschermingscomités moet kunnen stellen, opdat deze hun primaire hulpverleningstaken ten volle zouden kunnen waarmaken.

De bekommernis voor het handhaven van dit noodzakelijk vertrouwen heeft de laatste jaren trouwens heel wat jeugdbeschermingscomités ertoe aangezet om hun medewerking aan de uitvoering van de gerechtelijke beslissingen tot een minimum te beperken, in sommige gevallen zelfs geheel uit te sluiten.

1. De eerste grote optie, die aan de basis ligt van dit ontwerp, is de dubbelzinnigheid in de identiteit van de jeugdbeschermingscomités weg te werken, en hen de eenduidige identiteit te geven van organisaties voor vrijwillig aanvaarde dienst- en hulpverlening, die autonoom staan ten aanzien van de gerechtelijke overheden. De banden met de gerechtelijke bescherming worden derwijze doorgesneden, dat de comités voortaan op eigen vleugels kunnen vliegen : in de toekomst zullen zij niet rechtstreeks meer doorverwijzen naar het parket, en zullen zij ook niet meer rechtstreeks betrokken worden in de uitvoering van rechterlijke beslissingen. Zij worden dan ook herdoopt tot „comités voor bijzondere jeugdzorg”.

Zonder de legitimiteit en het belang van een desgevallend noodzakelijke gerechtelijke interventie te betwisten, wordt met deze optie bewust vorm gegeven aan het geloof in de eigen mogelijkheden van een vrijwillig aanvaarde hulpverlening, en in de waarde van het subsidiariteitsbeginsel, volgens hetwelk een gerechtelijk optreden slechts gelegitimeerd kan zijn, wanneer de mogelijkheden van hulpverlening zonder dwang werden uitgeput.

De herdeliniëring van de opdracht van de comités voor bijzondere jeugdzorg kan als volgt worden samengevat.

1° Ten aanzien van individuele problematische opvoedings-situaties behoudt het comité in grote lijnen de opdrachten die tot op heden door de jeugdbeschermingscomités werden opgenomen, met dien verstande dat zij niet langer functioneren als „voorportaal” of verlengstuk van de gerechtelijke jeugdbescherming. Hun verhouding tot de gerechtelijke overheden komt in een ander daglicht te staan : door het maximaliseren van bijstand en hulp in problematische opvoedingssituaties kunnen zij thans garanderen dat er aan oplossingen voor probleemsituaties gewerkt wordt en dat zij zodoende de noodzaak aan gerechtelijke tussenkomst kunnen voorkomen of terugdringen. In eenklank met deze taken worden in de procedure

en de werkingsbeginselen de consequenties van de vrijwillige hulpverlening doorgetrokken.

2° Aan de algemeen preventieve opdracht van de comités wordt een nieuw impuls gegeven. Zij krijgen de taak om, op grond van het inzicht dat zij verwerven in determinanten, die steeds opnieuw bepaalde problematische opvoedingssituaties uitlokken, deze conditionerende factoren in de samenleving aan de orde te stellen en bij mandatarissen onder de aandacht te brengen, teneinde initiatieven uit te lokken om op deze factoren vat te krijgen.

De eerste taak wordt omwille van de arbeidsintensiviteit, de noodzaak aan permanente opvolging, en de vereiste specifieke deskundigheid in de schoot van het comité aan een bureau gedelegeerd, dat ten dien einde op een gespecialiseerde sociale dienst een beroep kan doen. De tweede opdracht behoort meer in 't bijzonder tot de verantwoordelijkheid van de andere comitéleden. Gegeven de complementariteit van beide opdrachten, worden zij vanuit één organisme behartigd.

II. Een tweede grote optie, die aan de basis ligt van dit ontwerp van decreet, is de principiële erkenning van het recht van de minderjarigen, om te participeren aan de besluitvorming met betrekking tot oplossingen van de problemen die hen rechtstreeks raken, voor zover zij daartoe in staat zijn.

Alhoewel de armslag van de Vlaamse Gemeenschap ter zake beperkt wordt door de burgerrechtelijke positie van de minderjarigen, is dit decreet een eerste aanzet om minderjarigen – binnen de smalle marge van de gemeenschapsbevoegdheid – medeverantwoordelijk te maken voor eigen leven en toekomst.

Aan minderjarigen beneden de leeftijd van 14 jaar wordt het recht gegeven gehoord te worden, wanneer zij betrokken zijn in een probleemsituatie waarvoor een oplossing gezocht wordt. Aan minderjarigen die de leeftijd van 14 jaar hebben bereikt, wordt de mogelijkheid gegeven oplossingsvoorstellen, waarmee zij niet kunnen instemmen te betwisten. Zo zij, in burgerrechtelijk perspectief, al niet het laatste woord krijgen, worden zij in hulpverleningsperspectief gerespecteerd als volwaardige partner.

III. Om aan de reeds genoemde opties voldoende slagkracht te geven, moest een nieuw instrument gesmeed worden. In dit ontwerp van decreet is dit geworden : de **bemiddelingscommissie** voor bijzondere jeugdbijstand, een innovatie die het sluitstuk vormt van een herdacht concept van bijzondere jeugdbijstand.

Deze bemiddelingscommissie is bedoeld als een vangrail, die enerzijds sterk genoeg moet zijn om te verhinderen dat een problematische opvoedingssituatie een gerechtelijke afloop krijgt, zonder dat de mogelijkheden van de gevraagde of vrijwillig aanvaarde hulpverlening maximaal werden uitgeput ; maar die anderzijds ook soepel genoeg moet zijn om een doorgang te verschaffen naar de gerechtelijke overheden, wanneer dit in het belang van de minderjarige volstrekt noodzakelijk is.

De bemiddelingscommissie is op de eerste plaats de instantie waarop eenieder zich kan beroepen, die van oordeel is dat hij in het kader van de vrijwillige hulpverlening onvoldoende tot zijn recht is kunnen komen of die op onoverwonnen weerstanden is gestuit : het bureau voor bijzondere jeugdbijstand, dat niet de vereiste instemming van de betrokkenen heeft verkregen ; de ouders die onvoldoende gehoor hebben gevonden bij dit bureau ter vervulling van hun wensen ; de minderjarigen die een oplossingsvoorstel voor probleemsituaties **betwis-**

ten of die van mening zijn dat zij tekort werden gedaan in hun recht op hulpverlening, en anderen.

De mogelijkheid zich tot de bemiddelingscommissie te wenden, maakt meningsverschillen en zelfs conflicten over oplossingsvoorstellen voor problemen legitiem.

Maar zij schept meteen ook de bijkomende mogelijkheid om via een geleide samenspraak, overreding en overtuiging, een uitweg uit de conflictsituatie te vinden.

De bemiddelingscommissie heeft tot taak naar best vermogen aan te sturen op een minnelijke regeling. Zij dient daarbij principieel uit te gaan van de gelijkwaardigheid tussen de in het conflict betrokken partijen.

Wanneer de bemiddelingscommissie geen minnelijke regeling kan uitlokken, zal zij geconfronteerd worden met het tweede aspect van haar opdracht, met name te beoordelen of er indicaties zijn om de zaak aan de jeugdrechtbank over te laten, omwille van de volstreekte noodzakelijkheid van een pedagogische maatregel in het belang van de minderjarige. Door deze taak aan de bemiddelingscommissie toe te vertrouwen, wordt het comité ontlast van een verantwoordelijkheid, die haar identiteit als dienst voor vrijwillig aanvaarde dienst- en hulpverlening, in het gedrang kan brengen.

Ook kan de bemiddelingscommissie initiatieven van gerechtelijke overheden behandelen ; vragen om advies vanwege magistraten belast met jeugdzaken.

De bemiddelingscommissie als ontmoetingsplatform verenigt derhalve verschillende functies : deze van vangrail voor de hulpverlening in vrijwillig verband, van smalle toeganspoort tot de gerechtelijke bescherming, en van doorgeefluik naar de hulpverlening in vrijwillig verband.

IV. Een laatste grote optie ten slotte, is de bundeling van een aantal werkingsbeginselen in verband met de dienst- en hulpverleningsinfrastructuur, die het welslagen van de doelstellingen van dit ontwerp van decreet moet garanderen :

1° de waaier van subsidieerbare voorzieningen als dusdanig uitbreiden of reorganiseren, dat er een dergelijke mate van differentiatie van het aanbod aan dienstverlening tot stand komt, dat op elke hulpverleningsvraag een geëigend antwoord kan gegeven worden, met in achtneming van het beginsel dat – bij gelijkblijvend resultaat – de minst ingrijpende interventie de optimale is ;

2° in dat perspectief, initiatieven valoriseren die, alhoewel zij deel uitmaken van de algemene welzijnszorg, kwalitatief een waardevolle inbreng kunnen hebben voor de bijzondere jeugdbijstand, door aan te sturen op maximale samenwerking ;

3° waken over de kwaliteit van de voorzieningen, door het expliciteren van kwalitatieve erkenningsvoorwaarden, en door een periodische evaluatie van de voorzieningen in het kader van de bijzondere jeugdbijstand.

Tot slot moge er nog op gewezen worden dat in de meer gedetailleerde regelgeving van dit ontwerp van decreet, innovaties werden ingeschreven, die de nadere concretisering zijn van de hierboven vermelde basisopties.

Commentaar bij de artikelen

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Krachtens artikel 59bis, § 2bis van de Grondwet en artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen behoort de jeugdbescherming tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

Artikel 2

Een aantal begripsomschrijvingen of definities dienen in het kader van dit decreet nader omschreven te worden omwille van hun systematisch gebruik hierna.

a) Het begrip „problematische opvoedingsituatie” is een geactualiseerde omschrijving ter vervanging van de vroegere notie van „kind in gevaar”. Dit begrip verwijst naar situationele, pedagogische en relationele probleemcomponenten. Er wordt in deze termen tot uitdrukking gebracht dat de herkenbare problemen mede kunnen ontstaan door de leefomgeving van de minderjarige of het opvoedingsproces, en dat ze geëvolueerd zijn tot een situatie waarbij de ontplooiingskansen van de minderjarige bedreigd worden.

b) „Voorzieningen” is een overkoepelende term voor de zeer ruime waaier van initiatieven, waarop door kinderen, jongeren en gezinnen een beroep kan gedaan worden, zowel binnen als buiten de specifieke jeugdbijstand. In deze samenhang, staat de term gezin voor de samenlevingsvorm waarbij één of twee meerderjarigen in een opvoedingsrelatie samenleven met minderjarigen.

c) „Erkende voorzieningen” zijn gespecialiseerde voorzieningen voor bijzondere jeugdbijstand, die hiervoor een bijzondere erkenning hebben verworven volgens het bepaalde in dit decreet.

d) Met de begrippen „centra of diensten” worden ambulante of semi-residentiële voorzieningen bedoeld. Onder deze categorie van voorzieningen kunnen onder meer diensten voor begeleiding van pleeggezinnen, dagcentra voor schoolgaanden en diensten voor begeleid zelfstandig wonen gegroepeerd worden.

e) Met de omschrijving „projecten” worden initiatieven bedoeld die vernieuwende vormen van dienst- of hulpverlening opzetten, realiseren en evalueren ; deze initiatieven zijn beperkt in de tijd. Een project kan opgezet worden door één initiatiefnemer of door een samenwerkingsverband tussen meerdere voorzieningen.

Een project kan zich richten tot een specifieke doelgroep, zoals bijvoorbeeld moeilijk opvoedbare minderjarigen, waarvoor alle inspanningen van diverse voorzieningen zonder effect schijnen te blijven en die uitgenodigd worden tot een zeer zware langdurige fysieke inspanning in de vrije natuur onder intensieve pedagogische begeleiding.

Een project kan ook opgezet worden om vat te krijgen op een bijzondere probleemsituatie, waarin verscheidene individuele pedagogische probleemsituaties mede gedetermineerd worden door omstandigheden of toestanden in een beperkte of ruimere samenlevingsvorm. Dergelijke projecten kunnen een programma inhouden dat, in samenwerking met onder meer buurtwerking, OCMW, gezinshulp, onderwijs en jeugdbij-

stand in een bepaalde gemeente of wijk, een **gemeenschappelijke** actie opzet en uitvoert teneinde dergelijke omstandigheden en toestanden in gunstige zin te wijzigen.

f) Met „inrichtingen” worden deze voorzieningen bedoeld waarvan de residentiële opvang een wezenlijk kenmerk is. Dit wezenlijke sluit niet uit dat, bijvoorbeeld inzake nazorg, ook niet-residentiële opdrachten kunnen opgenomen worden.

Hoofdstuk II

De comités voor bijzondere jeugdzorg

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Artikel 3

In tegenstelling met de vroegere jeugdbeschermingscomités, die per gerechtelijk arrondissement ingeplant waren, worden de comités voor bijzondere jeugdzorg opgericht per bestuurlijk arrondissement.

Voor bestuurlijke arrondissementen met een relatief laag inwonersaantal, beneden de 100.000 inwoners bijvoorbeeld, kan één comité worden opgericht per regio van twee bestuurlijke arrondissementen, indien het werkvolume geen andere imperatieven stelt.

De situering van de comités op het niveau van het bestuurlijk arrondissement is niet alleen de uitdrukking van de intentie om de werking van de comités autonoom te maken van de gerechtelijke bescherming. Deze situering heeft bovenal tot doel de comités beter bereikbaar te maken voor de bevolking. De mogelijkheid om per bestuurlijk arrondissement twee of meerdere comités op te richten dient dan ook in het licht van de bereikbaarheid gezien te worden.

De notie „bescherming” werd in de naamgeving van de comités, maar ook in alle andere bepalingen van dit decreet, verlaten. De opdrachten in dit decreet overstijgen de beschermingsnotie op diverse niveaus alhoewel de beschermingscomponent, zeker voor niet weerbare kinderen, aanwezig blijft. De benaming „comité voor bijzondere jeugdzorg” zal duidelijk worden bij de bespreking van de opdrachten van de comités onder artikel 4.

De bevolkingsdichtheid, maar ook de samenstelling van de bevolking, of de probleemconcentratie kunnen de oprichting van een bijkomend comité verantwoorden.

Artikel 4

In de taak van het comité voor bijzondere jeugdzorg kunnen vier deelopdrachten onderscheiden worden.

1° Het comité heeft als opdracht, in problematische opvoedingssituaties daadwerkelijk bij stand en hulp te organiseren. Deze bijstand en hulp kan zich richten tot één of meerdere betrokkenen in de probleemsituatie, rekening houdend met de werkingsbeginselen van het comité.

Het comité voert deze opdrachten uit door bemiddeling van zijn bureau voor bijzondere jeugdbijstand ; op dit bureau wordt ten gronde ingegaan in afdeling II van dit hoofdstuk.

Dat het bureau deze bijstand of hulp organiseert betekent niet dat de voorzitter of leden zelf acties ondernemen of daden

stellen ten aanzien van de betrokkenen in problematische opvoedingssituaties. Voor de bijstand en hulp doet het bureau beroep op de beschikbare voorzieningen of op de sociale dienst.

Het „belang van de minderjarige” is de norm om bijstand of hulp vanuit het comité te organiseren alhoewel voor de concretisering alle betrokkenen, leefgenoten of anderen, kunnen aangesproken worden.

De taak van het comité onderscheidt zich in deze van de opdrachten van andere voorzieningen dat het, via zijn sociale dienst, een hulpaanbod kan doen ten aanzien van betrokkenen in problematische opvoedingssituaties, waarvan het kennis heeft.

2° Problematische opvoedingssituaties komen vaak tot uiting in deviant gedrag van één van de betrokkenen of kunnen aanhangig gemaakt zijn bij de gerechtelijke instanties. Indien de parketten, in dergelijke gevallen geen waarborgen hebben dat bijstand of hulp, zoals omschreven in dit artikel, 1°, daadwerkelijk wordt georganiseerd kunnen zij geneigd zijn of zich genoodzaakt voelen om afdwingbare pedagogische maatregelen te vorderen. Daarom is het de uitdrukkelijke taak van het comité om ten aanzien van de gerechtelijke instanties garant te staan voor deze daadwerkelijke bijstand en hulp.

Er mag dan ook verwacht worden dat de gerechtelijke instanties rekening houden met de werkingsbeginselen van het comité.

3° Uit de bijstand of hulp die het comité organiseert kunnen bepaalde constanten zichtbaar worden die lokaal, structureel of groepsgebonden zijn en die het repetitieve karakter van de problematische opvoedingssituaties mede determineren.

In deze is het de taak van het comité deze omstandigheden en toestanden te signaleren, opdat initiatieven zouden genomen worden om ze te voorkomen, te wijzigen en tegen te gaan.

4° De in dit artikel, 3° bedoelde initiatieven zullen door het comité dienen bevorderd en uitgelokt te worden. Het comité zal deze initiatieven ondersteunen met de haar bekende informatie en met hen samenwerken. Desgevallend kan het comité een coördinerende rol op zich nemen.

De in dit artikel, 3° en 4° omschreven deeltaken worden verder gepreciseerd in artikel 5 § 2.

Artikel 5

In de interne organisatie van de comités voor bijzondere jeugdzorg wordt een functionele taakverdeling voorzien. De opdrachten van het bureau worden verduidelijkt in afdeling II van dit hoofdstuk.

De werkingsbeginselen voor het comité ten aanzien van de deeltaken omschreven in artikel 4, 3° en 4° worden in dit artikel geregeld.

Het comité neemt, door bemiddeling van zijn sociale dienst, kennis van de werking van de voorzieningen die geheel of ten dele taken vervullen die kaderen binnen de opdrachten uit dit artikel 3° en 4°. Het comité onderzoekt of en hoe de werking van deze voorzieningen door haar bemiddeling kan geoptimaliseerd worden.

In deze samenhang is het zeer belangrijk dat het comité beschikt over een nauwkeurige documentatie die alle nuttige gegevens bevat omtrent de voorzieningen die in de regio werkzaam zijn. Het comité zal onderzoeken hoe deze documenta-

tie kan verzameld en toegankelijk gemaakt worden, mits afspraken met bestaande initiatieven en overheidsdiensten.

Het comité kan het overleg en de samenwerking tussen de bestaande voorzieningen bevorderen met het oog op een beter afstemmen van het aanbod op de behoeften. Hiertoe kan onderzoek naar noden en knelpunten gestimuleerd worden. In deze heeft het comité ten aanzien van de voorzieningen een ondersteunende en aanvullende rol, eerder dan een concurrentiële opstelling. Het komt de doelstellingen van de bijzondere jeugdbijstand ten goede indien de dienst- en hulpverlening langs deze weg constant aan de kwaliteitsvereisten wordt getoetst.

Jaarlijks evalueert het comité de werking van alle erkende voorzieningen in het arrondissement ; deze **evaluatieverslagen** zouden door de Vlaamse Executieve kunnen ingewacht worden als beleidsvoorbereidend instrument, teneinde algemene conclusies en regelgeving, inzake de kwaliteit van de georganiseerde bijstand en hulp, mogelijk te maken.

Artikel 6

De twaalf leden van het comité voor bijzondere jeugdzorg, desgevallend veertien bij coöptatie, laten toe om diverse geleidingen van de samenleving te weerspiegelen of te vertegenwoordigen en kunnen een werkzame equipe vormen.

De termijn van vijf jaar houdt kansen in om tot een aantal concrete realisaties te komen, na een inlooperperiode waarin de mogelijkheden en grenzen kunnen afgetast worden. Daarnaast biedt deze termijn garanties op een voldoende doorstroming waarbij een vernieuwde inbreng aan bod kan komen.

De benoemde leden zijn vertegenwoordigers van organisaties, voorzieningen of andere initiatieven. Vertegenwoordigers staat voor gemandateerden, met andere woorden personen die het vertrouwen genieten van de organisatie die hen heeft voorgesteld. Op deze wijze wordt ook de betrokkenheid van de delegerende organisatie concreet gemaakt in de samenstelling van het comité ; deze betrokkenheid en **medeverantwoordelijkheid** kan dienstig zijn om de taken van het comité mede te dragen en realiseren.

Telkens drie comitéleden worden benoemd uit één van de vier maatschappelijke sectoren waarmede de jeugd'te maken krijgt.

Jeugd- en volwassenenvorming omschrijft de waaier van initiatieven die in de Vlaamse Gemeenschap streven naar de ontplooiing van de jeugd en de volwassenen. Hierbij kan gedacht worden aan gezinsorganisaties, vrouwenbewegingen, jeugdorganisaties, migrantenorganisaties, **werknemersbewegingen** enzovoort.

Dienst- of hulpverlening aan jeugd en gezin verwijst naar de voorzieningen die kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen bijstaan.

Hierbij kan gedacht worden aan Kind en Gezin, OCMW's, categoriale en regionale opbouwwerken, organisaties voor gezinshulp, consultatieorganismen voor relationele problemen, organismen voor maatschappelijk werk enzovoort.

In het kader van de arbeids- en onderwijsmiddelen kunnen comitéleden gekozen worden uit ouderverenigingen, directies **en** leraars uit alle takken van het onderwijs, middenstandsverenigingen, vakbonden en werkgeversorganisaties enzovoort.

Voor de sector van de (preventieve) gezondheidszorg zullen de gemandateerden benoemd worden uit organismen zoals

Kind en Gezin, initiatieven voor geestelijke gezondheidszorg, medisch schooltoezicht, thuisverzorging enzovoort.

De vereiste om ten minste vier leden te benoemen die jonger zijn dan dertig jaar is een garantie dat ook de belevingswereld en de waarden van de jeugd bij de werking van het comité aan bod zullen komen.

De bij komende benoemingsvoorwaarden, die de Executieve kan vaststellen, kunnen onder meer slaan op de verschillen in regionale bevolkingssamenstelling. Het kan met name aangewezen zijn om in bepaalde arrondissementen een aantal leden te benoemen met een bijzondere deskundigheid inzake migrantenproblematiek of migrantenjongeren van de tweede generatie. Het kan ook aangewezen zijn een aantal onverenigbaarheden vast te stellen tussen bepaalde mandaten en een lidmaatschap van het comité.

Vermits het bureau voor bijzondere jeugdbijstand in de schoot van het comité wordt benoemd kan het ook hiervoor aangewezen zijn een aantal kwalitatieve vereisten, inzake deskundigheid, nader te bepalen.

Het comité heeft de mogelijkheid haar ledenaantal tot veertien te verhogen door coöptatie. De gecoöpteerde leden zijn volwaardig lid van het comité ; hun mandaat neemt een einde op dezelfde datum waarop de mandaten van de benoemde leden aflopen.

De vereisten inzake deskundigheid voor de te coöpteren leden zullen door het comité als college beoordeeld moeten worden en bevestigd bij twee derde meerderheid van de stemmen.

De benoeming van de voorzitter en twee ondervoorzitters is een bevoegdheid van de Vlaamse Executieve ; ook hier is voor ten minste één van hen een leeftijdsdrempel voorzien om dezelfde reden als hoger aangegeven.

De door de Executieve vast te stellen werkwijze zal onder meer algemene bepalingen dienen te bevatten omtrent het huishoudelijk reglement en de goedkeuring hiervan, de wijze waarop het comité samenwerkt met het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en met de sociale dienst, de normen voor het ten laste leggen van uitgaven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, de samenwerking met instanties die in de bijzondere jeugdbijstand actief zijn.

Artikel 7

Ten behoeve van de comités voor bijzondere jeugdzorg worden door de Vlaamse Executieve een administratief secretariaat en een sociale dienst georganiseerd.

Het administratieve secretariaat zal minstens een secretaris omvatten met daarnaast eventueel uitvoerende personeelsleden. De opdracht van het secretariaat is de administratieve voorbereiding en uitvoering van de beslissingen van het comité voor bijzondere jeugdzorg en het bureau voor bijzondere jeugdbijstand en de logistieke steun aan de sociale dienst.

Het secretariaat registreert bovendien de **bemiddelingsverzoeken** gericht aan de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand, zoals omschreven in artikel 16.

In de schoot van de sociale dienst, zullen enerzijds personeelsleden aangeduid worden om de opdrachten omschreven in artikel 4, 1° en 2°, uit te voeren of te laten uitvoeren en in deze vooral samenwerken met het bureau ; anderzijds zullen personeelsleden belast worden met de uitvoering van de taken

aangeduid in artikel 4, 3° en 4° en in deze dienen zij met het comité als dusdanig samen te werken.

Afdeling II

De bureaus voor bijzondere jeugdbijstand

Artikel 8

Zoals reeds aangegeven in artikel 4 is de taak van het comité voor bijzondere jeugdzorg onder te brengen in vier deelopdrachten. Deze opdrachten zijn in artikel 4 aldus gerangschikt naar :

1° hulp- en bijstand organiseren in particuliere problematische opvoedingssituaties ;

2° in dergelijke situaties een gerechtelijke tussenkomst voorkomen, vermijden of terugdringen door een waarborg te verlenen inzake een bijstand- of hulpaanbod ;

3° indien uit de onder 1° en 2° bedoelde hulp en bijstand constanten zichtbaar worden die lokaal, structureel of groepsgebonden zijn en die het repetitieve karakter van de problematische opvoedingssituatie mede determineren, hebben de comités tot taak deze omstandigheden te signaleren, opdat initiatieven zouden genomen worden om ze te voorkomen, te wijzigen of tegen te gaan ;

4° om de taak die onder 3° wordt omschreven te realiseren kunnen coöperatieve en coördinerende taken worden opgenomen.

De opdrachten onder 1° en 2° zijn meer „individueel”, meer „particulier” dan de twee volgende. Zij vergen ook een meer gerichte aandacht en een anders georiënteerde deskundigheid, gekoppeld aan een meer systematische opvolging.

Vandaar wordt deze opdracht toevertrouwd aan een bureau, zodat de niet-bureauleden al hun aandacht en energie kunnen wijden aan de opdrachten onder artikel 4, 3° en 4° die minstens zo belangrijk zijn. Dit is een vorm van functionele specialisatie.

Artikel 9

De opdracht van het bureau wordt in dit artikel omschreven. Het vervult deze opdracht door tussenkomst van de sociale dienst.

Hierbij worden onder meer volgende werkingsbeginselen voor ogen gehouden :

1° de contacten met de bevolking verlopen via de sociale dienst ;

2° de dienst- of hulpverlening door de sociale dienst, in antwoord op de aangemelde problematische opvoedingssituaties kunnen diverse vormen aannemen. Zo kan de sociale dienst zich beperken tot een advies aan de aanmelder of één van de betrokkenen ; hij kan de zaak doorverwijzen naar een geschikte voorziening ; hij kan een overleg organiseren tussen de minderjarige en de betrokkenen, bijvoorbeeld ouders, leraars enzovoort ; de sociale dienst kan ook een **hulpverleningsprogramma** opstellen en het laten realiseren door een geschikte voorziening of zelf voor de uitvoering instaan ; hij kan ook een concreet hulpaanbod formuleren ten aanzien van de betrokkenen bij de probleemsituaties en in overleg pogen hun medewerking hiervoor te bekomen ;

3° vermits de mogelijkheden van dienst- of hulpverlening van het bureau afhangen van de vrijwillige aanvaarding is het evident dat de instemming nodig is van de ouders, of van diegenen die met de ouderlijke macht belast zijn of de bewaring in rechte of in feite van de minderjarige hebben indien hun medewerking vereist is ;

4° ook ten aanzien van de minderjarige wordt de mogelijkheid van een optreden van de sociale dienst principieel afhankelijk gemaakt van diens instemming. Het optreden van het bureau, door bemiddeling van de sociale dienst, kan geen onvoorwaardelijk verlengstuk zijn van de ouderlijke macht, te meer daar het in problematische opvoedingssituaties vaak ook om relationele conflicten gaat. Een dergelijk conflict is in deze samenhang legitiem en het is dan ook vanzelfsprekend dat minderjarigen betreffende de voorgenomen dienst- of hulpverlening, voor zover deze hun persoonlijke vrijheid zal raken, tot aan de leeftijd van veertien jaar gehoord worden en vanaf veertien jaar hun instemming dienen te betuigen ;

5° de relatie tussen sociale dienst en bureau zal slechts dan tot resultaten leiden indien deze verloopt in een sfeer van samenwerking. De sociale dienst moet een grote mate van autonomie hebben inzake de dienst- of hulpverlening in problematische opvoedingssituaties. Gelet op de samenstelling van het bureau echter, is een regelmatige verslaggeving, ook inhoudelijk, een mogelijke bron van verrijking. Ten slotte is de verantwoordelijkheid van het bureau ook gesteld ;

6° teneinde bij afwijzing van een hulpaanvraag alle niet ter zake doende redenen, van welke aard dan ook, te overstijgen dienen alle, door de sociale dienst, afgewezen aanvragen voor hulp voorgelegd aan het bureau. Het bureau kan de afwijzing bevestigen of ongedaan maken. Dit werkingsbeginsel houdt een bijkomende garantie in ten aanzien van het recht op hulp voor diegenen die betrokken zijn in **problematische opvoedingssituaties** ;

7° indien een optreden van de sociale dienst of van een voorziening financiële gevolgen genereert voor de Vlaamse Gemeenschap zal dit altijd het voorwerp uitmaken van een beslissing van het bureau.

Artikel 10

Een hulpverleningsprogramma als mogelijke respons op een aangebrachte probleemsituatie kan geen **standaardantwoord** zijn. Het programma zal pogen een zo operationeel mogelijke combinatie te zijn tussen enerzijds de eigenheid van de problematische opvoedingssituaties, rekening houdend met de diverse componenten, en anderzijds het potentieel aan deskundige middelen dat in de voorzieningen voorhanden is en dat voor de betrokkenen bereikbaar is.

De operationalisering wordt concreet gemaakt in de **hulpverleningsprogramma's** ; het moge duidelijk zijn dat in de opstelling van de hulpverleningsprogramma's de sociale dienst een katalysatorfunctie vervult.

Artikel 11

Het bureau voor bijzondere jeugdbijstand omvat vijf leden van het comité waaronder de voorzitter.

Het zal voor het comité, bij de voordracht, en voor de Vlaamse Executieve, bij de benoeming, een belangrijk **aandachtspunt** zijn om onder de comitéleden die personen te kiezen die omwille van hun deskundigheid een constructieve

bijdrage kunnen leveren, als klankbord ten aanzien van de sociale dienst en als uiteindelijke beslissende instantie, zodat de samenwerking tussen sociale dienst en bureau tot meerwaarde in de dienst- of hulpverlening leidt.

Afdeling III

Bijzondere bepalingen

Artikel 12

Indien de oplossingsvoorstellen of projecten van het comité of van het bureau uitgaven meebrengen, die niet door een particuliere of openbare instelling worden gedragen, komen zij ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse Executieve kan, volgens het bepaalde in §3, daartoe de voorwaarden vastleggen.

De bijdragen van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen worden, na overleg, door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand vastgesteld, onverminderd het recht van de betrokkene zich bij verzoekschrift tot de jeugdrechtbank te wenden.

Hoofdstuk III

Bemiddeling inzake bijzondere jeugdbijstand

Afdeling 1

De bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand

Artikel 13

De oprichting van de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand is ingegeven door de bekommernis om, door middel van echelonnering en procedure, enerzijds de rol en functie van de vrijwillige hulpverlening zuiver te stellen en te stimuleren en anderzijds de toegangspoort tot de gerechtelijke tussenkomst te versmallen.

De behoefte om de identiteit, met eigen werkingsbeginselen, van de vrijwillige hulpverlening zuiver te stellen vloeit voort uit de ervaringen met de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. De jeugdbeschermingscomités hebben inderdaad steeds moeite gehad om hun eigen identiteit te definiëren en duidelijk te maken ten aanzien van minderjarigen, hun ouders en de voorzieningen, omdat in hun taak de deelopdracht was ingeschreven om mede te werken aan de uitvoering van beslissingen van de jeugdrechtbank.

De aanzet die de wetgever in 1965 heeft gegeven om aan de vrijwillige hulp een eigen werkterrein voor te behouden draagt nog steeds onze waardering weg. Het was in die tijdsomstandigheden een innovatie, gebaseerd op een visie die nu nog onderschreven kan worden.

De ervaring met het functioneren van de jeugdbeschermingscomités, binnen het wettelijke kader dat hen geboden werd, heeft echter duidelijk gemaakt dat indien bepaalde uitvoeringstaken van gerechtelijk opgelegde hulp ook waargenomen worden door een organisme dat in essentie hulp in vrijwillig verband aanbiedt dit tot een troebele en ambivalente beeldvorming aanleiding geeft. De vertrouwensrelatie tussen de bevolking en het jeugdbeschermingscomité heeft hierdoor nooit echte kansen op verdieping gekregen en de drempel voor de hulpzoekende bleef daardoor veel te hoog.

Bovendien was het voor de jeugdbeschermingscomités bijzonder moeilijk om, in situaties waarin de minderjarige ernstig in gevaar verkeerde en waarbij hun hulpverleningsaanbod door diegenen, die met de ouderlijke macht bekleed waren of de minderjarige in rechte of in feite onder hun bewaring hadden, werd geweigerd, de stap te zetten om de zaak aanhangig te maken bij het parket. Telkens dreigde in dergelijke situaties rolverwarring en was de kans groot dat het vertrouwen van de cliënten werd geschokt.

De oprichting van de bemiddelingscommissies voor bijzondere jeugdbijstand moet dan ook tegen deze achtergrond worden gezien. Zij heeft tot doel enerzijds om een laatste kans te geven aan een bemiddelingsprocedure zodat alle betrokkenen de mogelijkheid krijgen om hun verantwoordelijkheid op te nemen, en anderzijds om de comités te ontlasten van de verantwoordelijkheid om in een aantal noodsituaties, beroep te doen op de gerechtelijke bescherming.

Door middel van deze bemiddelingscommissies wordt het grensgebied bestreken tussen enerzijds een procedure van gerechtelijke bescherming en anderzijds een procedure van dienst- en hulpverlening. Deze organisatie is vergelijkbaar met het in Engeland en Wales opgezette systeem door de „Children and young persons act” van 1969 waarbij enerzijds „care proceedings” en anderzijds „criminal proceedings” worden gevolgd. Ook qua samenstelling van de bemiddelingscommissie is het in dit decreet voorgestelde systeem vergelijkbaar met wat in Groot-Brittannië gangbaar is. Denken wij hierbij maar aan de „Children’s hearings” in Schotland, samengesteld uit drie leden die op basis van hun deskundigheid worden aangewezen.

Vermits de bemiddelingscommissie wordt aangeboden als een reëel alternatief voor gerechtelijke tussenkomsten kan zij best eenzelfde werkgebied toegewezen krijgen als de jeugdrechtbanken. Voor kleine gerechtelijke arrondissementen en indien het werkvolume het toelaat, met name Ieper en Veurne, is het mogelijk slechts één bemiddelingscommissie voor beiden samen te voorzien. Voor zeer grote arrondissementen daarentegen kan het nodig zijn meerdere bemiddelingscommissies op te richten.

De zetel van de bemiddelingscommissie zal door de Vlaamse Executieve bepaald worden ; de omstandigheden kunnen voor de bemiddelingscommissie echter aanleiding zijn om zich in de haar toegewezen regio te verplaatsen en geldig te vergaderen en te beslissen.

Artikel 14

In dit artikel wordt vastgelegd wat het inhoudelijke werkterrein van de bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand omvat.

Algemeen kan gesteld worden dat iedereen, die in het belang van de minderjarige bijstand of hulp noodzakelijk acht, zich tot de bemiddelingscommissie kan wenden, indien deze bijstand of hulp niet kan verleend worden omdat de instemming van één van de direkt **betrokkenen** ontbreekt.

Gelet op hun opdracht inzake bijzondere jeugdbijstand zullen vele bemiddelingsverzoeken aan de **bemiddelingscommissie** voorgelegd worden door de bureaus voor bijzondere jeugdbijstand. Deze bureaus kunnen een bemiddelingsverzoek bij de bemiddelingscommissie aanhangig maken in die gevallen waar de grenzen van hun mogelijkheden bereikt zijn omwille van de weerstand of het gebrek aan medewerking van de direkt betrokkenen.

In 2° wordt omschreven dat een bemiddelingsverzoek ook kan uitgaan van hulpaanvragers, die zich tekort gedaan voelen in hun recht op hulp, omdat ofwel hun vraag werd afgewezen door het bureau voor bijzondere jeugdbijstand ofwel omdat een hulpverleningsprogramma zonder uitvoering is gebleven bij gebrek aan instemming van de andere betrokkenen.

In 3° wordt voor ouders of diegenen die de minderjarigen onder hun bewaring hebben de mogelijkheid geopend om zich bij wangedrag of onbuigzaamheid tot de bemiddelingscommissie te wenden. In deze samenhang zijn wangedrag en onbuigzaamheid relationele conflicten, die weliswaar ernstige schade berokkenen aan de leefgenoten, maar die in rechte geen aanleiding hoeven te zijn om de bescherming van de maatschappij in te roepen als grond tot gerechtelijk optreden. In situaties waar mensen samenleven zijn conflicten legitiem, hun kans op bespreekbaarheid verhogen door een externe inbreng kan een eerste aanzet zijn tot een oplossing.

Onder 4° zijn de bemiddelingsverzoeken en adviesvragen opgenomen die uitgaan van de jeugdmagistraten. De bemiddelingsverzoeken vanwege jeugdmagistraten komen voor in die gevallen waarbij deze magistraten van oordeel zijn dat een gerechtelijke tussenkomst voorbarig, overbodig of tegenaangewezen is.

De verzoeken om advies vanwege de magistraten worden ook nader omschreven in artikel 24. Deze bepaling geeft uitdrukking aan de wil van de Vlaamse Gemeenschap om op constructieve wijze de voorzieningen die door haar erkend en gesubsidieerd worden ter beschikking te stellen van de gerechtelijke instanties.

Buiten de vier opgesomde categorieën van bemiddelingsverzoeken blijft een residuaire categorie, waarvoor het in het belang van de minderjarige nuttig en nodig kan zijn ze aan de bemiddelingscommissie voor te leggen.

Hierbij kan gedacht worden aan situaties van kindermishandeling waarmede individuele hulpverleners, voorzieningen of bekommerde medeburgers geconfronteerd worden.

Ook in andere situaties, waar de belangen van de minderjarigen geschaad worden, kan het nuttig zijn beroep te doen op het gezag van de bemiddelingscommissie als sluitstuk van de vrijwillige hulpverlening of als scharnier tot een eventuele gerechtelijke tussenkomst.

Artikel 15

In dit artikel worden de verschillende categorieën van personen of voorzieningen omschreven die op de bemiddelingsprocedure beroep kunnen doen.

In eerste instantie wordt deze toegang gewaarborgd aan de minderjarige of aan een vertrouwenspersoon die zijn belangen behartigt. Dit is de formalisering van de medeverantwoordelijkheid, die aan de minderjarige wordt toegekend, om deel te nemen aan een besluitvorming die hem rechtstreeks aanbelangt.

Een bemiddelingsverzoek kan eveneens aanhangig gemaakt worden door een vertrouwenspersoon die dit in het belang van de minderjarige noodzakelijk acht.

Naast diegenen die over de minderjarige de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, kunnen ook hulpverleners, die werkzaam zijn in het welzijnswerk ten behoeve van jeugd en gezin bemiddelingsverzoeken aanhangig maken. Voor hulpverleners kan ook gelezen worden de voorzieningen.

Het bureau voor bijzondere jeugdbijstand heeft ook toegang tot de bemiddelingsprocedure van de bemiddelingscommissie. In hun hoedanigheid van consulent van de sociale dienst voor bijzondere jeugdbijstand worden de bemiddelingsverzoeken van de consulenten via het bureau overgezonden.

Met de magistraten belast met jeugdzaken, die een bemiddelingsverzoek kunnen aanhangig maken, worden bedoeld de parketmagistraten belast met jeugdzaken en de rechters die in de jeugdrechtbanken zetelen.

Artikel 16

Wil de bemiddelingscommissie efficiënt werken dan mag haar toegankelijkheid niet belemmerd worden door te hoge administratieve drempels.

Het aanhangig maken van de bemiddelingsverzoeken wordt dan ook zo eenvoudig mogelijk gemaakt in casu door de mogelijkheid open te laten om schriftelijk of mondeling om bemiddeling te verzoeken.

De mondelinge verzoeken kunnen geacteerd worden op het secretariaat van de bemiddelingscommissie, maar eveneens, op het gemakkelijker bereikbare secretariaat van het bureau voor bijzondere jeugdbijstand.

De inlichtingen die in het bemiddelingsverzoek gevraagd worden zijn om de hoger vernoemde motieven, tot het essentiële beperkt.

Artikel 17

§ 1. Bij gewone brief worden de partijen, die bij de bemiddeling te betrekken zijn uitgenodigd om te verschijnen voor de bemiddelingscommissie. Het is de bemiddelingscommissie die oordeelt welke partijen uitgenodigd worden. In de meeste gevallen zullen dat de minderjarigen zijn en de personen die over de minderjarigen de ouderlijke macht uitoefenen of hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben. Desgevallend kan de bemiddelingscommissie ook andere sleutelfiguren uitnodigen die in de problematische situatie een belangrijke rol spelen. Hier kan gedacht worden aan andere leefgenoten, hulpverleners, personen uit arbeids- en onderwijsmiddens, enzovoort.

§ 2. Ten einde haar optreden zo doelmatig mogelijk te maken dient de bemiddelingscommissie er principieel van uit te gaan dat de betrokkenen bij de problematische opvoedingssituatie persoonlijk aanwezig zijn.

De minderjarige kan zich altijd laten bijstaan door een vertrouwenspersoon naar zijn keuze ; slechts mits toestemming van de bemiddelingscommissie kan de vertrouwenspersoon de minderjarige, bij diens afwezigheid, vertegenwoordigen.

Indien de bemiddelingscommissie de bijstand van of de vertegenwoordiging door een vertrouwenspersoon noodzakelijk acht, kan zij ambtshalve iemand aanduiden. Deze bepaling heeft betrekking op kinderen die te jong zijn om zelf een vertrouwenspersoon te kiezen of op andere gevallen, die aan de wijsheid van de bemiddelingscommissie worden overgelaten.

§ 3. Personen die de ouderlijke macht uitoefenen over de minderjarige of die hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, kunnen zich door een vertrouwenspersoon of raadsman laten bijstaan. De term raadsman verwijst naar een juridisch geschoolde terwijl vertrouwenspersoon iemand met

gelijk welke kwalificatie kan zijn ; de norm is dat hij het vertrouwen geniet van diegenen die hem kiezen. Ook hier geldt dat vertegenwoordiging slechts door de bemiddelingscommissie kan toegestaan worden.

§ 4. Indien het bureau voor bijzondere jeugdbijstand een partij is die bij de bemiddeling te betrekken is kan het zich laten vertegenwoordigen door een consulent van de sociale dienst of door de voorzitter of een lid van het bureau.

Artikel 18

§ 1. De taak van de bemiddelingscommissie is fundamenteel en in eerste instantie een bemiddelingstaak.

Door overleg en overreding zal zij pogen een akkoord tot stand te brengen waarin alle betrokken partijen zich kunnen terugvinden. De regeling moet wegen openen om te verhelpen aan de problematische opvoedingssituatie of daartoe ten minste een aanzet inhouden.

Indien er een minnelijke regeling tot stand komt, waarin eventueel een dienst- of hulpverlening door een voorziening kan inbegrepen zijn, wordt de uitvoering hiervan overgelaten aan de betrokkenen en eventueel aan de voorzieningen.

Om de uitvoering van haar taak constructief te onderbouwen kan de bemiddelingscommissie beroep doen op deskundigen op diverse terreinen, die door haar worden aangeduid, of op bevoorrechte getuigen.

Van de overeengekomen minnelijke regeling wordt een schriftelijke neerslag opgesteld, in de vorm van een procesverbaal, waarvan een afschrift aan de betrokkenen wordt ter hand gesteld.

§ 2. Bij ontstentenis van een consensus wordt de bemiddelingscommissie voor de keuze geplaatst : de zaak uit handen geven of doorverwijzen naar de jeugdrechtbank.

In de beslissing om de zaak uit handen te geven erkent de bemiddelingscommissie dat haar optreden niet tot een minnelijke regeling heeft geleid, maar wordt tegelijk ook medegedeeld dat, althans volgens de bemiddelingscommissie, in de problematische opvoedingssituatie geen voldoende ernstige indicaties aanwezig zijn om, vanwege de jeugdrechtbank, een dwingende pedagogische maatregel uit te lokken. '

De notificatie aan de betrokkenen, van de beslissing om de zaak uit handen te geven wordt gemotiveerd en kan een aantal aanbevelingen inhouden.

In de beslissing om de zaak door te verwijzen naar de jeugdrechtbank functioneert de bemiddelingscommissie als brug tussen vrijwillige hulp en gerechtelijk optreden. De bemiddelingscommissie zal de doorverwijzingsmogelijkheid zeer selectief aanwenden en wel alleen in die gevallen waar het volstrekt noodzakelijk is en geen enkele andere mogelijkheid overblijft voor een verantwoord pedagogisch optreden.

Op basis van haar kennis van de problematische opvoedingssituatie is de bemiddelingscommissie in de mogelijkheid om een te nemen maatregel aan de jeugdrechtbank te adviseren in een gemotiveerd verzoek.

De partijen die bij de bemiddeling werden opgeroepen worden geïnformeerd over het feit van de doorverwijzing.

Artikel 19

De magistraten die de bemiddelingscommissie om advies

verzoeken worden door haar rechtstreeks in kennis gesteld van de inhoud van het advies.

Artikel 20

Rekening houdend met de diverse aspecten die in een bemiddelingsprocedure ten aanzien van een problematische opvoedings situatie kunnen aan bod komen wordt de bemiddelingscommissie multidisciplinair samengesteld.

De voorzitter van de bemiddelingscommissie dient te voldoen aan de benoemingsvoorwaarden die voor de vrederechters in het gerechtelijk wetboek worden bepaald. De taak van de bemiddelingscommissie vertoont inderdaad grote gelijkenis met de verzoeningsopdrachten die vrederechters te vervullen krijgen. Juridische elementen kunnen een waardevolle bijdrage en meerwaarde zijn bij de overredingsprocedure en op beslissingsmomenten.

De deskundigheid van de leden van de bemiddelingscommissie is een voorafgaandelijke voorwaarde om de kansen op een efficiënte en doelmatige werking van deze nieuwe instantie te vergroten.

De voordracht door de Stalhouder van de Orde van Advocaten en door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg beklemt de bijzondere plaats van de bemiddelingscommissie in het grensgebied tussen hulpverlening in vrijwillig verband en gerechtelijke tussenkomsten.

De in dit artikel aangegeven onverenigbaarheden zijn vanzelfsprekend en vermijden dat deze magistraten, in twee verschillende hoedanigheden, met dezelfde problematische opvoedings situatie zouden geconfronteerd worden.

Indien, wat gehoopt en verwacht wordt, de bemiddelingscommissie een aantal dossiers zal behandelen, die tot hiertoe voor de jeugdrechtbank werden gebracht, dan moet het functioneren van de bemiddelingscommissie ook gewaarborgd worden. Om de garantie van de continuïteit en bereikbaarheid te verhogen worden daarom plaatsvervangers voorzien.

Afdeling II

Bijzondere bepalingen

Artikel 21

Het administratief secretariaat is verantwoordelijk voor de administratieve voorbereiding en uitvoering van de beslissingen van de bemiddelingscommissie.

Artikel 22

Zijn onder meer als werkingskosten van de bemiddelingscommissie te beschouwen : de honoraria van de deskundigen, de verplaatsingskosten en de secretariaatskosten.

Voor de uitvoering van hulpverleningsprogramma's verwijst de bemiddelingscommissie naar de geëigende particuliere en openbare instellingen en voorzieningen.

Hoofdstuk IV

Pedagogische maatregelen

Artikel 23

De in dit artikel bedoelde pedagogische maatregelen zijn die maatregelen die door de jeugdrechtbank kunnen bevolen worden ten aanzien van de ouders en ten aanzien van de minderjarigen.

Artikel 24

Indien de jeugdrechtbank tot een pedagogische maatregel beslist, los van een voorafgaand advies van de bemiddelingscommissie, stelt de Vlaamse Gemeenschap ook hiervoor de door haar erkende of gesubsidieerde voorzieningen slechts onvoorwaardelijk ter beschikking voor de uitvoering van de pedagogische maatregelen voor een periode van zes maanden.

De verantwoordelijkheid en de budgettaire implicaties zijn immers voor de Vlaamse Gemeenschap dusdanig dat het aangewezen is dat bedoelde magistraten kennis hebben van het voorafgaandelijk advies van de bemiddelingscommissie, of vooraleer de dienst- of hulpverlening door voorzieningen erkend of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, tengevolge van een voorlopige of definitieve maatregel, langer dan zes maanden gecontinueerd kan worden.

Naast een uitdrukking van de betrokkenheid van de Vlaamse Gemeenschap is deze bepaling bovenal ingegeven om de kwaliteit van de uitvoering van hulp ten gevolge van deze maatregelen te verhogen. De bepaling houdt ook alle mogelijkheden open om te beantwoorden aan zeer dringende situaties.

De adviezen, die de bemiddelingscommissie ten behoeve van de jeugdrechtbanken opstelt bevatten een evaluatie van de mogelijkheden die nog aanwezig zijn in het kader van de bijzondere jeugdbijstand op vrijwillige basis. Desgevallend kan de bemiddelingscommissie hiervoor de bemiddelingsprocedure inschakelen. In haar advies motiveert de bemiddelingscommissie desgevallend de wenselijkheid van een bepaalde pedagogische maatregel.

Artikel 24 doet op geen enkele wijze afbreuk aan de autonomie van de met jeugdzaken belaste magistraten. Na een advies van de bemiddelingscommissie, waarvan zij zelf soeverein de waarde beoordelen, kunnen zij onvoorwaardelijk beroep doen op de voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap.

Hoofdstuk V

Erkenning en subsidiëring

Afdeling 1

Erkenning

Artikel 25

Voorzieningen die gespecialiseerd zijn in de opname of de begeleiding van minderjarigen, die naar henverwezen worden in het kader van dit decreet moeten door de Vlaamse Executieve erkend worden.

De erkenningsprocedure houdt in dat de Vlaamse Ge-

meenschap ten aanzien van voorzieningen een aantal kwalitatieve en materiële eisen stelt.

Het voorzieningennet kan niet, zoals wordt bepaald in de wet van 8 april 1965, betreffende de jeugdbescherming, beperkt blijven tot inrichtingen voor residentiële opvang. Het voorzieningennet moet integendeel aangepast worden aan de huidige en toekomstige behoeften om minderjarigen en hun leefgenoten op een aangepaste en deskundige wijze dienst- of hulpverlening te bieden.

De Vlaamse Executieve zal dan ook voor centra, diensten, inrichtingen en projecten een afzonderlijke regelgeving moeten uitwerken die garanties biedt voor de kwaliteit van het hulpaanbod.

Na advies van de commissie inzake erkenningen kunnen de erkenningsvoorwaarden slaan op de kwaliteit en kwantiteit van de personeelsomkadering, op vereisten inzake materiële infrastructuur, het opleidingsniveau van de personeelsleden en de desgevallend multidisciplinaire samenstelling van bepaalde equipes, de bij komende vorming, de levens- of begeleidingsvoorwaarden die aan de minderjarigen geboden worden, het pedagogische concept van waaruit minderjarigen benaderd worden en de middelen die hiervoor worden ingezet.

De erkenningstermijn is gesteld op een maximum van vijf jaar ten einde een verplicht evaluatiemoment in te lassen zodat bijsturing en aanpassing aan de vastgestelde behoeften mogelijk wordt.

Artikel 26

Vooraleer de Vlaamse Executieve zich over een erkenning uitsprekt, laat zij zich adviseren omtrent de diverse aspecten die verbonden zijn aan de erkenning van een welbepaalde voorziening.

Deze adviezen worden uitgebracht door een daartoe op te richten commissie.

De commissie zal worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de diverse geledingen en voorzieningen uit de bijzondere jeugdbijstand.

De samenstellende delen van het erkenningsdossier zijn formeel administratieve stukken, een regionale behoeftenanalyse en een inhoudelijke voorstelling van de doelstelling en pedagogische middelen van de voorziening.

Artikel 27

Een erkende voorziening, die niet langer aan de algemene en specifieke erkenningsvoorwaarden voldoet kan door de Vlaamse Executieve worden aangemaand zich te conformeren binnen de termijn die door de Executieve werd gesteld.

Indien de aanmaning zonder gevolg is gebleven vanwege de voorziening kan de erkenning ingetrokken worden nadat de in artikel 26 bedoelde adviescommissie werd geraadpleegd.

Artikel 28

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 29

De inspectie door de ambtenaren van het Ministerie van de

Vlaamse Gemeenschap dient te slaan op de naleving van de algemene en specifieke erkenningsvoorwaarden.

Afdeling II Subsidiëring

Artikel 30

De subsidieregeling zal dienen uitgewerkt te worden zodat de doelstellingen en de eigenheid van de diverse categorieën van voorzieningen en projecten door deze regelgeving ondersteund worden.

Voor de inrichtingen die door de Vlaamse Gemeenschap zelf worden georganiseerd, tot hiertoe rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht genoemd, zal de dagprijs overeenkomen met de verblijfkosten van de minderjarigen.

Hoofdstuk VI De sociale diensten

Artikel 31

Ten behoeve van de comités voor bijzondere jeugdzorg en de bureaus voor bijzondere jeugdbijstand wordt in elk bestuurlijk arrondissement een Sociale Dienst voor Bijzondere Jeugdbijstand opgericht.

Deze sociale dienst, bestaande uit consultants, vertegenwoordigt ten aanzien van de particulieren de organismen waar hij mee samenwerkt.

De Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank wordt opgericht ten behoeve van de minderjarigen of de personen die over hen de ouderlijke macht uitoefenen of hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben en ten aanzien van wie een pedagogische maatregel werd bevolen. Het optreden van deze sociale dienst gebeurt onder de voorwaarden zoals bepaald in artikel 24.

Op basis van de deskundigheid, de terreinkennis en de ervaring van de sociale dienst is het voor de hand liggend dat hij de voorziening aanwijst die, het best geschikt is om uitvoering te geven aan de pedagogische maatregelen. De jeugdrechtbank kan beslissen van dit principe af te wijken.

Artikel 32

De sociale diensten bestaan uit consultants. De met het diploma van maatschappelijk werker gelijk te schakelen diploma's zullen door de Vlaamse Executieve vastgesteld worden. Het is aangewezen dat een sociale dienst multidisciplinair is samengesteld; dat verscheidenheid in vooropleiding per sociale dienst door de Vlaamse Executieve nagestreefd wordt, ten einde vanuit diverse invalshoeken problematische opvoedingsituaties te benaderen.

De consultants zijn ambtenaren die onder het gezag staan van de Vlaamse Executieve. Zij staan ten aanzien van de overheden, belast met de bijzondere jeugdbijstand, in een functionele samenwerkingsrelatie en hebben een eigen verantwoordelijkheid op grond van hun deskundigheid inzake de concretisering van de door die overheden besliste hulpverleningsprogramma's of pedagogische maatregelen.

Hoofdstuk VII

Opheffings-, wijzigings- en overgangsbepalingen

Artikel 33

In dit artikel worden voor de Vlaamse Gemeenschap de bepalingen in de wet van 8 april 1965 opgeheven die onverenigbaar zijn met het bepaalde in dit decreet.

Artikel 34

In dit artikel worden voor de Vlaamse Gemeenschap een aantal termen uit de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming gewijzigd zodat ze conform zijn met het bepaalde in dit decreet.

Artikel 35

Vermits de erkenning van de voorzieningen en de inspectie voor de Vlaamse Gemeenschap op eigen wijze wordt geregeld dringt zich deze aanpassing op in artikel 69 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Artikel 36

De **herdachte** organisatie van de bijzondere jeugdbijstand, de oprichting en installatie van de nieuwe organismen en een voor deze sector noodzakelijke voorbereidingsperiode kunnen aanleiding zijn om de inwerkingtreding van dit decreet of van een aantal bepalingen in de tijd te spreiden.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve,

G. GEENS

De Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg,

R. STEYAERT

KONINKRIJK BELGIE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE (1)

De Raad van State, afdeling wetgeving, verenigde kamers, door de Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg (L. 14.766), de 14e juni 1982, door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie (L. 14.915), de 4e augustus 1982, en door de Ministre-Membre de l'Exécutif de la Communauté française (L. 15.030), de 21 e oktober 1982, verzocht hun van advies te dienen over :

1° een ontwerp van decreet „houdende wijziging van de artikelen 37, 66, 67, 69, 70 en 71 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming” ;

2° een voorontwerp van wet „betreffende de jeugdbescherming”, geamendeerd door de Vice-Eerste Minister de 22e november 1982 ;

3° een voorontwerp van decreet „relatif à l'aide aux jeunes”, heeft zich daarover beraden ter vergadering van 12 januari 1983, 19 januari 1983, 26 januari 1983, 2 februari 1983, 16 februari 1983, 2 maart 1983, 23 maart 1983, 25 mei 1983, 1 juni 1983, 8 juni 1983, 6 juni 1984 en 20 juni 1984 en op 20 juni 1984 het volgend advies gegeven :

Eerste deel — Algemeen

1. Strekking van het advies

De Minister van Justitie heeft met een eerste brief van 4 augustus 1982 een voorontwerp van wet betreffende de jeugdbescherming voorgelegd aan de Raad van State.

De Minister heeft er in een tweede brief van 22 november 1982 op gewezen dat twee voorontwerpen van decreet eveneens voor advies (aan de Raad van State) zijn voorgelegd (2) (3). De Minister merkt op dat de wijze waarop de kwestie van de respectieve bevoegdheid van de Staat en van de Gemeenschappen inzake jeugdbescherming moet worden opgelost, uiteraard bepalend zal zijn voor hetgeen aan elk van de voorontwerpen als inhoud kan worden gegeven. De Minister stelt de Raad van State voor, het voorontwerp van wet in een eerste fase alleen te onderzoeken vanuit het oogpunt van de bevoegdheid van de nationale wetgever ten aanzien van de verschillende bepalingen die het bevat.

Blijkens inlichtingen die aan de Raad van State namens de Franse Gemeenschapsexecutieve verschaft zijn aangaande het „avant-projet de décret relatif à l'aide aux jeunes”, verlangt ook die Executieve in een eerste stadium een advies dat beperkt wordt gehouden tot de kwestie van de bevoegdheid, opdat zij er haar voorontwerp mee in overeenstemming kan brengen alvorens het met het oog op een grondiger onderzoek opnieuw aan de Raad van State wordt voorgelegd.

(1) L. 14.766/VR, L. 14.915/VR, L. 15.030/VR.

(2) Voorontwerp van decreet van de Vlaamse Executieve (L. 14.766/VR) houdende wijziging van de artikelen 37, 66, 67, 69, 70 en 71 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

(3) „Avant-projet de décret de l'Exécutif de la Communauté française” (L. 15.030/VR) „relatif à l'aide aux jeunes”

Dat lijkt ook het standpunt van de Vlaamse Executieve te zijn, te oordelen naar het akkoord dat in het Overlegcomité bereikt is om de procedure die op basis van artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in gang is gezet, te schorsen totdat de Raad van State de kwestie van de respectieve bevoegdheid van het Rijk en van de Gemeenschappen voor de jeugdbescherming „beslecht” heeft (1).

In geval van dringende noodzakelijkheid, behoorlijk met redenen omkleed, is het de Ministers, krachtens artikel 3, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vergund het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State slechts te vragen met betrekking tot de bevoegdheidskwestie die een voorontwerp van wet of van decreet aan de orde stelt. Het is echter niet geoorloofd om a contrario uit die bepaling af te leiden dat wanneer men zich niet op de dringende noodzakelijkheid beroept, de afdeling geen gehoor zou mogen geven aan gewoon de wens om het advies aanvankelijk beperkt te houden tot de kwestie van de bevoegdheid, zoals die wens in het onderhavige geval door Ministers te kennen is gegeven. Om voor de hand liggende praktische redenen is het integendeel geboden zulk een strikte uitlegging niet aan te houden. Zij zou immers tot gevolg hebben dat de Raad van State, al was het maar subsidiair, nodeloos bepalingen zou onderzoeken welke de onbevoegd geachte overheid misschien niet in haar voorontwerp zou behouden of welke de bevoegd geachte overheid zou kunnen wijzigen.

II. Doel van de voorontwerpen

Het voorontwerp van wet (2) heeft een tweevoudig doel. Enerzijds beoogt het alle aangelegenheden die tot de jeugdbescherming behoren en waarvoor volgens de Minister van Justitie de nationale wetgever bevoegd is, in één enkele op zichzelf staande tekst samen te brengen. Anderzijds worden sommige thans geldende bepalingen inhoudelijk gewijzigd. Het voorontwerp van wet is dus gedacht als een nieuwe tekst die de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming gedeeltelijk moet vervangen, althans wat die facetten van de wet betreft die volgens de Minister niet tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren.

Het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap (3) wijzigt in de wet van 8 april 1965 uitsluitend de artikelen 37 (maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding die de jeugdrechtbank ten aanzien van minderjarigen kan nemen), 66 en 67 (erkenning van personen, verenigingen en inrichtingen die minderjarigen opnemen), 69 (kennisgeving van de beslissingen aan de Minister van Justitie), 70 (bepaling van de prijs per dag onderhoud en van het bedrag van de toelagen) en 71 (bepaling van de bijdragen van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtigen in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten die voortvloeien uit de maatregelen die overeenkomstig de wet zijn genomen). Dat de opzet van het voorontwerp van decreet aldus beperkt gehouden is, betekent uiteraard niet dat de Executieve van de Vlaamse Gemeenschap deze niet bevoegd acht om te gelegener tijd andere bepalingen van de wet van 8 april 1965 te wijzigen.

Het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeen-

(1) Verklaring van de Minister van Justitie voor de Commissie voor de Justitie van de Senaat tijdens de bespreking van de begroting van zijn departement (Senaat, 1981-1982, Gedr. St. S-VI nr. 23, blz. 18).

(2) L. 14.915/VR

(3) L. 14.766/VR

schap (1) gaat op dezelfde wijze te werk als het wetsontwerp : het heft de wet van 8 april 1965 op, althans wat de bepalingen betreft die volgens de Executieve van die Gemeenschap tot haar bevoegdheid behoren.

Op te merken valt echter dat het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap de artikelen 76 (eerbied voor de godsdienstige en wijsgerige overtuiging en voor de taal van de gezinnen waartoe de minderjarigen behoren) en '77 (beroepsgeheim van de personen die hun medewerking verlenen aan de toepassing van de wet) van de wet van 8 april 1965 ongewijzigd laat. Het stelt daarenboven voor verschillende artikelen van die wet een „aangepaste” formulering voor.

De verschillende wegen die de Staat, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap hebben gekozen, en waarbij de wet van 8 april 1965 tegelijkertijd, in mindere of meerdere mate, gewijzigd en opgeheven wordt, zijn zodanig dat ze verwarring kunnen doen ontstaan. In een aangelegenheid als de jeugdbescherming waar de bevoegdheden verdeeld zijn over de Staat en de Gemeenschappen, zou het verkieslijk zijn dat de Staat en iedere Gemeenschap in hun respectieve bevoegdheidssferen de wet van 8 april 1965 door een nieuwe tekst vervangen.

III. Punten van overeenkomst tussen de voorontwerpen ten aanzien van de respectieve bevoegdheden van de Staat en van de Gemeenschappen

Het voorontwerp van wet brengt geen wijziging in de artikelen 1 tot 6 van de wet van 8 april 1965 die er de eerste titel „Sociale bescherming” genaamd, van vormen. Het zorgt ervoor dat het de huidige jeugdbeschermingscomités met de neutrale naam „instelling” aanduidt. Zodoende erkent het stilzwijgend, de memorie van toelichting doet dat uitdrukkelijk, de bevoegdheid van de Gemeenschappen voor de aangelegenheid die thans sociale bescherming wordt genoemd. De memorie van toelichting van het voorontwerp van wet neemt ook nog aan dat de Gemeenschappen bevoegd zijn voor twee andere aangelegenheden die in de volgende bewoordingen worden beschreven :

„— de afdeling van de sociale diensten voor jeugdbescherming waarvan de afgevaardigden ter beschikking van de Jeugdbeschermingscomités worden gesteld (artikel 64 van de wet van 8 april 1965) ;

— de erkenning en subsidiëring van personen, verenigingen of inrichtingen die niet-misdadige minderjarigen opnemen, geplaatst ofwel door het Jeugdbeschermingscomité, ofwel door de jeugdrechtbank in het kader van maatregelen ten aanzien van de ouders (artikel 66 en volgende van de wet van 8 april 1965)“.

Het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap en des te meer het voorontwerp van de Vlaamse Gemeenschap wegens het beperkte oogmerk ervan, laten de hierna volgende bepalingen van de wet van 8 april 1965 ongemoeid :

— de artikelen 8 tot 11 (jeugdrechtbanken en jeugdkamers van de hoven van beroep) ;

— de artikelen 12 tot 28 (burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen) ;

— de artikelen 32 en 33 (ontzetting van de ouderlijke macht) ;

- artikel 35 (bevoegdheid van de persoon die is aangewezen om de rechten waaruit de ouders ontzet zijn, uit te oefenen) ;
- artikel 38 (verwijzing van de zaak van een minderjarige van meer dan zestien jaar en van minder dan achttienjaar door de jeugdrechter naar het openbaar ministerie, met het oog op de vervolging voor het bevoegde gerecht als daartoe grond bestaat) ;
- artikel 43 (plaatsing van minderjarigen) ;
- artikel 44, eerste en tweede lid (aanwijzing van de territoriaal bevoegde jeugdrechtbank) ;
- de artikelen 45 tot 49, 51, 54 tot 59, 61 en 62 (procedure bij de jeugdrechtbank) ;
- artikel 65 (jeugdpolitie) ;
- artikel 75 (verbod voor de minderjarigen beneden de leeftijd van achttien jaar om de terechtzittingen van hoven en rechtbanken bij te wonen) ;
- artikel 76 (eerbied voor de godsdienstige en wijsgerige overtuiging en voor de taal van de gezinnen van de minderjarigen) ;
- artikel 77 (beroepsgeheim waartoe de personen die hun medewerking verlenen aan de toepassing van de wet, gehouden zijn) ;
- artikel 80, eerste en derde lid (verbod op en bestraffing van de publicatie en de verspreiding van het verslag van de debatten van de jeugdrechters) ;
- de artikelen 81 tot 85, 87 en 88 (strafbepalingen).

Enerzijds het voorontwerp van wet en anderzijds het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap kunnen dan ook geacht worden een vrij nauwkeurig doch negatief beeld op te hangen van de bevoegdheden die de Gemeenschappen volgens de Regering hebben en van die welke de Staat volgens de Executieve van de Franse Gemeenschap bezit.

De Executieve van de Vlaamse Gemeenschap daarentegen heeft met haar voorontwerp van decreet niet alle bevoegdheden bedoelen uit te oefenen die volgens haar in dezen de Gemeenschap toekomen ; dat wordt ook bevestigd door de memorie van toelichting van het voorontwerp. Met het ontwerp wordt immers alleen wijziging beoogd van de artikelen 37, 66, 67, 69, 70 en 71 van de wet van 8 april 1965.

Wanneer de meningen van de regering en van de Executieven omtrent de respectieve bevoegdheden van het Rijk en van de Gemeenschappen samenvallen, zijn zij als aanwijzing van zeer grote waarde. Dat samenvallen, dat trouwens maar gedeeltelijk is, ontslaat de Raad van State, afdeling wetgeving, echter niet van zijn taak om de bevoegdheidskwesties die door de ontwerpen aan de orde gesteld worden, volledig te onderzoeken.

Tweede deel – Grondwet en wetgeving

1. Probleemstelling

Voor het afbakenen van de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake jeugdbescherming zijn twee gegevens van bijzonder belang. Het eerste gegeven kan men putten uit een trek die gemeenschappelijk is aan alle persoonsgebonden aanlegenheden, waarvan de jeugdbescherming een onderdeel vormt. Het tweede gegeven is eigen aan de jeugdbescherming

en bestaat in de speciale beperking die artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet aan de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake jeugdbescherming aanbrengt door er „de aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht, het strafrecht of het gerechtelijk recht” uit te sluiten.

II. Het algemene begrip Persoonsgebonden aangelegenheden

1. Wat de Raad van State vooreerst moet onderstrepen, is dat het begrip persoonsgebonden aangelegenheden een grondwettelijk begrip is. En wel een begrip dat niet evengoed of ongeveer evengoed ook in de wet in plaats van in de Grondwet ingeschreven had kunnen worden, maar een begrip dat volgens het advies nr. L. 13.167/2/V van 1 augustus 1978 van de Raad van State over de artikelen 73 tot 92 van een ontwerp van wet „houdende diverse institutionele hervormingen” (1) in de Grondwet moest worden opgenomen ten einde de bedoelde aangelegenheden aan de Gemeenschappen te kunnen toevertrouwen.

Het begrip persoonsgebonden aangelegenheden is aldus een grondwettelijk begrip, dat als zodanig ook de wetgevende macht bindt.

Weliswaar heeft de grondwetgever er de wetgevende macht mee belast dit begrip te concretiseren (2), echter niet het in zijn algemeenheid te bepalen. Dit sluit uit dat de wetgevende macht als persoonsgebonden aangelegenheid zou aanmerken een aangelegenheid die kennelijk volkomen vreemd is aan het algemeen beeld dat de grondwetgever voor ogen stond toen hij besloot de persoonsgebonden aangelegenheden aan de Gemeenschappen toe te vertrouwen. In acht genomen het principe van de hiërarchie der rechtsnormen en het met dit principe verbonden interpretatiebeginsel volgens hetwelk de wet veel eerder in een grondwettige dan in een ongrondwettige zin moet worden uitgelegd, dient men zich dan ook eerst af te vragen of de ontworpen regeling als een regeling van een persoonsgebonden aangelegenheid in de zin van de Grondwet kan worden beschouwd en moet men enkel als het antwoord op die vraag bevestigend luidt, nagaan in welke van de bij de wet bepaalde categorieën van persoonsgebonden aangelegenheden die regeling ondergebracht kan worden. In welke mate die voorrang van Grondwet op wet ter zake geroepen is effectief een rol te spelen, wordt nu onderzocht.

2. Hoe heeft de grondwetgever zich de persoonsgebonden aangelegenheden voorgesteld ?

2.1. Bij de bespreking van het voorstel tot herziening van artikel 59bis van de Grondwet in de bevoegde Senaatscommissie, heeft de Eerste Minister betoogd dat „persoonsgebonden materies” nog een zeer recent begrip is. In feite is het eerste spoor daarvan, op het gebied van de wetgeving, te vinden in het ontwerp 461. Op het gebied van de Executieve is voor de persoonsgebonden materies in juli 1979 bevoegdheid toegekend aan onderscheiden ministeriële comités” (3).

2.1.1. Het ontwerp 461 waar de Eerste Minister zich aan refereert, is het wetsontwerp houdende diverse institutionele hervormingen (4). De memorie van toelichting bij dat ontwerp

(1) Parl. St. Kamer, 461 (1977-1978) — Nr. 25.

(2) Artikel 59bis, § 2bis, tweede lid, van de Grondwet : „Een wet aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 1, laatste lid, stelt deze persoonsgebonden aangelegenheden vast . . .”.

(3) Parl St. Senaat, 100 (B.Z. 1979) — Nr. 27, p. 5.

(4) Parl St. Kamer, 461 (1977-1978) — Nr. 1.

heeft het over „persoonsgebonden aangelegenheden” en omschrijft deze als „aangelegenheden die nauw met het leven van de mens in zijn gemeenschap zijn verbonden” (1).

Het is deze benaming en het is deze omschrijving die de Raad van State in zijn eerderevermeld advies zal citeren om vervolgens te stellen dat de aldus benaamde en omschreven aangelegenheden geen „culturele aangelegenheden” in de zin van het toenmalige artikel 59bis van de Grondwet zijn en daarmee te kennen geven dat, wil men deze „persoonsgebonden aangelegenheden” aan de Gemeenschappen toevertrouwen, men tot een grondwetsherziening moet overgaan.

De omschrijving „aangelegenheden die nauw met het leven van de mens in zijn gemeenschap zijn verbonden” kan aldus gehouden worden voor een omschrijving van „persoonsgebonden aangelegenheden” die de grondwetgever voor ogen heeft gestaan wanneer hij, overeenkomstig de wenk van de Raad van State, inderdaad tot bedoelde grondwetsherziening is overgegaan.

2.1.2. Voorts verwijst de memorie van toelichting bij het ontwerp 461 naar „de uitvoering van de voorbereidende gewestvorming” „naar aanleiding (waarvan) voor sommige aangelegenheden het „persoonsgebonden” karakter duidelijk is geworden” (2). Zo doet ze ons terecht komen bij de tweede verwijzing van de Eerste Minister. De bevoegdheidstoekenning van juli 1979 waar hij het over heeft, kan immers geen andere zijn dan die verleend bij artikel 3 van de wet van 5 juli 1979 houdende wijziging van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, in voorbereiding van de toepassing van artikel 107quater van de Grondwet, gewijzigd bij de wet van 19 juli 1977. Bij deze bepaling wordt vastgesteld dat een verschillend gemeenschapsbeleid verantwoord is in een reeks aangelegenheden, die worden opgesomd. Deze aangelegenheden, die — op het belang van deze vaststelling voor het onderzochte probleem zal de Raad van State terugkomen verderop in het onderhavig advies — in grote trekken overeenkomen met wat later in het ontwerp van de bijzondere wet en in deze wet zelf de persoonsgebonden aangelegenheden zullen worden, worden in de parlementaire voorbereiding „persoonsgebonden materies” genoemd (3). De Eerste Minister stelt bij de bespreking in de bevoegde Kamercommissie vast : „Somigen hebben in verband met de persoonsgebonden materies verwezen naar het advies van de Raad van State over het wetsontwerp 461, waarbij gesteld werd dat deze materies „niet, zonder de Grondwet te schenden, aan de in artikel 2 van de wet van 2 juli 1971 opgesomde culturele aangelegenheden kunnen worden toegevoegd”. De Eerste Minister bevestigt impliciet de wijze waarop, zoals gezien, de Raad van State het begrip persoonsgebonden aangelegenheden in dit advies heeft voorgesteld, door op de door hem gereleveerde objectie te antwoorden, niet dat de Raad van State zich heeft vergist, maar dat tegen diens advies niet wordt ingegaan, aangezien met het ontwerp buiten artikel 59bis van de Grondwet wordt gebleven (4).

Bij de bespreking in de bevoegde Senaatscommissie wordt verwezen naar de memorie van toelichting en naar het verslag

(1) I.c., p. 28.

(2) I.c., p. 29.

(3) Parl. St. Kamer, 76 (B.Z. 1979) — Nr. 1, memorie van toelichting, p. 1, p. 2 (ad artikel 1 en ad artikel 2), p. 4 (ad artikel 4) ; Parl. St. Kamer, 76 (B.Z. 1979) — Nr. 8, verslag bevoegde Kamercommissie, p. 2.

(4) Laatsgenoemd stuk, p. 11-12 ; zie ook p. 29.

van de bevoegde Kamercommissie (1), met name naar de zoëven geciteerde verklaring van de Eerste Minister (2).

2.2. Opvallend in de verdere bespreking in de Senaatscommissie van het voorstel strekkend tot herziening van artikel 59bis van de Grondwet is dat bij een ietwat concreter ingaan op het begrip persoonsgebonden aangelegenheden enkel het taalaspect duidelijk wordt aangeroerd. Zo verheugt een lid zich erover dat de Vlamingen te Brussel over ziekenhuizen en andere instellingen zullen beschikken waar zij in hun eigen taal te woord zullen worden gestaan (3). In de loop van de verdere bespreking wordt telkens weer het nauwe verband tussen taalregeling en regeling der persoonsgebonden aangelegenheden als het ware verondersteld en wordt hoofdzakelijk het effect van dit verband onderzocht (4).

Alzo wordt het accent gelegd op een bestanddeel dat ook in de definitie die professor K. Rimanque in 1975 van het begrip persoonsgebonden aangelegenheden heeft gegeven, op de voorgrond treedt: „... die materies, waarbij communicatie tussen verstrekker en ontvanger of rechthebbende van een openbare dienst wezenlijk is voor een behoorlijke dienstverlening. Enkele voorbeelden: onderwijs, rechtsbedeling, ziekenzorg, gezinshulp. Niet persoonsgebonden zijn volgens dit criterium bijvoorbeeld: ruimtelijke ordening, openbaar vervoer, brandweer, musea (openbare verzamelingen van objecten in de meest ruime zin)” (5). Daar communicatie uiteraard in een bepaalde taal geschiedt, kan de definitie van professor Rimanque wel degelijk bijdragen tot inzicht in het beeld dat de grondwetgever zich maakte van de persoonsgebonden aangelegenheden toen hij deze aan de Gemeenschappen toevertrouwde.

2.2.1. De in 2.2. aangeduide trend zal zich doorzetten in de bespreking in de Senaat (6), in het verslag van de bevoegde Kamercommissie (7), in de bespreking van de Kamer (8).

2.3. Gedurende de bespreking in de Senaat zal senator Walt Niel een omschrijving citeren van het begrip persoonsgebonden aangelegenheden waarvan hij verklaart dat ze gegeven is in een subcommissie van „de speciale parlementaire werkgroep opgericht onder de Regering-Tindemans” (9). De omschrijving luidt als volgt: Persoonsgebonden noemt men die aangelegenheden, welke de burger rechtstreeks als persoon betreffen in zijn specifieke individualiteit, welke hem door levenswijze, cultuur en taal aan een gemeenschap bindt”. De heer Walt Niel verklaart dat hierbij enkele opmerkingen werden gemaakt „die thans nog van kracht zijn”, en dat een van die opmerkingen is „dat er een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de eigenlijke persoonsgebonden materies en de aangelegenheden waarin de taalcommunicatie slechts begeleidend is. Deze worden door de taalwetgeving geregeld . . .”.

(1) Parl. St. Senaat, 159 (B.Z. 1979) – Nr. 2, p. 3.

(2) Zelfde stuk, p. 14.

(3) Parl. St. Senaat, 100 (B.Z. 1979) – Nr. 27, p. 5.

(4) p. 5 tot p. 8, vier alinea's; p. 9, tweede alinea, tot p. 10, vóór punt 4; p. 16 tot p. 18, vijf eerste alinea's; p. 18, twee laatste alinea's, tot p. 20.

(5) Advies in T.B.P. 1975, 390.

(6) Zie inzonderheid het rapport Lindemans. Parl. Hand., Senaat, 1979-1980, 26 juni 1980, 1991, 2e kolom.

(7) Parl. St., Kamer, 10(B.Z. 1979)- Nr. 3/49, inzonderheid de verklaringen van de Eerste Minister (blz. 3, ad 5; blz. 10; blz. 11 vooraf; blz. 14; blz. 15).

(8) Parl. Hand., Kamer, 1979-1980, 3 en 4 juli 1980; inzonderheid de verklaringen van de Eerste Minister (blz. 2330 en 2357).

(9) Parl. Hand., Senaat, 1979-1980, 26 juni 1980, 2004, 1ste kolom.

De geciteerde opmerking versterkt het gezag van de in 2.2. aangehaalde definitie van professor Rimanque. Net zoals in die definitie wordt de term „communicatie” gebruikt ; net zoals in die definitie wordt onderstreept dat bij persoonsgebonden aangelegenheden die communicatie van wezenlijk belang is, want is ze „slechts begeleidend”(1), dan zit men elders. Waar elders ? In de taalwetgeving, aldus de aangehaalde opmerking (2). Zo ligt deze tevens in de lijn van de hiervoren (in 2.2. en 2.2.1.) vastgestelde strekking om een nauw verband te leggen tussen taal en persoonsgebonden aangelegenheden : zelfs wordt niet het woord „communicatie”, maar het woord „taalcommunicatie” gehanteerd.

2.4. Aan de definitie in herinnering gebracht door senator Walt Niel – en meteen aan die gegeven door professor Rimanque moet des te meer gewicht worden gehecht daar ze werd bevestigd door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen Vanderpoorten, daar waar deze aan genoemde senator zijn dank betuigde omdat hij bedoelde bepaling in herinnering had gebracht (3).

2.5. Onder 2.1.2. is gewezen op het belang van artikel 3 van de wet van 5 juli 1979 voor de interpretatie van het begrip persoonsgebonden aangelegenheden zoals de grondwetgever het zich heeft voorgesteld. Aldaar is tevens vastgesteld dat de opsomming van persoonsgebonden aangelegenheden die men in genoemd artikel aantreft, in grote trekken overeenstemt met wat later in het ontwerp van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en in die wet zelf persoonsgebonden aangelegenheden zullen worden.

Met het betrekken van de bijzondere wet bij de interpretatie van de Grondwet moet men nog een belangrijke stap verder zetten. Gedurende de parlementaire voorbereiding van de grondwetsherziening heeft, blijkens het verslag van de bevoegde Kamercommissie (4) (dat 30 juni 1980 is geadateerd), de Eerste Minister zich beroepen op de definitie van de persoonsgebonden aangelegenheden die in het „wetsontwerp 434” – dat is het ontwerp waaruit de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is gegroeid – (dat op 21 mei 1980 bij het Parlement is ingediend : zie Parl. St., Senaat, 434 (1979-1980) – Nr. 1) is gegeven.

Aldus blijkt een tweede maal dat, hoe paradoxaal ook, het grondwettelijk begrip persoonsgebonden aangelegenheden moet worden begrepen mede in het licht van de uitwerking die, ter nakoming van de Grondwet, de bijzondere wet eraan

(1) Het adjectief „begeleidend” maakt het verwijzen naar de definitie van professor Rimanque helemaal verantwoord wanneer men vaststelt dat deze verderop in zijn advies uit deze definitie weert „alle diensten die louter betrekking hebben op financiële tegemoetkomingen of op persoonsadministratie, waarbij een begeleidende woordenwisseling in dezelfde taal enkel de verstreking van de dienst vergemakkelijkt (loketadministratie)” (l.c.).

(2) Ook al in overeenstemming met professor Rimanque (l.c.). Nog een ander punt van overeenkomst tussen hetgeen professor Rimanque schrijft en senator Walt Niel verklaart. De eerstgenoemde schrijft dat uit de persoonsgebonden materies moeten worden geweerd „alle diensten die louter betrekking hebben op financiële tegemoetkomingen”. De laatstgenoemde herhaalt een andere opmerking die werd gemaakt bij de door hem in herinnering gebrachte definitie, te weten „dat het niet de bedoeling is langs de weg van het eigen beleid en beheer individuele financiële voordelen toe te kennen aan de leden van een bepaalde Gemeenschap, dus geen tariefdiscriminatie, wat niet uitsluit dat andere normen kunnen gelden en bijzondere middelen beschikbaar moeten kunnen worden gesteld voor collectieve voorzieningen”.

(3) Parl. Hand. voormeld, blz. 2014, eerste kolom.

(4) Parl. St., Kamer, 10 (B.Z. 1979) – Nr. 5/4°, blz. 11 en 12.

gegeven heeft (1). Het parallellisme dat in de parlementaire voorbereiding is getrokken tussen de zin van de Grondwet en de zin van de bijzondere wet (2) wettigt echter ook dat men, omgekeerd, de bijzondere wet door middel van de Grondwet interpreteert. Overigens hoort dit reeds zo krachtens het hierboven, in 1, gereleveerde interpretatiebeginsel volgens hetwelk de wet veeleer in een grondwettige dan in een ongrondwettige zin moet worden uitgelegd. Maar de toepassing van dit beginsel met algemene strekking wordt voor het probleem dat ons bezighoudt, op een bijzondere wijze verantwoord door de zopas gemaakte vaststelling met betrekking tot de onderlinge verwevenheid in de parlementaire voorbereiding tussen Grondwet en bijzondere wet.

2.6. De hiernavolgende karakterisering van persoonsgebonden aangelegenheden door Volksvertegenwoordiger Persoons ligt zo dicht bij hetgeen men tot nog toe heeft gehoord, dat men er gezag kan aan toekennen : „La deuxième caractéristique de ces matières est que l'aide est rendue à l'occasion d'une rencontre personnelle : il y a un entretien, une communication, l'usage d'une langue” (3).

3. Heeft de wetgever van 8 augustus 1980 het begrip persoonsgebonden aangelegenheden zoals het in artikel 59bis, § 2bis, van de Grondwet dient te worden opgevat, geëerbiedigd ?

3.1. Men kan vooreerst stellen dat hij het algemeen beeld van dit grondwettelijk begrip zeker niet heeft tegengesproken. Zo noemt de Eerste Minister in de bevoegde Senaatscommissie de persoonsgebonden aangelegenheden „aangelegenheden die in de sfeer van de personen liggen” („des matières se situant dans la domaine de la vie personnelle”) (4). Zo maakt dezelfde commissie gewag van het advies van de Raad van State over het „ontwerp nr. 261”; welnu in dat advies heeft de Raad van State uit de memorie van toelichting bij dat ontwerp de formule „... aangelegenheden die nauw met het leven van de mens in zijn gemeenschap verbonden zijn” gereleveerd (5). Zo

(1) Volksvertegenwoordiger Persoons heeft zich uitgesproken tegen die zienswijze. Naar de betekenis van het woord „personnalisable” peilend, verklaart hij : „Il est donc essentiel que l'on sache de quoi l'on parle, la référence au projet de loi 434 qui ne sera peut-être jamais voté, ne pouvant servir de définition pour le constituant, car l'acte du vote de ce projet est postérieur à l'adoption du mot „personnalisable” (Parl. Hand., Kamer, 1979-1980, 3 juli 1980, 2293, eerste kolom).

Men vraagt zich tevergeefs af waarom gedurende de voorbereiding van een grondwetsherziening destituante, om haar gedachte te verduidelijken, zich niet evengoed zou kunnen refereren aan de tekst van een wetsontwerp als aan enig ander stuk, een doctrinaal, een jurisprudentieel, een ambtelijk De omstandigheid dat het betrokken wetsontwerp nog geen wet is geworden, doet daar niets van af. Door naar het wetsontwerp te verwijzen, acht destituante zich door dat wetsontwerp immers niet gebonden — overigens zou ze al evenmin gebonden zijn door de uit het wetsontwerp gegroeide wet —, alleen zoekt zij in de bewoordingen van het ontwerp inspiratie voor de omschrijving van een begrip dat wel dege-lijk haar eigen, op grondwettelijk niveau staand, begrip is.

(2) En na de heer Persoons, zopas geciteerd, zullen andere volksvertegenwoordigers zonder enige retenue naar het „wetsontwerp 434” verwijzen om het beeld dat zij zich vormen van het grondwettelijk begrip „persoonsgebonden aangelegenheden” toe te lichten; zo de heren Baert (ibid., 2298) en Weckx (ibid., 2303) alsook mevrouw Ryckmans-Corin (ibid., 2323).

(3) Parl. Hand., Kamer, 3 juli 1980, blz. 2293.

De eerste karakteristiek gegeven door de heer Persoons, was „... il s'agit d'une matière sociale, c'est-à-dire de services rendus à des personnes dans un état de besoin, des personnes qui demandent de l'aide (l.c.).

(4) Parl. St., Senaat, 434 (1979-1980) — Nr. 2, blz. 50.

(5) Parl. St., Senaat, 261 (B.Z. 1979) — Nr. 1, bijlage 1, blz. 34.

verklaart de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen dat men moet weten „op basis van wat tijdens de algemene bespreking door de Eerste Minister in de commissie is gezegd en wat ook voorkomt in het verslag, dat de persoonsgebonden aangelegenheden zoals wij ze bepalen, nauw verbonden zijn met het individu en de menselijke persoonlijkheid” (1).

3.2. Voorts kan men bezwaarlijk stellen dat de wetgevende macht bij de uitwerking van het algemeen grondwettelijk begrip persoonsgebonden aangelegenheden — van welke grondwettelijke opdracht zij zich gekweten heeft in artikel 5 van de bijzondere wet — dit begrip in een of andere bepaling ontrouw is geweest. Men kan dit niet stellen na kennismaking van de hierboven, in 2.5., samengebrachte vaststellingen, inzonderheid van de vaststelling dat gedurende de parlementaire voorbereiding van de grondwetsherziening voor de verheldering van bedoeld begrip verwezen is naar de opsomming van persoonsgebonden aangelegenheden in artikel 5 van het ontwerp van bijzondere wet. Het aldus geschapen vermoeden dat de bijzondere wetgever, bij het concreet aangeven der persoonsgebonden aangelegenheden, niet buiten het algemeen begrip is getreden dat de grondwetgever zich van die aangelegenheden heeft gevormd, wint nog aan kracht bij de constatering dat in de uiteindelijke tekst van artikel 5 van de bijzondere wet de opsomming van persoonsgebonden aangelegenheden die in het ontwerp artikel 5 voorkwam, nog allerlei beperkingen heeft ondergaan ; dit laat immers uitschijnen dat de wetgever ervoor gewaakt heeft het begrip persoonsgebonden aangelegenheden niet al te zeer te laten uitdijen.

4. De conclusie mag zijn dat fundamenteel voor het begrip persoonsgebonden aangelegenheden, zoals het in de Grondwet is ingevoerd en in de bijzondere wet geconcretiseerd, is wat men kan noemen het „communicatieëlement”. Het gaat om de persoon die zich om een of andere vorm van hulp (2) wendt tot, „in communicatie treedt met” diensten, wanneer bij dit contact van wezenlijk belang is dat hij tot een bepaalde gemeenschap, vooral tot een bepaalde taalgemeenschap, behoort (3). De behartiging van het belang bij de „communicatie” van dit behoren tot een bepaalde gemeenschap is aan de Gemeenschappen als persoonsgebonden aangelegenheid toevertrouwd op de gebieden vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet.

5. Zoals aangekondigd, levert deze gemeenschappelijke trek van de persoonsgebonden aangelegenheden een belangrijk gegeven op voor de preciese omschrijving van de bevoegdheid die inzake jeugdbescherming aan de Gemeenschappen is toegekend.

De „communicatie,, van de burger vergemakkelijken, betekent normaal enkel dat men aan die burger rechten verleent,

(1) Parl. Hand., Senaat, 19791-1980, 20 juli 1980, 2322.

(2) Welke vormen van hulp ? Hic et nunc die door de wetgever bepaald in artikel 5 van de bijzondere wet.

(3) Cfr. Huberlant Ch., „Quelques aspects juridiques des réformes institutionnelles” in Liber Amicorum Frédéric Dumon. Antwerpen. Kluwer, 1983, p. 888, waar hij de persoonsgebonden aangelegenheden omschrijft als „... des matières où se nouent des rapports de personne à personne et où des lors l'appartenance de chacune des personnes affectuées par ce rapport à une communauté déterminée est de nature à exercer une influence”. Het is wel te verstaan dat de zorg van grondwetgever en wetgever enkel uitgaat naar die persoon welke zich tot de ander (een geneesheer, een maatschappelijk assistent, een bejaardenverzorger . . .) om hulp wendt.

niet dat men ook verplichtingen oplegt (1); degenen met wie hij in communicatie treedt om hulp van hem te bekomen, moeten de plichten opgelegd krijgen.

Daaruit volgt dat de bevoegdheid om de persoonsgebonden aangelegenheden te regelen, op zijn minst in principe niet omvat de bevoegdheid om aan de personen om wier bescherming het gaat verplichtingen op te leggen, om dwang op hen uit te oefenen.

6. De stelling van dit principiële, zometert absolute verbod voor de Gemeenschappen om dwangmaatregelen te treffen tegen de personen wier „communicatie” ter beveiliging aan die Gemeenschappen is toevertrouwd, vindt een bijzonder sterke steun in de regeling welke op het stuk van de persoonsgebonden aangelegenheden voor Brussel-Hoofdstad tot stand is gekomen.

Een bijzondere aandacht besteden aan die regeling is des te meer verantwoord daar de oorsprong van het „begrip persoonsgebonden aangelegenheden” te vinden is in een poging om een oplossing te vinden voor het feit dat in Brussel het probleem van de „communicatie” van de burger met allerlei hulpdiensten werd geacht zich op een bijzonder scherpe wijze voor te doen.

De Eerste Minister heeft zulks tijdens de bespreking van artikel 59bis, §2bis, in de bevoegde Kamercommissie uitdrukkelijk bevestigd (2). Naar volksvertegenwoordiger Weckx, één van de verslaggevers van de bevoegde Kamercommissie, tijdens de openbare bespreking van artikel 59bis van de Grondwet in de Kamer heeft verklaard, zou het begrip, toen nog onder de benaming „persoonsgebonden materies”, voor de eerste maal naar voren gebracht worden op een congres dat de Brusselse Vlamingen in juni 1975 hebben gehouden, ten einde „de Brusselse ingewikkelde problematiek op te lossen” (3). Ook de uitgebreide aandacht die bij de parlementaire bespreking van artikel 59bis, §§ 2bis en 4bis, aan de Brusselse toestanden werd besteed, bewijst dat men vooral die problematiek voor ogen had (4).

Wat betreft de regeling van de persoonsgebonden aangelegenheden in Brussel-Hoofdstad treedt de idee „geen dwang op personen” duidelijk en nadrukkelijk naar voren uit de parlementaire voorbereiding. Dit wordt hierna aangetoond.

6.1. In de Kamer had de heer Persoons een subamendement ingediend op een amendement van de heer Schiltz. Dat subamendement strekte ertoe „de wetsbepalingen betreffende de misdaden en wanbedrijven die in oorlogstijd tegen de veiligheid van de Staat zijn begaan, en betreffende de . . . strafrechtelijke gevolgen daarvan . . .” bij decreet te laten regelen, zoals de persoonsgebonden materies. Het werd onder meer als volgt verantwoord: „Die materies zijn persoonsgebonden, in die zin dat zij betrekking hebben op de relaties waarbij personen gemakkelijk identificeerbaar zijn” (5). In de commissie preciseert de auteur „dat dit amendement het begrip persoonsgebonden materies nader bepaalt en dat het de procedure in verband met die materies omschrijft. Via de cultuurautonomie verleent het amendement bovendien aan Brussel de mogelijk-

(1) Tenzij dan verplichtingen die in dienst staan van de verleende rechten, bijvoorbeeld de verplichting bepaalde inlichtingen te verschaffen om op een bepaald recht aanspraak te kunnen maken.

(2) Parl. St., Kamer, B.Z. 1979, Nr. 10/5-4°, 13.

(3) Parl. Hand., Kamer, 3 juli 1980, 2302.

(4) Zie bijvoorbeeld Verslag van de bevoegde Senaatscommissie, Parl. St., Senaat, B.Z. 1979, nr. 100/27, 5-11.

(5) Kamer, 10 (B.Z. 1979), Gedr. St. nr. 5/3°, II.

heid over enige vorm van vrijheid te beschikken”. Maar het verslag zegt verder : „De Eerste Minister is van gevoelen dat dit amendement het begrip subnationaliteit invoert en dat het de waarborgen van de taalwetten vernietigt”. Het amendement wordt met 22 stemmen tegen 1 verworpen (1).

6.2. De mogelijkheid van enig beroep op een vorm van subnationaliteit als criterium voor de toepassing van de decreten in de persoonsgebonden aangelegenheden, werd met klem van de hand gewezen, meer bepaald door de Minister van Binnenlandse Zaken en van Institutionele Hervormingen (F) in de Commissie van de Senaat (2). Die afwijzing gaat in de parlementaire voorbereiding van de paragrafen 2bis en 4bis van artikel 59bis van de Grondwet op tweeërlei overwegingen terug : enerzijds zullen de in die aangelegenheden vastgestelde decreten, in Brussel althans, niet rechtstreeks toepassing vinden op personen, maar alleen op instellingen ; anderzijds staan deze laatste „open voor allen” (3).

a) Verscheidene verklaringen in dezelfde zin bevestigen dat de decreten die vastgesteld worden in uitvoering van het nieuwe artikel 59bis, § 2bis, in de opvatting van de grondwetgever, niet rechtstreeks toepasselijk zullen zijn op personen, maar alleen op instellingen, althans in Brussel.

– In de Senaatscommissie verstrekt de Minister van Institutionele Hervormingen (F) een schriftelijk antwoord op een aantal interventies. Daarin staat onder meer te lezen :

„1° Het herzieningsvoorstel legt geen verplichtingen op aan particulieren. Het is derhalve onjuist te beweren dat aan individuele personen een welbepaalde keuze wordt opgedrongen. De bevoegdheid van de gemeenschappen ten aanzien van de persoonsgebonden aangelegenheden te Brussel slaat enkel op de instellingen” (4).

– In de Senaatscommissie legt dezelfde Minister verder nog de volgende verklaring af :

„Terwijl in artikel 59bis, § 5 (5), de bevoegdheid wordt bepaald van de gemeenschapsraden ten aanzien van de instellingen die zich slechts tot één enkele gemeenschap richten, wordt, door toepassing van het principe van de residuele bevoegdheden, aan de nationale macht de bevoegdheid toevertrouwd betreffende de normen van rechtstreekse toepassing op de personen en de normen met betrekking tot de instellingen waarvan de activiteiten (6) zich richten tot de twee gemeenschappen. In dat verband komt het initiatief van het te voeren beleid toe aan de nationale macht” (7).

– In de openbare vergadering van de Senaat van 26 juni 1980, zegt de Minister onder meer het volgende :

„ . . . Je voudrais d’abord rappeler que le décret ne pouvant ja-

(1) Kamer, 10 (B.Z. 1979), Gedr. St. nr. 5/4°, blz. 20.

(2) Verslag namens de Commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen uitgebracht door de heren Lindemans en de Stexhe, Senaat, 100, (B.Z. 1979) nr. 27, blz. 6,7, 10 en 20.

(3) Zo heeft een lid van de Senaatscommissie het uitgedrukt ; verslag, blz. 7.

(4) Verslag, blz. 7.

(5) Oorspronkelijke nummering van de bepaling die paragraaf 4bis geworden is.

(6) In die fase van de bespreking in Commissie was nog niet beslist de uitdrukking „wegens hun activiteiten” te vervangen door de uitdrukking „wegens hun organisatie”.

(7) Verslag, blz. 10. Die verklaring is bijna woordelijk herhaald in openbare vergadering van de Senaat van 26 juni 1980, Handelingen, blz. 2013.

mais, sur le territoire de Bruxelles, s'appliquer directement aux personnes, celles-ci ne peuvent, en aucun cas, être les victimes d'une discrimination dont la cause directe serait la norme communautaire" (1).

– Tijdens de openbare vergadering van de Kamer op 3 juli 1980 (ochtendvergadering), nadat de heer Persoons betoogd had dat aangezien „toutes les matières personnalisables (sont) des matières sociales consistant dans des services rendus aux personnes qui se trouvent en état de besoin”, men ermee zôu kunnen volstaan in Brussel op hen de decreetnormen toe te passen die overeenkomen met de taal waarin die toepassing gevraagd zou worden (2), zegt de heer Weckx, verslaggever, in eigen naam, het volgende .:

„Als ik de Eerste Minister goed begrijp en als ik de verslagen van de Senaat en van onze Kamercommissie goed interpreteer dan zijn de persoonsgebonden materies te Brussel vooreerst niet van toepassing op de personen.

Wij menen dat dit inderdaad zo is, want dit zou het probleem van de subnationaliteit stellen. Indien men de decreten in de persoonsgebonden sfeer van toepassing zou willen verklaren of bepalen, binnen het tweetalig Brussels gebied, dan moet men deze personen wettelijk kunnen definiëren. Dat kan slechts op één manier, met name door het invoeren van de subnationaliteit.

Ik wil hier duidelijk stellen dat, in de huidige omstandigheden, de Vlaamse Brusselaars hoegenaamd niet voor deze subnationaliteit gewonnen zijn, er zeker niet voor opteren . . .” (3).

– Een lid van de oppositie kan daar in komen : „Il est évident”, zegt de heer Defosset, „que les décrets dans ces matières (de persoonsgebonden aangelegenheden) ne sont pas applicables aux personnes” (4).

b) In het verslag over de besprekingen in de Senaatscommissie staat het volgende te lezen :

„Een lid merkt op dat voor de persoonsgebonden materies de woorden „wegens hun activiteiten” die voorkomen in § 5 (5) van het voorstel tot herziening niet juist zijn, hoewel het dezelfde woorden zijn die in § 4 voor de culturele instellingen worden gebruikt. Het is normaal dat de werking van deze laatste uitsluitend op één gemeenschap gericht is. Op het gebied van de persoonsgebonden materies daarentegen richten de instellingen zich in beginsel of bij voorkeur tot één bepaalde Gemeenschap, maar staan ze in feite open voor allen.

Het is dus onjuist te beweren dat de activiteiten van die instellingen beperkt (blijven) tot een Gemeenschap, met uitsluiting van de dienstverlening aan particulieren die tot de andere Gemeenschap behoren. Daarom dient een geschiktere uitdrukking te worden gezocht, zoals bijvoorbeeld „wegens hun opvatting of hun roeping” of ook nog „volgens het nagestreefde doel”.

De Eerste Minister bevestigt dat een Brusselse instelling door de betrokken Gemeenschap formeel erkend moet zijn om beschouwd te kunnen worden als uitsluitend tot die Gemeenschap behorende. Maar hij acht het nodig dat de tekst van de Grondwet het wezenlijk element bevat dat het behoren

(1) Handelingen, blz. 2013.

(2) Handelingen, blz. 2293.

(3) Handelingen, blz. 2302.

(4) Vergadering van 3 juli 1980.

(5) Zie hierboven, blz. 98, noot 3.

van de instelling tot één bepaalde Gemeenschap verantwoordt.

Indien de Commissie de woorden „wegens hun activiteiten” niet juist vindt, zullen die vervangen moeten worden door woorden die iedereen passender acht. De Minister van Institutionele Hervormingen (F) stelt voor : „wegens hun organisatie” (1).

De Minister van Institutionele Hervormingen (F) verklaart verder nog :

„In ieder geval moet duidelijk worden gesteld dat, aangezien artikel 59bis het principe van subnationaliteiten op het Brusselse grondgebied niet instelt, de toegang van de burgers tot de diensten verleend door de instellingen die persoonsgebonden aangelegenheden behandelen, geen enkele hinder mag ondervinden, met dien verstande dat de burger die een beroep doet op de diensten, van een instelling, erover wordt ingelicht tot welke gemeenschap deze instelling behoort” (2).

6.3. Aansluitend bij wat reeds onder 4 werd geconstateerd, kan men nog aanstippen dat zeker in Brussel-Hoofdstad de taal die bij de „communicatie” wordt gebruikt van essentieel belang wordt geacht ; dit blijkt hieruit dat, ten aanzien van de regel dat in Brussel-Hoofdstad de Gemeenschappen slechts bevoegd zijn ten opzichte van instellingen die wegens hun organisatie moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot één enkele Gemeenschap (3), als het belangrijkste criterium om die aanhorigheid te beoordelen wordt genoemd de organisatie van de instelling uit een oogpunt van het gebruik van de talen (4), met het gevolg dat aan de Gemeenschappen in Brussel-Hoofdstad elke bevoegdheid is ontzegd ten opzichte van de instellingen die krachtens de wet tweetalig moeten zijn, dit wil zeggen in de huidige stand van de taalwetgeving ten aanzien van alle openbare besturen, diensten en instellingen (5).

7. Uit de aangehaalde passages uit de parlementaire voorbereiding vloeit zeker voor Brussel-Hoofdstad voort dat geen dwang op personen kan worden uitgeoefend.

Dat die dwang ook buiten Brussel-Hoofdstad door de Gemeenschappen niet kan worden uitgeoefend, op zijn minst in principe, tot die conclusie was de Raad van State reeds gekomen onder 5. hierboven.

Maar de stelligheid waarmee zulks voor Brussel-Hoofdstad geaffirmeerd kan worden, levert ten gunste van het verbod van dwang op personen buiten Brussel-Hoofdstad een argument in se op.

Er zij immers herhaald (zie 6. hierboven) dat het begrip „persoonsgebonden aangelegenheden” zelf bedacht is om een gedeeltelijke oplossing te geven aan een van de aspecten van de „Brusselse problematiek”. Die oplossing bestond erin dat aan de Vlaamse inwoners van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad instellingen en diensten geboden werden, meer bepaald sociale diensten en ziekenhuizen die doordat ze werden georganiseerd en beheerd door de Vlaamse Gemeenschap in plaats van door de Brusselse gemeenten, aan de bedoelde inwoners diensten konden verlenen, niet alleen in hun eigen

(1) Eerdervermeld verlag, blz. 7.

(2) Zelfde verslag, blz. 10.

(3) Artikel 59bis, § 4bis, van de Grondwet.

(4) Verslag Senaatscommissie, B.Z. 1979, nr. 100/27, blz. 19 ;
Verslag Kamercommissie, B.Z. 1979, nr. 10/5-4°, blz. II.

(5) Verslag Senaatscommissie, B.Z. 1979, nr. 100/27, blz. 8.

taal, maar volgens hun eigen culturele geaardheid, in hun eigen „klimaat” als het ware. Waarom zou het dan nodig gebleken zijn aan de decreten in persoonsgebonden aangelegenheden een ruimere strekking te geven in de eentalige gewesten dan in Brussel ?

III. De uitsluiting uit de jeugdbescherming van „de aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht”

1. De Raad van State herinnert vooreerst aan de desbetreffende tekst van de bijzondere wet :

„Artikel 5, § 1. De persoonsgebonden aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis, § 2 bis, van de Grondwet zijn :

... II. Wat de bijstand aan personen betreft :

...

6° de jeugdbescherming met uitzondering van de aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht.

...”

2. Tenzij men zijn bestaan gewoon ignoreert kan deze tekst niet anders betekenen dan : zelfs indien een aspect van de jeugdbescherming gekwalificeerd kan worden als persoonsgebonden aangelegenheid – wanneer dat in het algemeen beschouwd kan, is toegelicht sub II –, dan nog zal het niet tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren wanneer het ressorteert onder het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht (1).

3. De vraag is dan echter : wat dient verstaan te worden onder burgerlijk recht, strafrecht en gerechtelijk recht ?

De genesis van de desbetreffende tekst leert ons daar heel wat over.

3.1. De wet van 5 juli 1979 wijzigt de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, in voorbereiding van de toepassing van artikel 107quater van de Grondwet. Er van uitgaande dat een verschillend beleid niet alleen naar gelang van de Gewesten, maar ook naar gelang van de Gemeenschappen, geheel of ten dele verantwoord is, geeft de wet van 5 juli 1979 aan de wet van 1 augustus 1974 een nieuw opschrift : „Wet tot oprichting van voorlopige Gemeenschaps- en Gewestinstellingen”.

De wet van 5 juli 1979 voegt in de wet van 1 augustus 1974 een artikel 2bis, § 1, dat luidt als volgt : „Een verschillend gemeenschapsbeleid is geheel of ten dele verantwoord in de volgende aangelegenheden : . . . 2° het beleid inzake de bijstand aan personen, gezinnen en diensten alsmede de jeugdbescherming” (2).

(1) Men kan niet stellen dat de strekking van de beschouwde tekst is, inzake jeugdbescherming, de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet uit te sluiten wat betreft het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht. Noch de tekst noch de parlementaire voorbereiding geven daar enige blijk van. Hoe zou dat ook kunnen ? Hoe kan men zich immers indenken dat de wetgever gewild zou hebben dat de Gemeenschappen geen rechtsbepalingen zouden kunnen vaststellen die zij per hypothese moeten kunnen vaststellen daar ze, per definitie, „onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid” ?

(2) Die bepaling is artikel 3, § 1, 2°, geworden van de wet tot oprichting van voorlopige gemeenschaps- en gewestinstellingen, gecoördineerd op 20 juli 1979.

De aangelegenheid betreffende de jeugdbescherming heeft vooral in de Commissie van de Senaat het meest de aandacht gaande gehouden. Een lid heeft een amendement ingediend dat er in hoofdorde toe strekt artikel 3 in zijn geheel te schrappen. Hij verantwoordt dit als volgt : „In een verschillend gemeenschapsbeleid te voorzien voor aangelegenheden die nog niet tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoren is voorbarig en in strijd met artikel 59bis van de Grondwet en de wet van 21 juli 1971”. In bijkomende orde strekt het amendement ertoe de woorden „alsmede de jeugdbescherming” te doen vervallen. Wat dat betreft wordt het amendement als volgt verantwoord : „De jeugdbescherming, zoals zij thans bestaat, vindt haar oorsprong in de wet van 16 april 1965. Zij heeft een sociaal en gerechtelijk aspect. Een verschillend beleid te voeren ten overstaan onder meer van kinderen, die in het hoofdstedelijk gebied tot een zelfde gemeente, wijk of straat kunnen behoren, lijkt noch sociaal noch pedagogisch verantwoord te zijn” (1).

Ter weerlegging van die bezwaren antwoordt de Minister van Institutionele Hervormingen (N) „dat de jeugdbescherming op strafrechtelijk vlak onbetwistbaar een nationale aangelegenheid is, maar dat sommige aspecten van het jeugdbeleid sinds de wet van 21 juli 1971 reeds tot de bevoegdheid van de cultuurraden behoren”. „Bovendien, zo voegt hij eraan toe, moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de wet en de uitvoering ervan : het ontwerp strekt niet tot wijziging van de wet, maar wil de uitvoering ervan geheel of gedeeltelijk aan de ministercomités toevertrouwen” (2).

Voorts zegt het verslag : „Een commissielid onderstreept dat het hier niet om de strafwet gaat, maar in de eerste plaats om de opnemings van kinderen in instellingen. Het is wenselijk dat zij in instellingen van hun eigen gemeenschap worden geplaatst om te voorkomen dat hun psychologische problemen nog worden vergroot met taalproblemen . . .” (3).

Op 6 juli 1979 wordt een koninklijk besluit uitgevaardigd „tot afbakening van de aangelegenheden inzake het beleid van bijstand aan personen, gezinnen en diensten alsmede de jeugdbescherming, waarin een verschillend gemeenschapsbeleid verantwoord is”.

Artikel 7 van het besluit luidt als volgt :

„Inzake de jeugdbescherming, is artikel 1 van dit besluit (dat de bevoegdheden van de Ministeriële Comités voor de Gemeenschappen aangeeft) van toepassing, met uitzondering van de bepalingen van het burgerlijk recht, van het strafrecht en van het Gerechtelijk Wetboek”.

3.2. In zijn oorspronkelijke tekst deelt het voorontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet de „jeugdbescherming” in volstrekt algemene bewoordingen in bij de persoonsgebonden aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis, § 2bis, van de Grondwet. Maar volgens de inlichtingen die de Eerste Minister aan de Raad van State verstrekt, onder verwijzing naar met name artikel 7 van het koninklijk besluit van 6 juli 1979, „heeft het ontwerp niet tot doel die gedeelten van de aangelegenheden inzake jeugdbescherming over te dragen welke onder het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht ressorteren”.

(1) Verslag namens de Commissie voor de herziening van de Grondwet en de Hervorming der instellingen uitgebracht door de heer de Stexhe (Gedr. St., Senaat, B.Z. 1979, nr. 159/2, blz. 25).

(2) Eerder vermeld verslag, blz. 25-26.

(3) Eerder vermeld verslag, blz. 26.

In zijn advies wijst de raad van State nadrukkelijk op de noodzaak de tekst van het ontwerp derwijze te amenderen dat hij overeenstemt met de wil van de ontwerpers. De Raad van State heeft die opmerking als volgt geformuleerd :

„II. De jeugdbescherming bestrijkt meer dan één sector.

De desbetreffende basiswet van 8 april 1965 verdeelt haar bepalingen over verschillende categorieën : in een eerste titel brengt zij de bepalingen onder betreffende de „sociale bescherming” van de jeugd en in een tweede titel de bepalingen betreffende de „gerechtelijke bescherming” van de jeugd. Deze laatste bepalingen worden, in de aangehaalde wet verdeeld over een hoofdstuk I dat betrekking heeft op de jeugdrechtsbanken, een hoofdstuk II houdende „burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen” een hoofdstuk III „Maatregelen ter bescherming van de minderjarigen”, een hoofdstuk IV betreffende de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtsbanken en de voor die rechtsbanken te volgen rechtspleging.

Volgens de inlichtingen die de Eerste Minister aan de Raad van State heeft verstrekt, heeft het ontwerp niet tot doel die gedeelten van de aangelegenheden inzake jeugdbescherming over te dragen welke onder het burgerlijk recht, het strafrecht en het gerechtelijk recht ressorteren. De tekst moet dus zó gemaakte worden, dat daarin nauwkeurig wordt aangegeven welk aspect of welke aspecten van de jeugdbescherming naar de gemeenschappen overgaan” (1).

Ingevolge de opmerking van de Raad van State, wijzigt de regering artikel 62 van het ontwerp dat in de wet van 21 juli 1971 een artikel 2bis invoegt, hetwelk de lijst van de persoonsgebonden aangelegenheden vaststelt. Dat artikel 2bis maakt in zijn paragraaf 1, 2°, f), gewag van de „jeugdbescherming”. Paragraaf 2 van het artikel luidt anderzijds als volgt : „Van de toepassing van § 1 blijven uitgezonderd : . . . 4° Wat betreft § 1, 2°, f), de aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht, het strafrecht of het gerechtelijk recht”. (2).

De Raad van State die, met toepassing van artikel 6 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, door de Eerste Minister belast was met het opstellen van de tekst van verscheidene artikelen van het ontwerp van wet, neemt in de tekst die hij voorstelt de formules over die met betrekking tot de jeugdbescherming gebezigd worden in het door de Regering ingediende ontwerp van wet (3).

3.3. In verband met de opvang van de ter zake van jeugdbescherming aan de Gemeenschap opgedragen bevoegdheden werkt het ontwerp van bijzondere wet tot hervorming der instellingen met dezelfde formules als het ontwerp van bijzondere Gewest- en Gemeenschapswet (4). De memorie van toelichting beperkt er zich toe de inhoud van de bepaling in ietwat verschillende bewoordingen weer te geven (5).

De Senaatscommissie wijdt aan de aangelegenheden van de jeugdbescherming geen bijzonder onderzoek. Zij neemt een amendement van de Regering aan dat de structuur van artikel 5 en de redactie van een aantal bepalingen van dat artikel wij-

(1) Advies L. 13.334 ; Gedr. St. Senaat, B.Z. 1979, nr. 261, nr. 1, bijlage 1, bladzijden 34-35.

(2) Gedr. St. Senaat. B.Z. 1979, nr. 261/1, artikel 62, bladzijden 105 en 106.

(3) Advies L. 13.395/VR, Gedr. St. Senaat, B.Z. 1979, nr. 261/1, bijlage II, bladzijden 32-33.

(4) Gedr. St. Senaat, zitting 1979-1980, nr. 434/1, artikel 5, §1, 2°, f, en § 2, 4°, bladzijden 64-65.

(5) Eerdervermeld stuk, blz. 8.

zigt. Het nieuwe artikel 5, § 1, vermeldt onder de „persoonsgebonden aangelegenheden”, „. . . II. Wat de bijstand aan personen betreft”, . . . „6° De jeugdbescherming, met uitzondering van de aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht, het strafrecht of het Gerechtelijk Wetboek” (1). Naderhand dient een lid van de Commissie een amendement in dat ertoe strekt de uitdrukking „Gerechtelijk Wetboek”, die hem te beperkt lijkt, te vervangen door „gerechtelijk recht. Dat amendement wordt door de aanwezige leden eenstemmig aangenomen (2).

De Kamercommissie daarentegen heeft zeer veel aandacht besteed aan de jeugdbescherming (3).

Aangaande de punten 6° (jeugdbescherming) en 7° (penitentiare en post-penitentiare sociale hulpverlening), verklaart een lid : „. . . op het eerste gezicht blijft er niets meer over voor de Gemeenschappen”. Hij voegt eraan toe : „De vraag is dus : wat wordt er precies gecommunautariseerd inzake jeugdbescherming ?” „Hij pleit voor een zo ruim mogelijke interpretatie van de bevoegdheidsdelegatie” (4).

Daarentegen meent een ander lid „dat de term „jeugdbescherming” niet adequaat is in de tekst” want, zo beweert dat lid : „De jeugdbescherming wordt . . . volledig beheerst door de wet van 8 april 1965 en deze wetgeving is en blijft uiteraard nationaal”. Beter ware te spreken van „jeugdzorg” of „jeugdbeleid” (5).

Een lid stelt de vraag of er hier een beperking is van de omvang van de bevoegdheid van de Gemeenschap ten opzichte van hetgeen eerder in uitzicht was gesteld, met name in het „Egmont-pact” :

„In verband met het 6° – jeugdbescherming- moet het probleem niet worden benaderd van uit het standpunt van de penalist. Men moet integendeel streven naar een verstandige preventieve actie.

De wetgeving betreffende de jeugdbescherming ligt voornamelijk vervat in de wetten van 15 mei 1972 en 8 april 1965. Maar kan men beweren dat alle aangelegenheden die thans tot de bevoegdheid van de rechtbanken behoren, een communautair aspect vertonen ?

Dat was de opvatting van het Egmont-pact. Het lid vraagt zich af of ook in die aangelegenheden de centrale overheid een deel van haar bevoegdheid terugneemt”. (6).

De Minister van Justitie en van Institutionele Hervormingen (N), de heer Vanderpoorten, „wijst erop dat men in de Senaat niet grondig heeft uitgeweid over de punten 6° en 7°, namelijk jeugdbescherming en penitentiare hulpverlening” (7).

Uit een verklaring die de Minister nadien heeft afgelegd en die nader is toegelicht in een nieuwe verklaring van hem (8) en in bijlage 2 bij het verslag (9), lijkt naar voren te komen dat

(1) Verslag, Gedr. St. Senaat, zitting 1979-1980, nr. 434/2, bladzijden 120-121 en bladzijde 144.

(2) Eerdervermeld stuk, blz. 139-140.

(3) Verslag uitgebracht door de heren le Hardy de Beaulieu en De Greve, Ged. St. Kamer, zitting 1979-1980, nr. 627/10, bladzijden 59-64, 69-70 en bijlage 2.

(4) Eerdervermeld stuk, blz. 59.

(5) Eerdervermeld stuk, blz. 60.

(6) Eerdervermeld stuk, blz. 62.

(7) Zelfde stuk, blz. 62.

(8) Eerdervermeld stuk, blz. 70.

(9) Eerdervermeld stuk, blz. 158-159.

de kredieten jeugdbescherming reeds naar de Gemeenschappen zijn overgeheveld tot een bedrag van 4 miljard frank.

De Minister wil dan opheldering verschaffen in verband met de omvang van de bevoegdheid van de Gemeenschappen :

„De Raad van State wees erop dat de jeugdbescherming meer dan één sector omvat. Daarom stelde de Raad dat er aan de teksten verbeteringen moesten worden aangebracht ten einde verwarring te vermijden.

De personeelsaangelegenheden, de jeugdcomités en de ont-haalcentra worden naar de Gemeenschappen overgeheveld.

De jeugdkamers worden als beveiligingsmaatregel beschouwd.

Betreffende de verschillende vragen door de leden gesteld, wil de Minister op duidelijke wijze de Commissie inlichten” (1).

Verderop uit het verslag blijkt dat de Minister de leden van de Commissie in kennis heeft gesteld van een nota en dat op hun verzoek de integrale tekst van die nota in het verslag is opgenomen (2).

De nota van de Minister van Justitie en van Institutionele Hervormingen is te bekend dan dat het enig nut zou hebben hier nog eens de integrale tekst ervan weer te geven.

Met betrekking tot de jeugdbescherming brengt de Minister eerst de voorgeschiedenis in herinnering en haalt hij de desbetreffende bepaling van het ontwerp aan ; vervolgens verwijst hij naar de artikelen van de wet van 8 april 1965 om met betrekking tot die artikelen de respectieve bevoegdheden van de Gemeenschappen en van de Staat te bepalen.

A. Als „gemeenschapsmateries” (3) vermeldt de Minister :

„a) De sociale bescherming, dit is de werking, organisatie en de samenstelling van de jeugdbeschermingscomités” (4).

„b) De sociale diensten voor jeugdbescherming” (artikel 64). In de tekst die de gemeenschapsmateries aangeeft wijst de Minister erop dat „de diensten uit twee afdelingen bestaan : 1. een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités worden gesteld ; 2. een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking worden gesteld van de rechterlijke overheden”. Daaruit blijkt dat de twee afdelingen, volgens de Minister, behoren tot de Gemeenschappen.

„c) De erkenning van personen of verenigingen, die minderjarigen wenselijk op te nemen” (artikelen 66, 67, 68 van de wet van 1965).

In dat verband bevat de nota de volgende feitelijke inlichting :

„In verband met de erkenning van privé-kindertehuizen, deelt de administratie mede dat door de Ministerraad op 27 juli 1979 beslist werd deze materie uitsluitend aan de gemeenschapsexecutieven toe te vertrouwen” (5).

(1) Eerdervermeld stuk, blz. 62.

(2) Eerdervermeld stuk, blz. 62 en blz. 63-66.

(3) Eerdervermeld stuk, blz. 65.

(4) Ze zijn begrepen in de artikelen 1 tot 6 van de wet van 8 april 1965, die de eerste titel van de wet vormen, met als opschrift „Sociale bescherming”.

(5) Eerdervermeld stuk, blz. 65.

B. De Minister geeft vervolgens de „nationale materies” aan (1).

a) In de eerste plaats gaat het om „aangelegenheden ressorterende onder het burgerlijk recht”.

1° Daartoe rekent de Minister op de eerste plaats de aangelegenheden die behandeld zijn in de artikelen 12 tot 28 van de wet van 8 april 1965, welke artikelen in „Titel II. Gerechtelijke bescherming”, een Hoofdstuk II. Burgerlijke bepalingen betreffende de minderjarigen” vormen.

Volgens de nota behoren die bepalingen „uitdrukkelijk tot het burgerlijk recht” en „blijven (ze) meteen nationaal”.

Het gaat hoofdzakelijk om bepalingen houdende wijziging van het Burgerlijk Wetboek, die vervat zijn in de artikelen 12 tot 21 van de wet van 8 april 1965 en die, bijvoorbeeld, betrekking hebben op de toestemming van de ouders tot het huwelijk van hun minderjarig kind, op het bestuur over de personen en de goederen van de minderjarige kinderen in geval de ouders uit de echt gescheiden zijn, enzovoort.

Het gaat ook om bepalingen die artikelen wijzigen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, van het Wetboek van Koophandel en van verscheidene bijzondere wetten betreffende de minderjarigen, welke bepalingen vervat zijn in de artikelen 22 tot 28 van de wet van 8 april 1965.

2° De nota vervolgt :

„Daarbij komen een aantal voorzieningen sui generis, namelijk maatregelen ten aanzien van de ouders (artikelen 29 tot en met 35) die duidelijk van burgerrechtelijke aard zijn, namelijk samengevat :

- de opvoedingsbijstand ;
- de ontzetting uit de ouderlijke macht”. (2).

Er zij opgemerkt dat de nota verwijst naar artikel 29 van de wet van 8 april 1965, zonder uitdrukkelijk melding te maken van het door dat artikel ingevoerde recht op gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen.

b) Op de tweede plaats gaat het om „aangelegenheden ressorterende onder het strafrecht” (3).

1° Daartoe behoren de aangelegenheden die het onderwerp zijn van de artikelen 80 en 89 van de wet van 8 april 1965, welke artikelen misdrijven bepalen waaraan meerderjarigen zich schuldig kunnen maken.

2° In punt 2 zegt de nota het volgende :

„De **jeugdwet** voorziet daarnaast in een aantal maatregelen ter bescherming van de minderjarigen (artikelen 36 tot 43)

De aard van deze materie is als strafrechtelijk sui generis te beschouwen vermits hier dwangmiddelen worden voorzien, die maatregelen heten, doch nieuwsoortige sancties zijn, om de gekrenkte maatschappelijke orde te herstellen”.

c) Op de derde plaats gaat het om „aangelegenheden ressorterende onder het gerechtelijk recht”.

De nota zegt hieromtrent het volgende :

„In de wet van 8 april 1965 zijn duidelijk en onbetwistbaar van gerechtelijkrechtelijke aard :

(1) Eerdervermeld stuk, blz. 65-66.

(2) Eerdervermeld stuk, blz. 65-66.

(3) Eerdervermeld stuk, blz. 66.

1) De inrichting van de jeugdrechtbanken en jeugdkamers van de Hoven van Beroep (artikelen 7 tot en met 11);

2) De territoriale bevoegdheid en rechtspleging (artikelen 44 tot en met 63)⁴.

4. Het gezag van de nota van Minister Vanderpoorten mag niet verabsoluteerd worden. Ten eerste niet omdat ze slechts vrij laat in de parlementaire voorbereiding is opgedoken zodat de wetgevende macht niet zo voluit de kans heeft gehad ze op haar waarde te beoordelen als wanneer ze in het eerste stadium van de parlementaire voorbereiding te voorschijn was getreden, met andere woorden als wanneer de inhoud ervan van de memorie van toelichting deel had uitgemaakt.

Ten tweede en vooral niet omdat wat voor de parlementaire voorbereiding in het algemeen geldt, uiteraard ook voor bedoelde nota geldt, ze mag slechts strekken tot de interpretatie, niet tot de vaststelling van rechtsregelen. Zo wordt de grens getrokken tussen wat de wetgever op het stuk van het creëren van rechtsregelen heeft gedaan en wat hij verklaard heeft te doen. Wat hij op dit stuk gedaan heeft vindt men in de **wetteksten**; wat hij verklaard heeft te doen in de parlementaire voorbereiding. Deze twee verhouden zich fundamenteel op dezelfde manier als schriftelijk bewijs en getuigenbewijs zich tegenover elkaar verhouden in artikel 134 1 van het Burgerlijk Wetboek: daar waar een akte (als instrumentum) vereist is, is, krachtens dit artikel, het bewijs door getuigen niet toegelaten, noch tegen, noch boven de inhoud van de akte, en evenmin omtrent hetgeen men zou beweren voor, tijdens of sinds het opmaken van de akte te zijn gezegd; wel is getuigenbewijs toegelaten voor de uitlegging van de in de akte geschreven bepalingen (volgens de conclusies van Eerste advocaat-generaal Cornil vóór twee arresten dd. 4 april 1941 van het Hof van Verbreking, Pas. 1941, I, 121). Wat bestaat vindt men in de akte en de akte alleen; hoe het bestaande moet geïnterpreteerd worden, om dit te weten te komen, mag men buiten de akte treden. De vergelijking met artikel 134 van het Burgerlijk Wetboek kan worden verantwoord. Het schriftelijk bewijs wordt aldaar boven het getuigenbewijs gesteld omwille van de speciale waarborgen die het schriftelijk bewijs in vergelijking met het mondeling bewijs biedt. Welnu, zo ook is door de Grondwet, op het stuk van bewijs van wat is gebeurd alsook van de ernst waarmee het is gebeurd, het tot stand brengen van wetteksten omringd met waarborgen die de parlementaire voorbereiding niet biedt; inzonderheid staat stelliger dan voor de parlementaire voorbereiding voor de wetteksten vast dat het de wetgevende macht – de meerderheid in de twee takken die Kamer en Senaat zijn, de Koning wat de derde tak betreft – is die gesproken heeft. Artikel 38 van de Grondwet is een waarborg dat de beide kamers zich in meerderheid positief hebben uitgesproken en zich hebben uitgesproken in aanwezigheid van de meerderheid van hun leden; artikel 39 waarborgt dat behoorlijk wordt nagegaan of de kamers zich zo hebben uitgesproken; de artikelen 40, 41 en 42 bieden waarborgen dat de kamers zich hebben uitgesproken in omstandigheden die een minimum aan grondig onderzoek mogelijk maken; artikel 33 wil in principe dat de kamers door het publiek kunnen worden gecontroleerd wanneer zij beraadslagen en beslissen, en dult **afwijkingen** van dit principe slechts onder bepaalde voorwaarden.

De door de wetgever uitgevaardigde rechtsregelen kan men dus alleen in de tekst van de wet vinden. Zo ook, wanneer de wetgever een in rechte bindende definitie wil geven van een rechtsbegrip, dan moet hij dit doen in een wettekst. Immers, dan voert hij een rechtsregel in: wie voortaan in het **rechtsleven** met dit begrip te maken heeft, moet er zich naar gedragen zoals het door de wetgever is gedefinieerd; men denke aan het

begrip woonplaats in het Burgerlijk Wetboek. Toegepast op de onderhavige zaak betekent zulks dat enkel wanneer de omschrijving die in de nota van Minister Vanderpoorten voorkomt, in de tekst van de bijzondere wet was opgenomen, haar een absoluut bindende kracht toegekend had mogen worden.

Maarmoet het gezag van bedoelde nota gerelativeerd worden, er is geen reden om haar ieder gezag te ontzeggen.

De begrippen burgerlijk recht, strafrecht en gerechtelijk recht maken niet het voorwerp uit van een in een wettekst vastgelegde definitie. Evenmin zijn ze, het ontbreken van zulke definitie ten spijt, zo vast omljnd- door de doctrine of door de jurisprudentie – dat ze geen enkele ruimte laten voor een zekere diversiteit van opvattingen die elk op zichzelf niet zouden onverdedigbaar zijn. Vanzelfsprekend is die ruimte niet onbeperkt, zonet komt in het gedrang de zin zelf, niet alleen van de begrippen burgerlijk recht, strafrecht en gerechtelijk recht, elk apart beschouwd, maar ook van het begrippenarsenaal waarvan ze maar een deel uitmaken.

Bijgevolg kan men aan de besproken nota slechts gezag toekennen voor zoveel zij geen kwalificaties tot burgerlijk recht, strafrecht of gerechtelijk recht bevat die de toets van de redelijkheid niet kunnen doorstaan, die kennelijk onaanvaardbaar zijn omdat zij de marges te buiten gaan waarin over de correcte inhoud van die begrippen in redelijkheid verschil van mening kan bestaan.

5. Een bijkomend, maar belangrijk argument om aandacht te schenken aan de besproken nota is dat zij, grosso modo, tot hetzelfde resultaat leidt als dat waartoe de hierboven gemaakte ontleding van het begrip persoonsgebonden aangelegenheden heeft geleid, te weten dat, zeker principieel, een gemene deler van de regelen waarvan de vaststelling aan de Gemeenschappen is ontzegd, is dat zij een dwang op de jongeren inhouden. Een oppervlakkige lectuur van bedoelde nota volstaat om zich te overtuigen van de juistheid van die vaststelling, het zij dan dat, zoals gezegd, zij zich in globo opdringt.

Die vaststelling is van belang omdat zij uitwijst dat wanneer in de besproken nota aan de begrippen burgerlijk recht, strafrecht en gerechtelijk recht een correcte inhoud wordt gegeven, bewust of onbewust eerbied wordt opgebracht aan het boven de wet staande maar grondwettelijk begrip persoonsgebonden aangelegenheden. Het gezag van die nota kan daar enkel baat bij vinden.

IV.

De Raad van State zal hierna, voor zover nodig, de onderscheiden bepalingen van de verschillende ontwerpen toetsen aan de twee fundamentele criteria waarvan hij de aanwezigheid heeft toegelicht : kan enerzijds die bepaling beschouwd worden als regeland een persoonsgebonden aangelegenheid, gekarakteriseerd als dit begrip wordt door het „communicatieëlement” dat dwang op de te beschermen personen uitsluit ? ; is anderzijds die bepaling geen bepaling van burgerlijk recht, strafrecht of gerechtelijk recht, zodat ze, zelfs al regelt ze een punt dat onder de persoonsgebonden aangelegenheden kan worden ondergebracht, niet door de Gemeenschappen kan worden vastgesteld ?

Derde deel — Vaststelling van de respectieve
bevoegdheden van de Staat en van de Gemeenschappen
met betrekking tot de ontworpen bepalingen

A. Sociale bescherming van de jeugd

Het bovenstaande opschrift „sociale bescherming van de jeugd” is eenvoudigheidshalve ontleend aan de wet van 8 april 1965 (titel 1). Het geeft, zonder dat hiermee ook maar in het minst vooruitgelopen wordt op het probleem van de bevoegdheden, een aangelegenheid aan waarop, zoals we gezien hebben, de nationale overheid geen aanspraak maakt.

De artikelen 1 tot 13 van het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschapsexecutieve (1) bevestigen het principe van het aan de jongeren toegekende recht op hulp. Zij stellen de diensten voor hulpverlening aan jongeren in en bepalen welke personen en instellingen door de Executieve kunnen worden erkend. In het algemeen stemmen zij overeen met de artikelen 1 tot 6 en 66 tot 68 van de wet van 8 april 1965. Die zaken vallen onder de bijstand aan personen en het staat vast dat de Gemeenschap hiervoor bevoegd is. Toch behoren de volgende opmerkingen te worden gemaakt.

1. Artikel 7 van het voorontwerp van decreet (F) luidt als volgt :

„Le service d'aide aux jeunes assure la mise en œuvre et la surveillance de l'aide au bénéficiaire du jeune, qu'elle ait été, soit sollicitée, acceptée ou autorisée, soit imposée, à titre provisoire ou définitif, par une décision de justice”.

Indien het slot van die bepaling zou worden verstaan als de formulering van een regel welke de jeugdrechtbank op grond van het voorontwerp zou mogen toepassen, zou die bepaling de bevoegdheid van de Gemeenschap te buiten gaan om de redenen die verderop zullen worden uiteengezet, meer bepaald bij het onderzoek van titel IV van het voorontwerp van decreet (F) en van de hoofdstukken II en III van het voorontwerp van wet. Zij schijnt er zich evenwel toe te beperken de dienst voor hulpverlening aan jongeren in staat te stellen de bijstandstaken te vervullen welke de jeugdrechtbank hem meent te moeten toevertrouwen. Volgens die interpretatie blijft zij behoren tot de bevoegdheid van de Gemeenschap. Deze laatste doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de Staat door een onder haar ressorterende dienst ter beschikking te stellen van de rechtbank. Men verlieze trouwens niet uit het oog dat het voorontwerp van wet een zodanige samenwerking geenszins uitsluit. Uit de inlichtingen die de Raad van State heeft ingewonnen blijkt immers dat met de term „instelling” („organisme”), die in artikel 4 van dat voorontwerp wordt gebruikt, met een opzettelijk vaag gehouden benaming, de instellingen worden bedoeld waaraan de Gemeenschappen de opdrachten zullen toevertrouwen die thans door de jeugdbeschermingscomités worden vervuld.

2. De paragrafen 2 en 3 van artikel 8 van het voorontwerp van decreet (F) beogen te voorzien in het eventueel ontbreken van de instemming van de minderjarige of van zijn ouders met de sociale hulpmaatregelen welke bedoeld zijn in paragraaf 1. In dergelijk geval kunnen de partijen, in een eerste fase, op vordering van iedere belanghebbende, worden opgeroepen om ter voorziening voor de jeugdrechtbank te verschijnen (§ 2). In een tweede fase kan de jeugdrechtbank, op verzoek van iedere belanghebbende, de gevraagde maatregel toestaan door in het ontbreken van de instemming te voorzien (§ 3).

(1) Dat hierna zal worden aangeduid als het voorontwerp van decreet (F).

Die twee regels dienen wel te worden onderscheiden.

a) De bevoegdheid welke paragraaf 2 aan de jeugdrechtbank verleent, is nieuw : noch de wet van 8 april 1965, noch het voorontwerp van wet bevatten een dergelijke bepaling.

De Gemeenschap wil haar bevoegdheid doen steunen op artikel 10 van de bijzondere wet : deze bepaalt dat „de decreten rechtsbepalingen kunnen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Raden niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen onontbeerlijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid”.

Verzoening is, als zodanig, geen dwangmaatregel. De vraag of zij de algemene bevoegdheid van de Gemeenschappen in de persoonsgebonden aangelegenheden niet te buiten gaat, is bijgevolg niet aan de orde.

Paragraaf 2 doet niettemin twee vragen rijzen :

– kunnen bepalingen van gerechtelijk recht worden opgenomen in een decreet betreffende de jeugdbescherming, terwijl de aangelegenheden die behoren tot het gerechtelijk recht buiten de bevoegdheden van de Gemeenschappen vallen ?

– zo ja, zijn die bepalingen onontbeerlijk voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Gemeenschappen ?

1° Het is zeker niet het voornaamste oogmerk van paragraaf 2 wijziging te brengen in dat deel van de jeugdbescherming dat tot het gerechtelijk recht behoort. Het doel dat hij beoogt is klaarblijkelijk datgene dat met elke verzoeningspoging wordt nagestreefd : in dit geval aan de dienst voor hulpverlening aan jongeren de gelegenheid geven om, dank zij het gezag van de rechter, de minderjarige of zijn ouders ertoe te overhalen zich vrijwillig aan de voorgestelde maatregel te onderwerpen, ook al moet die maatregel worden aangepast om rekening te houden met de opmerkingen van de betrokkenen. De terugslag van de verzoeningsprocedure op het gerechtelijk recht is dus van bijkomstige aard, zodat ingeval die procedure onontbeerlijk zou zijn voor de uitoefening van de bevoegdheid van de Gemeenschap, de uitsluiting van het gerechtelijk recht uit die bevoegdheid door artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet, de toepassing van artikel 10 van diezelfde wet toch niet in de weg zou staan.

2° Wat de tweede vraag betreft, dient het antwoord genuanceerd te zijn. Artikel 2 van de wet van 8 april 1965 staat het jeugdbeschermingscomité toe „een preventieve sociale actie (te) doen voeren, voor zover zijn hulp is gevraagd of aanvaard door de personen die over de minderjarige de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben”. Er is niet voorzien in enig optreden van de jeugdrechtbank voor het geval dat de hulp niet wordt aanvaard. In zodanig geval bestaat de enige oplossing erin een beroep te doen op de rechter opdat deze een maatregel van gerechtelijke bescherming zal treffen. De rechtbank, die dan gezagshalve optreedt, kan een beslissing nemen in het belang van het kind, niettegenstaande de weigering, de halstarrigheid of de afwezigheid, in de materiële betekenis van het woord, van de ouders of van de wettelijke vertegenwoordigers.

De wet van 8 april 1965 was als eengeheel gedacht : in de opvatting van de wetgever zou de sociale bescherming een zekere voorrang hebben, maar de gerechtelijke bescherming zou, ingeval de sociale bescherming haar rol niet op doeltreffende wijze mocht hebben kunnen vervullen, voor de aflossing dienen te zorgen.

De dispariteit van de bevoegdheden welke voortvloeit uit de bijzondere wet, heeft tot gevolg dat de aan de Raad van State voorgelegde voorontwerpen elkaar niet of slechts op zeer gebrekkige wijze aanvullen. Het zou ten zeerste wenselijk zijn

dat de Staat en de Gemeenschappen, in het belang van de minderjarigen zelf, overleg zouden plegen ten einde coherente en elkaar aanvullende regelingen inzake sociale bescherming en gerechtelijke bescherming tot stand te brengen.

Het voorontwerp van wet beperkt de gevallen waarin de jeugdrechtbank bevoegd is om ten opzichte van de minderjarigen maatregelen te treffen. Meer bepaald zou de rechter geen maatregel van bewaring, behoeding en opvoeding meer mogen bevelen ten aanzien van minderjarigen wier gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar loopt, hetzij wegens het milieu waarin zij leven, hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij worden opgevoed, gevaar opleveren (lees : in gevaar komen) door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hebben. Een beroep op de gerechtelijke bescherming zou dus niet meer de oplossing kunnen zijn voor het probleem dat ontstaat wanneer de toestemming van de ouders ontbreekt.

Moet men daaruit besluiten dat de Gemeenschap bevoegd is wat betreft artikel 8, § 2, van het voorontwerp van decreet ? Het antwoord hierop moet ontkennend luiden. Aan de eisen welke artikel 10 van de bijzondere wet stelt opdat de Gemeenschap gebruik zou kunnen maken van de impliciete bevoegdheden, is immers niet voldaan : het is niet bewezen dat artikel 8, § 2, van het voorontwerp van decreet onontbeerlijk is opdat de Gemeenschap haar bevoegdheden kan uitoefenen.

Zo er een leemte is, dan is deze niet te wijten aan de verdeling van de bevoegdheden tussen de Gemeenschap en de Staat. Zij houdt verband met de inhoud van het voorontwerp van wet.

b) Dezelfde redenering zou kunnen worden gevolgd in verband met paragraaf 3.

Deze laatste doet bovendien een fundamenteeler bezwaar rijzen waarover meer bepaald zal worden gehandeld bij de bespreking van titel IV van het voorontwerp van decreet (F) en van de hoofdstukken II en III van het voorontwerp van wet. De paragrafen 2 en 3 van artikel 8 van het voorontwerp van decreet (F) ressorteren derhalve niet onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

3. Artikel 9 van het voorontwerp van decreet (F) luidt als volgt :

„Les délégués à l'aide aux jeunes peuvent effectuer conformément au Code judiciaire, au Code d'instruction criminelle et aux lois complémentaires, une expertise sociale relative à un jeune, à sa famille et à son milieu ; le tarif civil ou criminel étant applicable.

En aucun cas, le délégué désigné pour cette expertise ne peut être celui qui traite habituellement les dossiers relatifs à ce jeune ou aux membres de sa famille”.

a) Het komt de Gemeenschap niet toe het inzake deskundigenonderzoek toepasselijke tarief vast te stellen. Dergelijke bepaling ressorteert immers rechtstreeks onder het gerechtelijk recht.

b) Voor het overige lijkt het eerste lid tot niets anders te dienen dan tot het inleiden van het tweede lid ; het spreekt immers vanzelf dat expertiseopdrachten door de rechtbanken kunnen worden toevertrouwd aan de personen die zij daarvoor het best geschikt achten en inzonderheid aan diegenen die afgevaardigden bij de jongerenhulp zouden worden genoemd.

c) Het tweede lid, dat geformuleerd is als een wrakingsregel, is een bepaling van gerechtelijk recht en ressorteert derhalve niet onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen. Het is

immers artikel 966 van het Gerechtelijk Wetboek dat, wat de deskundigen betreft, de wrakingsgronden bepaalt : één van die gronden bestaat er volgens artikel 828, 8°, van hetzelfde Wetboek, in dat men „raad gegeven, gepleit of geschreven heeft over het geschil”.

Daarentegen zou niets verhinderen dat de Gemeenschap, om redenen die op objectieve wijze verband houden met de eigen aard van het ambt, deontologische regels en zelfs onverenigbaarheden zou vaststellen.

4. Artikel 11, tweede lid, van het voorontwerp van decreet (F) machtigt de Executieve om onder meer te erkennen :

„3° des services de protutelle qui ont pour mission de rechercher des personnes qualifiées pour exercer les droits et obligations des parents déçus ou pour percevoir et affecter le montant des allocations familiales et de conseiller ces personnes ;”.

Bij die bepaling is een soortgelijke opmerking te maken als die welke onder 1 gemaakt is in verband met het laatste zinsdeel van artikel 7 van het voorontwerp. Moet die bepaling zo worden begrepen dat ze een regel stelt welke de jeugdrechtbank zou moeten toepassen, dan geldt ook hier het bezwaar dat verderop zal worden gemaakt in verband met artikel 33, 1°, van hetzelfde voorontwerp. Zij lijkt echter alleen maar te voorzien in de erkenning van diensten of instellingen die tot doel zouden hebben personen te vinden die bevoegd zouden zijn om de rechten uit te oefenen of de verplichtingen te vervullen welke de rechtbank zou bepalen. Volgens die interpretatie blijft zij binnen de bevoegdheid van de Gemeenschap.

B. De jeugdrechtbanken en de jeugdkamers van de hoven van beroep

De bepalingen betreffende de jeugdrechtbanken en de jeugdkamers van de hoven van beroep, die de artikelen 1 tot 3 van het voorontwerp van wet vormen, ressorteren onder het gerechtelijk recht en behoren bijgevolg tot de bevoegdheid van de nationale wetgever. Dienaangaande doen de Gemeenschappen trouwens geen bevoegdheidsaanspraken gelden.

Zo is het ook met de bepalingen van hoofdstuk IV van het voorontwerp van wet, waarbij echter het volgende moge worden gepreciseerd :

1. Artikel 27 van het voorontwerp van wet staat de jeugdrechtbank toe voorlopige maatregelen van bewaring te nemen gedurende een rechtspleging strekkende tot de toepassing van een der maatregelen bedoeld in de hoofdstukken II en III. Het moet hetzelfde lot als die hoofdstukken ondergaan, in zover het voorziet in maatregelen ten aanzien van de minderjarige en van de personen die hem onder hun bewaring hebben. In zover het procedureregels vaststelt, hangt het samen met hoofdstuk IV dat in zijn geheel tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoort, zoals hierboven is gezegd.

2. Op grond van artikel 28 van het voorontwerp van wet, dat de woordelijke overname is van artikel 53 van de wet van 8 april 1965, mag een minderjarige voorlopig in een huis van arrest worden bewaard indien het feitelijk onmogelijk is een particulier of een instelling te vinden die de minderjarige dadelijk kan opnemen, en de in artikel 27 bedoelde maatregelen dus niet ten uitvoer kunnen worden gelegd.

Bij dat artikel is dezelfde opmerking te maken als bij artikel 27.

C. De maatregelen ten aanzien van de ouders

In het voorontwerp van decreet (F) worden maatregelen van tweeërlei aard in uitzicht gesteld (artikel 14) : enerzijds, wat men zou kunnen noemen de voogdij over de gezinsbijslag en andere sociale uitkeringen, hetgeen overeenstemt met de maatregel bedoeld in artikel 29 van de wet van 8 april 1965 ; anderzijds de opvoedingsbijstand, die overeenstemt met de maatregelen vervat in de artikelen 30 en 31 van dezelfde wet. Het voorontwerp van wet voorziet in soortgelijke maatregelen (artikelen 4, 5 en 6). Het voegt er de gehele of gedeeltelijke ontzetting van de ouderlijke macht aan toe (artikelen 7, 8 en 9), een aangelegenheid waarvan de Franse Gemeenschaps-executieve niet betwist dat de nationale wetgever bevoegd is om ze te regelen.

Al die maatregelen hebben in beide voorontwerpengemeen dat ze, enerzijds, aan de ouders worden opgelegd door de jeugdrechtbank en, anderzijds, het ouderlijk gezag raken, hetzij om de uitoefening ervan te beperken of nader te regelen, hetzij om het te ontnemen aan hen die er overeenkomstig de regels van het burgerlijk recht mee zijn bekleed. Dat zijn dus twee redenen om ze buiten de bevoegdheid van de Gemeenschappen te houden. Een derde reden is de bijzondere aard van die maatregelen.

1° In beginsel zou niets verhinderen dat de jeugdrechtbank een decreet zou toepassen. Hoewel ze nationaal gebleven zijn, kunnen alle gerechten zich in dat geval bevinden. Aan de hand van de parlementaire voorbereiding van artikel 59bis, §§ 2bis en 4bis, van de Grondwet, die hierboven is samengevat, dient men zich evenwel af te vragen of in een persoonsgebonden aangelegenheid zoals de jeugdbescherming, een decreet aan natuurlijke personen verplichtingen kan opleggen of door een gerecht kan doen opleggen.

Voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad luidt het antwoord duidelijk ontkennend. Dat vloeit voort uit de bewoordingen zelf van artikel 59bis, § 4bis, dat wat de persoonsgebonden aangelegenheden betreft, de wetkracht van de decreten beperkt tot de „instellingen gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, die, wegens hun organisatie, moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de ene of de andere Gemeenschap”. Voor zover als nodig is, volgt dat ontkennend antwoord ook uit de volkomen eensluidende verklaringen die zijn afgelegd tijdens de parlementaire voorbereiding van paragraaf 4bis.

Maar uit de bewoordingen waarin artikel 59bis, § 4bis, is gesteld, kan niet worden afgeleid dat in het Franse, het Nederlandse en het Duitse taalgebied, de decreten betreffende persoonsgebonden aangelegenheden rechtstreeks dwangmaatregelen zouden mogen bevatten ten aanzien niet alleen van de instellingen maar ook van de natuurlijke personen. Op grond waarvan zouden ze dat wel mogen ? De besliste verwerping door de gondwetgever van elke vorm van subnationaliteit kwam vooral tot uiting in verband met het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, waar het toepassingsgebied van de decreten het moeilijkst te regelen valt (1). Die verwerping heeft evenwel een algemeen karakter, waardoor de wetgever, om uit te maken of iemand tot deze of gene gemeenschap behoort, geen individuele criteria heeft moeten aangeven die, of ze nu

(1) De moeilijkheid bestaat zowel inzake de culturele als inzake de persoonsgebonden aangelegenheden. Maar wat deze laatste betreft, is het des te begrijpelijker dat de klemtoon op Brussel is gelegd daar, zoals reeds is gezegd, het begrip persoonsgebonden aangelegenheden uitgedacht is om de problematiek van dat Gewest gedeeltelijk op te lossen.

steunen op de woonplaats of op de aangegeven dan wel op de werkelijk gebruikte taal, ongetwijfeld niet zonder ernstige hinderpalen hadden kunnen worden vastgesteld, zelfs buiten het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, met name voor de gemeenten bedoeld in de artikelen 7 en 8 van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Het feit dat in de parlementaire voorbereiding van artikel 59bis, §§ 2bis en 4bis, geen spoor te vinden is van enige bespreking van dat uiterst netelige vraagstuk, is trouwens op zichzelf een aanwijzing dat het beginsel van de subnationaliteit algemeen werd verworpen. Door die verwerping heeft de grondwetgever de Gemeenschapsraden, voor hun wetgevend werk inzake persoonsgebonden aangelegenheden, het enige middel ontzegd om de natuurlijke personen aan te wijzen op wie de dwangnormen van een decreet zouden kunnen worden toegepast en heeft hij hun bijgevolg, impliciet maar stellig, de bevoegdheid ontzegd om zodanige normen vast te stellen. In die aangelegenheden zouden bij decreet alleen die beperkende maatregelen kunnen worden uitgevaardigd welke voorwaarden zouden lijken te zijn voor de toekenning van een van de vormen van hulp bedoeld in artikel 5, § 1, 1 en II, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Bovendien zouden zulke maatregelen zonder onderscheid toepassing vinden op al degenen die zouden vragen om voor een van die vormen van hulp in aanmerking te komen, daar de instellingen die de hulp verlenen, zoals reeds gezegd is, voor iedereen moeten openstaan.

2° De maatregelen inzake voogdij over de gezinsbijslag en inzake opvoedingsbijstand die, ofschoon niet in dezelfde bevoordingen, zowel in het voorontwerp van wet als in het voorontwerp van decreet (F) voorkomen, beperken het ouderlijk gezag in verschillende mate. Hetzelfde geldt eveneens, a fortiori, voor de ontzetting van de ouderlijke macht. Deze volgt uit de artikelen 37 1 en volgende, die voorkomen in titel IX van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. De afwijkingen van de regels welke die bepalingen bevatten, zijn van dezelfde aard als deze laatste. In de zin van artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet behoren zij dus tot een aangelegenheid „ressorterende onder het burgerlijk recht”.

3° In het algemeen vertoont de jeugdbescherming twee aspecten die elkaar idealiter aanvullen, maar in de feiten elkaar vaak tegenspreken. Enerzijds is er het belang van de minderjarige en van zijn familie ; anderzijds dat van de maatschappij, de zorg voor de openbare veiligheid, en niets wijst erop dat dit laatste belang niet langer, zij het ten dele, tot de nationale bevoegdheid zou behoren. De individuele maatregelen welke de jeugdrechtbank aan de minderjarige of aan diens ouders kan opleggen gaan, althans gedeeltelijk, terug op het streven om de openbare veiligheid te vrijwaren, zo nodig met dwangmiddelen die in dat opzicht verwant zijn met die van het strafrecht. Zulke maatregelen hebben niet alleen een rechtstreeks en onmiddellijk gevolg maar zijn er stellig ook op gericht de minderjarige bij te staan en hem te beschermen tegen zichzelf en tegen zijn omgeving ; uit dat oogpunt bekeken, zouden ze als bijstandsmaatregelen kunnen worden beschouwd. Maar, gesteld zelfs dat die kwalificatie kan worden aangenomen, dan nog zou een dergelijke bijstand die met gerechtelijke en niet met sociale middelen wordt verleend, meer inhoudend dan wat de grondwetgever en de bijzondere wetgever met het begrip persoonsgebonden aangelegenheid hebben bedoeld.

Tot besluit kan worden gesteld dat artikel 14 van het voorontwerp van decreet (F) niet tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap behoort, terwijl de artikelen 4 tot 10 van het voorontwerp van wet in hun geheel genomen behoren tot de bevoegdheid van de nationale overheid.

Een bijzondere opmerking dient evenwel te worden ge-

maakt in verband met artikel 6 van het voorontwerp van wet, dat betrekking heeft op de opvoedingsbijstand.

Volgens het tweede lid, 1, van dat artikel kan de opvoedingsbijstand voor degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, de verplichting inhouden de minderjarige te onderwerpen „aan het toezicht van een ter beschikking van de jeugdrechtsbank gestelde afgevaardigde”.

De gemachtigde van de Minister heeft verklaard dat die redactie niet overeenstemt met de werkelijke bedoeling van de Regering. Toch werd dienaangaande geen amendement ingediend.

Opdat die bedoeling juist wordt weergegeven, zou de tekst als volgt moeten luiden : „ . . . aan het toezicht van een ter beschikking van het jeugdbeschermingscomité gestelde afgevaardigde”.

Afgezien van de moeilijkheid die ontstaat doordat in een wet een instelling wordt aangewezen die haar benaming niet van de nationale wetgever kan krijgen, zou het in strijd zijn met het beginsel dat de Gemeenschappen autonoom zijn ten opzichte van de Staat, indien de wet een opdracht zou geven aan een instelling of personen die onder de Gemeenschap ressorteren. Dit zou alleen aanvaardbaar zijn indien de afgevaardigden bij de jeugdbescherming allen verbonden waren aan de Gemeenschappen, wat niet het geval is, zoals verder zal worden aangetoond (F).

D. De maatregelen ten aanzien van de minderjarigen

Om de redenen die zijn opgegeven in verband met de maatregelen ten aanzien van de ouders, kunnen de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen, welke ook alle een dwangkarakter hebben en ten minste voor een deel te maken hebben met de openbare veiligheid, niet worden geacht te behoren tot de persoonsgebonden aangelegenheden in de zin van de artikelen 59bis, § 2bis, en 59ter, § 2, 2°, van de Grondwet.

Daaruit moet worden besloten dat noch de artikelen 15 tot 17,25 en 26, van het voorontwerp van decreet (F), noch artikel 2 van het voorontwerp van decreet (N) tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren. De artikelen 11 tot 18 (1) van het voorontwerp van wet ressorteren daarentegen wel degelijk onder de bevoegdheid van de nationale wetgever.

E. De adviesraden

De artikelen 18 tot 21 van het voorontwerp van decreet (F) voorzien in de oprichting van raden voor bijstand aan de jeugd en van een hoge raad voor bijstand aan de jeugd. Tegen die bepalingen bestaat geen enkel bezwaar wat de bevoegdheid betreft.

In dit verband zij opgemerkt dat, zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, het in meer dan een advies heeft uitgedrukt, de opdrachten van louter raadgevende comités niet noodzakelijk beperkt moeten blijven tot de bevoegdheid van de overheid (Staat, Gemeenschap of Gewest) die ze heeft opgericht. Ieder van die overheden heeft immers het recht te menen dat het nuttig kan zijn raad te vragen omtrent maatregelen die ofwel het ondernemen van stappen van harentwege bij de bevoegde overheid, ofwel zelfs het inleiden van een procedure tot regeling van een belangenconflict zouden kunnen verantwoorden.

(1) Met inbegrip van de amendementen op de artikelen 13 en 15.

Dezelfde conclusie geldt ten aanzien van het gedeelte van artikel 4 van het voorontwerp van decreet(N) (ontworpen artikel 67), dat betrekking heeft op de oprichting van een commissie van advies.

F. De afgevaardigden bij de jeugdbescherming

Krachtens artikel 64 van de wet van 8 april 1965 is er in elk gerechtelijk arrondissement een sociale dienst voor jeugdbescherming, samengesteld uit vaste afgevaardigden. Die dienst bestaat uit twee afdelingen :

a) een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités worden gesteld ;

b) een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking worden gesteld van de rechterlijke overheden die met de toepassing van de wet zijn belast.

Volgens de reeds aangehaalde nota van de H. Vanderpoorten, Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen, behoort de sociale dienst voor jeugdbescherming met zijn beide afdelingen tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen (1).

Sedert de inwerkingtreding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, werd nochtans alleen de eerste afdeling naar de Gemeenschappen overgeheveld. Om de in de memorie van toelichting van het voorontwerp van wet opgegeven redenen, heeft de Regering geoordeeld dat de afdeling van de vaste afgevaardigden die ter beschikking van de rechterlijke overheden worden gesteld, een nationale dienst was gebleven.

Het lijkt geen twijfel dat de afgevaardigden die ter beschikking worden gesteld van instellingen die belast zijn met opdrachten welke thans aan de jeugdbeschermingscomités zijn opgedragen, net zoals die comités onder de Gemeenschappen moeten ressorteren.

Daarentegen kan men om verschillende redenen oordelen dat de afgevaardigden die ter beschikking van de rechterlijke overheden worden gesteld, onder de nationale bevoegdheid moeten blijven ressorteren.

Vermits, zoals hierboven reeds is aangetoond, de maatregelen die door de jeugdrechtbanken ten aanzien van de minderjarigen en van hun ouders kunnen worden genomen, niet kunnen worden beschouwd als persoonsgebonden aangelegenheden zoals die in de artikelen 59bis, § 2bis, en 59ter, § 2, 2°, van de Grondwet zijn bedoeld, welke aangelegenheden tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen behoren, zou het niet te verantwoorden zijn dat het administratief personeel dat ermee belast is die maatregelen toe te passen of op de toepassing ervan toezicht uit te oefenen, tot de diensten van de Gemeenschappen zou behoren. Het zou integendeel abnormaal zijn als de Gemeenschappen zouden hebben te oordelen over de behoeften van de rechterlijke overheden op dat gebied, hetgeen toch zou besloten liggen in de bevoegdheid om de personeelsformatie van de tweede afdeling vast te stellen. Daarenboven zou men in de praktijk onvermijdelijk voor moeilijkheden komen te staan indien medewerkers van het gerecht onder een andere dan de nationale overheid zouden ressorteren.

Bijgevolg behoort artikel 39 van het voorontwerp van wet wel degelijk tot de bevoegdheid van de nationale wetgever.

G. De inrichtingen van opvang en huisvesting

Zoals onder C en D werd uiteengezet, blijft de Staat be-

(1) Kamer, 1979-1980, Gedr. St. nr. 627/10, blz. 65.

voegd om de maatregelen te bepalen die ten opzichte van de minderjarigen door de jeugdrechtbank kunnen worden genomen. Sommige van die maatregelen, zoals bijvoorbeeld de bepaling die voorkomt in artikel 37, tweede lid, 4°, van de wet van 8 april 1965 (1), veronderstellen een aangepaste infrastructuur, zonder welke zij feitelijk niet toegepast zouden kunnen worden.

Daaruit volgt echter dat die infrastructuren noodzakelijkerwijs tot de nationale bevoegdheid zouden behoren.

In de reeds aangehaalde nota van Minister Vanderpoorten werd de materie in haar geheel op ondubbelzinnige wijze ingedeeld bij de aangelegenheden waarvoor de Gemeenschappen bevoegd zijn (2).

De memorie van toelichting van het voorontwerp van wet levert kritiek op deze oplossing en maakt daarbij een onderscheid in de volgende bewoordingen :

„1. Rij ksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht

Aangezien de uitvoering van de beslissingen ten aanzien van de minderjarige delinquenten tot de nationale bevoegdheid blijft behoren, worden de Rij ksinrichtingen die deze minderjarigen huisvesten niet naar de Gemeenschappen overgeheveld. De Rij ksinrichtingen nemen immers slechts minderjarige delinquenten op die in het kader van de maatregelen welke tegen hen werden genomen, door de jeugdrechtbank zijn geplaatst ; zij huisvesten noch minderjarigen geplaatst door het jeugdbeschermingscomité, noch minderjarigen die in het kader van de opvoedingsbijstand ten aanzien van de ouders door de jeugdrechtbank zijn geplaatst.

Tijdens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werden de strafinrichtingen van het Rijk ingedeeld bij „de duidelijk nationale materies” doordat zij hun bestaansredenen vinden in de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen ; zij zijn derhalve uit hun aard zelf nationaal. Daaruit volgt dat ook het Algemeen Reglement van de strafinrichtingen nationaal blijft. Het omvat de soorten van strafinrichtingen (open, half open of gesloten), de strafbehandeling (regime van de gedetineerden), de inspectie en controle (Gedrukt Stuk Kamer 627 (1979-1980) nr. 10, p. 67 en 68).

Hetzelfde geldt voor de Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht, daar zij eveneens hun bestaansredenen vinden in de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen.

2. Erkenning van personen of verenigingen die zich bereid verklaren minderjarigen op te nemen

Dezelfde denkwijze moet worden toegepast op de erkenning en subsidiëring van personen of verenigingen die zich bereid verklaren minderjarigen op te nemen, wanneer zij minderjarige delinquenten huisvesten die in het kader van een maatregel welke tegen hen werd genomen, door de jeugdrechtbank zijn geplaatst. Behoren daarentegen tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen, de erkenning en subsidiëring van personen, verenigingen of instellingen die minderjarige niet-delinquenten opnemen, die, hetzij door de jeugdbeschermingscomités, hetzij door de jeugdrechtbank zijn geplaatst in het kader van een maatregel voor opvoedingsbijstand ten aanzien van de ouders.

(1) „4° hen toevertrouwen aan de groep Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht”.

(2) Kamer, 1979-1980, Gedr. St. nr. 627/10, p. 65.

Deze oplossing nuanceert de bovenvermelde nota, ingediend bij de Kamer door de heer Vice-Eerste Minister, Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen (N). Zoals werd uiteengezet, bevat deze nota zekere tegenstrijdigheid omdat daarin de erkenning van alle personen of verenigingen, die minderjarigen opnemen (met inbegrip van de jonge delinquenten die ten gevolge van een beslissing van de jeugdrechter worden geplaatst) bij de Gemeenschapsmateries wordt ingedeeld, terwijl de uitvoering van dergelijke maatregel, die in de nota als strafrechtelijke dus nationale maatregel wordt omschreven, tot de bevoegdheid van de nationale Staat blijft behoren. De voorgestelde oplossing heeft tot doel deze tegenstrijdigheid te doen verdwijnen, rekening houdend met de geest van de nota alsmede met artikel 5, § 1, II, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen”.

De geest van de wet van 15 mei 1912, van die van 8 april 1965 en zelfs van het thans besproken voorontwerp van wet verzet zich ertegen dat zonder meer met maatregelen van strafrechtelijke aard worden gelijkgesteld, maatregelen- zelfs vrijheidsberovende — die door de jeugdrechtbanken kunnen worden genomen ten aanzien van minderjarigen die schuldig zijn bevonden aan een als misdrijf omschreven feit of bedelend of zwervend worden aangetroffen of van bedelarij of landloperij een gewoonte maken (artikel 11 van het voorontwerp van wet en artikel 36, 3° en 4°, van de wet van 8 april 1965). Artikel 5, § 1, II, 7°, van de bijzondere wet, dat „de penitentiaire en de post-penitentiaire sociale hulpverlening met uitzondering van de uitvoering van strafrechtelijke beslissingen” als persoonsgebonden aangelegenheden onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen plaatst, vindt op die maatregel dus zeker geen toepassing, al was het, wat dit laatste zinsdeel betreft, bij analogie.

Zelfs al kan niet worden ontkend dat dergelijke maatregelen eveneens de bescherming van de samenleving en zelfs, op korte termijn, de openbare veiligheid beogen, toch hebben zij als hoofddoel de bescherming van de minderjarige zelf, zijn opvoeding en zijn wederopnemings in de maatschappij en in de allereerste plaats in zijn familiaal milieu. Ofschoon die maatregelen om de hierboven opgegeven redenen niet als persoonsgebonden aangelegenheden kunnen worden beschouwd, vertoont de toepassing ervan door de instellingen of personen die zich overeenkomstig artikel 14, 3°, of artikel 27 van het voorontwerp van wet bereid verklaren minderjarigen op te nemen, daarentegen duidelijk de kenmerken van die aangelegenheden zoals zij door de grondwetgever zijn opgevat en zoals zij in het tweede deel van dit advies in herinnering zijn gebracht.

Er moet nochtans een uitzondering worden gemaakt voor de groep Rij ksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht welke is bedoeld in artikel 14, tweede lid, 4°, van het voorontwerp van wet en in artikel 37, tweede lid, 4°, van de wet van 8 april 1965. Het plaatsen van de minderjarige in een tot die groep behorende inrichting blijkt inderdaad een ultieme maatregel te zijn waartoe de jeugdrechtbank slechts haar toevlucht neemt als zij meent geen van de andere tot haar beschikking staande maatregelen te kunnen nemen zonder dat de openbare veiligheid in gevaar dreigt te komen. De uitvoering van een maatregel waarin het element openbare veiligheid overheerst, moet tot de bevoegdheid van de nationale overheid blijven behoren, vermits het veiligheidsaspect dat met die uitvoering gemoeid is, moet prevaleren op het aspect relatie of communicatie, dat kenmerkend is voor persoonsgebonden aangelegenheden.

De artikelen 40,41,42,43, tweede lid, en 44, leden 2 tot 5,

van het voorontwerp van wet behoren bijgevolg niet tot de bevoegdheid van de nationale wetgever. De artikelen 43, eerste lid, 44, eerste lid, en 47, tweede lid, behoren wel tot die bevoegdheid. Hetzelfde geldt voor artikel 45, maar alleen in zover het toepassing vindt op het geval van de minderjarige die toevertrouwd is aan de groep Rij ksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht. Artikel 46 ligt geheel in de bevoegdheid van de nationale wetgever. Dat artikel regelt de bestemming van het loon dat aan de minderjarige wordt toegekend en diens recht om te beschikken over de opbrengst van dat loon, en ressorteert derhalve onder het burgerlijk recht in de zin van artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet. Artikel 47 legt de jeugdrechter de verplichting op de minderjarigen wier plaatsing hij bevolen heeft geregeld te bezoeken. Als bepaling van gerechtelijk recht, behoort het artikel eveneens tot de bevoegdheid van de nationale wetgever.

De artikelen 22 en 23 van het voorontwerp van decreet (F) behoren tot de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap in zover zij betrekking hebben op de maatregelen waarvoor de Gemeenschappen bevoegd zijn. De terugvordering van kosten en uitgaven, waarin die artikelen voorzien, lijkt immers onontbeerlijk voor de uitoefening van die bevoegdheden.

Artikel 24 van datzelfde voorontwerp van decreet bevat verscheidene bepalingen :

1° het beginsel van de terugvordering van de toelagen welke niet werden aangewend voor de doeleinden waarvoor zij werden verleend, is reeds neergelegd in het koninklijk besluit nr. 5 van 18 april 1967 betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van de toelagen ; in dat opzicht is artikel 24 een nodeloze herhaling van het genoemde besluit ;

2° het beginsel van de terugvordering van het bedrag der kosten die worden gemaakt als een openbare dienst of een instelling van openbaar nut in gebreke blijft de bijstand te verlenen waarop een jongere of zijn familie recht heeft, is een regel van wettelijke indeplaatsstelling als die van artikel 99 van de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn ;

3° ten slotte is het vanzelfsprekend dat de erelonen en uitgaven van de diensten voor bijstand aan jongeren, die als deskundigen zijn opgetreden, worden ingevorderd door de Executieve, aangezien die diensten geen eigen rechtspersoonlijkheid bezitten.

Uit wat voorafgaat volgt dat de artikelen 3 tot 6 van het voorontwerp van decreet (N) in beginsel tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren. Zij behoeven echter de opmerkingen of het voorbehoud als hierna geformuleerd :

1. Het derde lid van het ontworpen artikel 67 (artikel 4 van het ontwerp) luidt als volgt :

„Elk erkenningsdossier bevat buiten de administratieve inlichtingen, het pedagogisch programma, een verslag van een rechter in de jeugdrechtbank, van de Procureur des Konings en van het Jeugdbeschermingscomité, van het arrondissement waar de verzoeker gevestigd is”.

In de regel komt het de Gemeenschappen niet toe verplichtingen op te leggen aan nationale overheden. Zijn de gerechtelijke instanties, inzonderheid de jeugdrechtbanken en de procureurs des Konings nationale overheden gebleven, dan is het met dit belangrijke voorbehoud dat zij, binnen de grenzen van hun normale bevoegdheid, de decreten en verordeningen van de Gemeenschappen en de Gewesten dienen toe te

passen (1). In het onderhavige geval ligt de aan de **jeugdrechtbanken** en aan de procureurs des Konings opgelegde verplichting niet alleen buiten de normale bevoegdheid van die gerechtelijke instanties, maar is zij zelfs niet nieuw aangezien zij reeds voortvloeit uit artikel 67, zesde lid, van de wet van 8 april 1965.

Tegen het derde lid van het ontworpen artikel 67 is dus geen bezwaar wat betreft de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

2. Artikel 6 van het voorontwerp van decreet (N) vervangt artikel 70 van de wet van 8 april 1965 door een nieuw artikel, waarvan het eerste lid als volgt luidt :

„De Vlaamse Executieve bepaalt ieder jaar de prijs per dag onderhoud in de Rij ksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht”.

Bij die bepaling is dezelfde opmerking te maken als die welke gemaakt is in verband met de artikelen 22 en 23 van het voorontwerp van decreet (F). Zoals zij is gesteld, behoort zij dus niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 7 van het voorontwerp van decreet (N), dat artikel 7 1 van de wet van 8 april 1965 wijzigt, behoort niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om de reden die is uiteengezet in verband met artikel 46 van het voorontwerp van wet.

H. Strafbepalingen

De artikelen 52 en 62 van het voorontwerp van wet zijn strafbepalingen waarvoor de nationale wetgever krachtens de bevoordingen zelf van artikel 5, §1, II, 6°, van de bijzondere wet bevoegd is.

De artikelen 27 tot 31 van het voorontwerp van decreet (F) bevatten strafbepalingen van een andere aard.

In artikel 27 wordt als misdrijf strafbaar gesteld, de schending van geheimen waarvan personen kennis dragen, die in enigerlei hoedanigheid hun medewerking verlenen aan de toepassing van het ontworpen decreet. De straffen zijn die welke bepaald zijn in artikel 458 van het Strafwetboek. Het gaat hier om een toepassing van artikel 11 van de bijzondere wet, waarvan artikel 5, § 1, II, 6° van dezelfde wet niet is afgeweken.

De artikelen 28 en 29 daarentegen houden rechtstreeks verband met de bepaling betreffende het toezicht op de uitkeringen. Artikel 29 heeft daarenboven betrekking op het geheel of gedeeltelijk verduisteren van het aan een minderjarige toegekende loon : deze bepaling valt buiten het doel van het ontworpen decreet. Volgens de gemachtigde van de Minister zou ze uit een vroegere versie van het voorontwerp overgebleven zijn ; ze zou moeten vervallen.

De artikelen 28 en 29 vallen buiten de bevoegdheid van de Gemeenschap en ressorteren onder de nationale wetgever, net zoals de bepalingen die betrekking hebben op het toezicht op de gezinsbijslag en de andere sociale uitkeringen.

Bij de artikelen 30 en 31 valt er wat de bevoegdheid betreft, geen enkele opmerking te maken.

(1) Eenvoudigheidshalve wordt verondersteld dat het hier gaat om decreten of verordeningen waaraan geen andere **bevoegdheidsoverschrijding** kleeft dan die waarvan de mogelijkheid hier wordt onderzocht. In het onderhavige geval behoort de erkenning van de inrichtingen van opvang en huisvesting, zoals wij gezien hebben, wel degelijk tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

1. Diverse bepalingen

De artikelen 48 tot 50 van het voorontwerp van wet nemen de artikelen 75 tot 77 van de wet van 8 april 1965 over. Het gaat om aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de nationale wetgever behoren, de eerste als bepaling van gerechtelijk recht, de tweede als bepaling met betrekking tot het gebruik van de talen in gerechts- en bestuurszaken (1) en het voorkomen van discriminatie om ideologische en filosofische redenen (2), de derde als strafrechtelijke bepaling.

Artikel 5 1 van het voorontwerp van wet neemt artikel 78 van de wet van 8 april 1965 over.

In het verslag aan de Kamer betreffende het ontwerp dat de wet van 8 april 1965 is geworden, wordt uitgelegd waarom een zodanig artikel in het wetsontwerp werd opgenomen :

„Bij ontstentenis vaneen algemene regeling op het stuk van de vaccinatie — slechts de inenting tegen pokken is bij besluit van de Regent dd. 6 februari 1946 verplicht gesteld — is de toestemming van de ouders of van andere wettige vertegenwoordigers nodig om een minderjarige te laten inenten.

Het artikel heeft ten doel om tal van moeilijkheden te ondervangen, die rijzen bij het verkrijgen van die toestemming, en de in de hoofdstukken 3 en 4 van titel II beoogde minderjarigen te beveiligen tegen de onverschilligheid, de onachtzaamheid of de slechte wil van hun wettige vertegenwoordigers” (3).

Het koninklijk besluit van 20 oktober 1969 (B.S. 7 november 1969) heeft artikel 78 van de wet van 8 april 1965 uitgevoerd : het bepaalt dat de minderjarigen worden onderworpen aan verscheidene inentingen buiten die welke verplicht zijn, ofschoon sommige daarvan slechts in geval van epidemie of gevaar voor de gezondheid moeten worden uitgevoerd.

Luidens artikel 5, § 1, I, 2°, van de bijzondere wet zijn „de gezondheidsopvoeding alsook de activiteiten en diensten op het vlak van de preventieve gezondheidszorg, met uitzondering van de nationale maatregelen inzake profylaxies” persoonsgebonden aangelegenheden in de zin van artikel 59bis, § 2bis, van de Grondwet. Onder nationale maatregelen inzake profylaxie worden de verplichte vaccinaties verstaan (4).

Per definitie zijn de in artikel 78 van de wet van 8 april 1965 en in artikel 5 1 van het voorontwerp van wet bedoelde inentingen niet verplicht. Artikel 57 ressorteert niettemin onder de nationale overheid in zover het alleen het beperken van het ouderlijk gezag beoogt, welke aangelegenheid tot het burgerlijk recht behoort.

De opheffingsbepalingen welke hoofdstuk VII van het voorontwerp van wet vormen, zijn in twee artikelen (63 en 64) ondergebracht.

Zij kunnen slechts worden aangenomen binnen de grenzen van de bevoegdheid van de nationale wetgever, zoals die in dit advies werd gedefinieerd.

In titel VII van het voorontwerp van decreet (F) staan onder het opschrift „Slotbepalingen”, zowel opheffingsbepalingen (artikel 32) als wijzigingsbepalingen (artikelen 33 tot 35), over-

(1) In dit laatste opzicht, voor zover de Gemeenschappen niet zelf bevoegd zijn krachtens artikel 59bis, § 3, 1°, e, § 4, tweede lid, van de Grondwet.

(2) Grondwet, artikel 59bis, § 7.

(3) Kamer, zitting 1963-1964, Gedr. St. nr. 637/7, blz. 55.

(4) Senaat, 1979-1980, Gedr. St. nr. 434/2, p. 125.

gangsbe­palin­gen (artikelen 36 tot 39) en be­palin­gen met be­trek­king tot de in­wer­king­tre­ding van het de­creet (artikel 40).

Artikel 32 moet vol­ledig wor­den her­zien op grond van het­geen om­trent de voor­af­gaan­de arti­kelen is ge­zegd. De Ge­meenschap kan al­leen die be­palin­gen van de wet van 8 april 1965 op­hef­fen welke be­trek­king heb­ben op aan­ge­le­gen­heden waar­voor zij be­voegd is.

Artikel 33 is dub­bel­zinnig.

Vol­gens de ge­machtigde van de Mi­nister heb­ben de in de arti­kelen 34, 36 en 79 van de wet van 8 april 1965 aan­ge­brachte wij­zi­gin­gen be­trek­king op com­munau­taire aan­ge­le­gen­heden.

Zoals reeds ge­zegd is, heb­ben de arti­kelen 34 en 36 be­trek­king op aan­ge­le­gen­heden die onder de na­tionale wet­ge­ver res­sorteren.

Het eerste lid van artikel 79 be­hoort tot de be­voegd­heid van de Ge­meenschappen ; het tweede lid res­sorteert onder de na­tionale wet­ge­ver.

Alle an­dere wij­zi­gin­gen van de wet van 8 april 1965 be­horen tot de be­voegd­heid van de na­tionale wet­ge­ver : vol­gens de ge­machtigde van de Mi­nister zou­den die wij­zi­gin­gen niets an­ders zijn dan aan­pas­sin­gen van de be­palin­gen van de wet van 8 april 1965 aan de nie­uwe ter­minologie van het ont­worpen de­creet.

Het komt een Ge­meenschap­sr­aad niet toe een wet die na­tionaal blijft, naar de vorm te wij­zigen.

Artikel 34 van het voor­ont­werp van de­creet(F) wij­zigt de or­ganie­ke wet van 8 juli 1976 be­treffende de open­bare centra voor maatschap­pe­lijk wel­zijn.

Vol­gens artikel 5, § 1, II, 2°, a, van de bij­zon­dere wet, be­horen de re­gelen tot in­rich­ting van de open­bare centra voor maatschap­pe­lijk wel­zijn tot de be­voegd­heid van de na­tionale wet­ge­ver. Het ver­slag aan de Senaat over het ont­werp van bij­zon­dere wet tot her­vor­ming der in­stelin­gen pre­ciseert dat de Ge­meenschappen be­voegd zijn voor „de toepassing van de or­ganie­ke wets­be­palin­gen be­treffende de open­bare centra voor maatschap­pe­lijk wel­zijn”, maar niet voor „de re­gelingen tot in­rich­ting van de open­bare centra voor maatschap­pe­lijk wel­zijn, na­melijk de or­ganie­ke wet van 8 juli 1976 be­treffende de open­bare centra voor maatschap­pe­lijk wel­zijn” (1).

Daaruit volgt dat de Franse Ge­meenschap niet be­voegd is om de wet van 8 juli 1976 te wij­zigen.

Artikel 35 is een in al te al­gemene be­woor­dingen ge­stelde wij­zi­gin­gs- en tevens op­hef­fings­be­palin­g. Het geeft aan­leiding tot op­mer­kin­gen als die welke in ver­band met de arti­kelen 33 en 34 zijn ge­maakt.

De arti­kelen 36 tot 39 zijn over­gangs­be­palin­gen. Zij moeten wor­den her­zien aan de hand van de op­mer­kin­gen be­treffende de an­dere be­palin­gen van het voor­ont­werp van de­creet.

Slotop­mer­king

Verschei­dene be­palin­gen van de voor­ont­werpen van de­creet (F en N) hou­den een recht­streekse mach­ting in waar­door leden van de Ge­meenschap­sexecutieven be­paalde maat­re­gelen kun­nen nemen.

(1) Senaat, zit­ting 1979-1980, nr. 434/2, blz. 125-126.

Zulke rechtstreekse machtigingen zijn in strijd met de artikelen 68, 69 en 74, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, krachtens welke de Executieven vrij moeten blijven om aan hun leden delegaties van bevoegdheden toe te kennen of te onttrekken.

De verenigde kamers waren samengesteld uit

de heren : P. TAPIE, **kamervoorzitter, voorzitter,**

G. BAETEMAN, **kamervoorzitter,**

C. HUBERLANT, J. NIMMEGEERS, J. BORRET, P. FINCŒUR, **staatsraden,**

G. VAN HECKE, P. DE VISSCHER, F. RIGAUX, F. DE KEMPENEER, **assessoren van de afdeling wetgeving,**

mevrouwen : M. DE GERREWEY, S. VAN AELST, **griffiers.**

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. TAPIE.

De verslagen werden uitgebracht door de heer J. DE COENE en de heer M. HANOTIAU, **auditeurs.**

De Griffier,

M. VAN GERREWEY

De Voorzitter,

P. TAPIE

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE EXECUTIEVE,

Gelet op het advies van de Raad van State van 20 juni 1984,

Op voordracht van de Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg,

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg wordt gelast in naam van de Vlaamse Executieve bij de Vlaamse Raad een ontwerp van decreet in te dienen waarvan de tekst volgt :

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

a) problematische opvoedingssituatie : een situatie waarin de fysische integriteit, de affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen van minderjarigen in het gedrang dreigen te komen, door bijzondere gebeurtenissen, door relationele conflicten, of door de omstandigheden waarin zij leven ;

b) voorzieningen : initiatieven die hulp- of dienstverlening organiseren voor minderjarigen en gezinnen

c) erkende voorzieningen : voorzieningen die in het kader van dit decreet erkend zijn ;

d) centra of diensten : voorzieningen die zich hoofdzakelijk met ambulante of semi-residentiële hulpverlening inlaten, of die begeleiding verzekeren aan private personen die minderjarigen opvangen ;

e) projecten : bijzondere initiatieven met een tijdelijk karakter, die zich richten tot een specifieke doelgroep of op een bijzondere probleemsituatie ;

f) inrichtingen : voorzieningen die zich hoofdzakelijk met residentiële opvang of met hulpverlening in residentieel verband inlaten.

H o o f d s t u k I I

De comités voor bijzondere jeugdzorg

Afdeling 1

Algemene bepalingen

Artikel 3

Per bestuurlijk arrondissement of, wanneer daartoe uitzonderlijke redenen voorhanden zijn, per regio van twee bestuurlijke arrondissementen wordt door de Vlaamse Executieve, hierna te noemen de Executieve, een comité voor bijzondere jeugdzorg, hierna te noemen het comité, opgericht.

De Executieve kan in eenzelfde bestuurlijk arrondissement twee of meerdere comités oprichten, wanneer de bevolkingdichtheid of de probleemconcentratie inzake bijzondere jeugdzorg dit vereisen.

De Executieve bepaalt de zetel van de comités.

Artikel 4

Het comité heeft, rekening houdend met de functionele taakverdeling zoals bepaald in artikel 5 en artikel 9, tot taak :

1° daadwerkelijke bij stand en hulp te organiseren in problematische opvoedingssituaties, ten behoeve van de minderjarigen en van diegenen die over hen de ouderlijke macht uitoefenen of hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, en dit in het belang van de minderjarige ;

2° door het waarborgen van deze daadwerkelijke bij stand en hulp een gerechtelijke tussenkomst of dwangmaatregel te voorkomen, of de noodzaak daartoe maximaal terug te dringen ;

3° de omstandigheden en toestanden die negatief inwerken op de fysische integriteit, het psyche-sociaal welzijn en de ontplooiingskansen van minderjarigen, ter kennis te brengen van private organisaties en van overheidsdiensten, met het oog op initiatieven om deze toestanden en omstandigheden te voorkomen en te bestrijden ;

4° in plaatselijk of in regionaal verband met dergelijke initiatieven samen te werken, ze te ondersteunen, te bevorderen, en desgevallend te coördineren.

Artikel 5

§ 1. De taken omschreven in artikel 4, 1° en 2°, worden toevertrouwd aan de leden van het comité die deel uitmaken van het bureau voor bijzondere jeugdbij stand, dat in de schoot van het comité wordt opgericht, zoals nader bepaald in afdeling II van dit hoofdstuk.

§ 2. De taken omschreven in artikel 4, 3° en 4° worden in het bijzonder behartigd door de andere leden van het comité. Daarbij worden onder meer de volgende werkingsbeginselen in acht genomen :

1° het comité inventariseert en registreert de in artikel 4, 3° en 4° bedoelde omstandigheden en toestanden, alsmede het geheel van de in het arrondissement bestaande initiatieven die daaraan pogen te verhelpen ;

2° het onderzoekt welke leemten bestaan en stelt de prioritaire behoeften vast ;

3° het onderzoekt hoe door overleg, coördinatie, of door het stimuleren van samenwerking enerzijds, bijgedragen kan worden tot het optimaliseren van de werking van voornoemde initiatieven en anderzijds, tot het tegemoetkomen aan de prioritaire behoeften ;

4° het initieert, stimuleert en coördineert in dat perspectief de samenspraak en samenwerking tussen alle daartoe aanspreekbare voorzieningen ;

5° jaarlijks maakt het comité over deze activiteiten een verslag over aan de Executieve, overeenkomstig de richtlijnen door de Executieve bepaald.

Artikel 6

§ 1. Het comité bestaat uit twaalf leden die door de Executieve benoemd worden voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar.

Deze leden worden benoemd uit vertegenwoordigers van jeugdorganisaties, voorzieningen of andere initiatieven die zich actief met jeugd en gezin bezighouden. De Executieve houdt hierbij rekening met de onderscheiden maatschappelijke visies die in voornoemde organisaties, voorzieningen of initiatieven leven.

Deze leden worden benoemd, voor één vierde uit personen die actief zijn in de jeugd- en volwassenenvorming ; voor één vierde uit personen die actief zijn in de dienst- of hulpverlening aan jeugd en gezin ; voor één vierde uit personen die actief zijn in arbeids- of onderwijsmiddelen en voor één vierde uit personen die actief zijn in de gezondheidszorg.

Bij de benoeming moet ten minste een derde van de leden van het comité jonger zijn dan dertig jaar.

De Executieve kan bijkomende benoemingsvoorwaarden vaststellen.

§ 2. Het comité kan zelf twee bijkomende leden coöpteren, die omwille van hun bijzondere deskundigheid inzake jeugdzorg een waardevolle bijdrage kunnen leveren voor de werking van het comité. Deze leden worden door het comité gekozen met een tweederde meerderheid van stemmen.

§ 3. De Executieve benoemt uit de leden van het comité één voorzitter en twee ondervoorzitters. Ten minste één van hen moet op het ogenblik van de benoeming jonger zijn dan dertig jaar.

§ 4. De Executieve regelt de werkwijze van het comité en stelt de vergoedingen van de leden vast.

Artikel 7

De Executieve organiseert ten behoeve van de comités :

1° een administratief secretariaat, belast met de voorbereiding en de administratieve uitvoering van de beslissingen van het comité en van het bureau voor bijzondere jeugdbijstand ;

2° een sociale dienst belast, enerzijds met het opnemen van de bijstands- en hulpverleningstaken zoals omschreven in artikel 4, 1° en 2°, en anderzijds met de uitwerking van de opdrachten die door het comité worden gegeven in het kader van zijn taken zoals in artikel 4, 3° en 4° omschreven.

Afdeling II

De bureaus voor bijzondere jeugdbijstand

Artikel 8

In de schoot van ieder comité wordt een bureau voor bijzondere jeugdbijstand, hierna te noemen het bureau, opgericht.

Artikel 9

§ 1. Het bureau heeft tot taak, door tussenkomst van de sociale dienst, concrete vorm en inhoud te geven aan de in artikel 4, 1° en 2° vermelde opdrachten.

§ 2. Bij de uitvoering van deze taken worden onder meer de volgende werkingsbeginselen in acht genomen :

1° de sociale dienst neemt namens het bureau kennis van de problematische opvoedingssituaties die hem ter kennis gebracht worden, hetzij door minderjarigen, hetzij door diegenen die over de minderjarigen de ouderlijke macht uitoefenen of hen in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, hetzij door derden ;

2° de sociale dienst poogt in deze problematische opvoedingssituaties te helpen, door advies, doorverwijzing, overleg met de rechtstreeks of onrechtstreeks bij de probleemsituatie betrokkenen, door het uitwerken van een hulpverleningsprogramma of door een concreet hulpaanbod ;

3° in alle gevallen waarin de hulpverlening de rechten raakt van diegenen die over de minderjarige de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, kan een hulpverleningsaanvraag enkel ingewilligd worden en kan een hulpverleningsaanbod enkel uitgevoerd worden, mits hun instemming ;

4° in de gevallen waarin de hulpverlening de persoonlijke vrijheid van de minderjarige raakt, kan de hulpverleningsaanvraag enkel ingewilligd worden en kan een hulpverleningsaanbod enkel uitgevoerd worden, mits de instemming van de minderjarige wanneer deze de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt, of nadat de minderjarige werd gehoord wanneer hij jonger is dan veertien jaar ;

5° de sociale dienst brengt regelmatig bij het bureau verslag uit over zijn activiteiten ;

6° ingeval een concrete hulpverleningsaanvraag door de sociale dienst werd afgewezen, dient het bureau dit te bekrachtigen ; het kan ook beslissen dat aan de hulpverleningsaanvraag gevolg dient gegeven te worden ;

7° oplossingsvoorstellen voor problematische opvoedingssituaties die financiële gevolgen hebben voor de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, dienen ter bekrachtiging voorgelegd te worden aan het bureau, dat hierover beslist, onverminderd het bepaalde in artikel 12.

Artikel 10

Bij het opstellen van de hulpverleningsprogramma's waarvan sprake in artikel 9 dient maximaal rekening gehouden te worden enerzijds met de specificiteit van de problematische opvoedingssituatie en anderzijds met de eigen mogelijkheden verbonden aan de verscheidenheid van de beschikbare voorzieningen.

Artikel 11

§ 1. Het bureau bestaat uit vier leden van het comité, die op voordracht van het comité door de Executieve worden benoemd, en uit de voorzitter van het comité, die ambtshalve voorzitter is van het bureau.

§ 2. De Executieve regelt de werkwijze van het bureau en stelt de vergoedingen van de leden vast.

Afdeling III

Bijzondere bepalingen

Artikel 12

§ 1. De werkingskosten van de comités, inclusief deze van de bureaus, zijn ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. Zijn eveneens ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, de uitgaven die voortvloeien uit de beslissingen die door de comités en door de bureaus werden genomen en die niet door een particuliere of openbare instelling gedragen worden.

§ 3. De Executieve bepaalt onder welke voorwaarden de comités en de bureaus de in § 1 en § 2 vernoemde uitgaven mogen doen.

De bijdragen van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen worden, na overleg, door de bureaus vastgesteld, onverminderd het recht van de betrokkenen zich bij verzoekschrift tot de jeugdrechtbank te wenden.

Hoofdstuk III

Bemiddeling inzake bijzondere jeugdbijstand

Afdeling I

De bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand

Artikel 13

Per gerechtelijk arrondissement of, wanneer daartoe uitzonderlijke redenen voorhanden zijn, per regio van twee gerechtelijke arrondissementen wordt door de Executieve een bemiddelingscommissie voor bijzondere jeugdbijstand, hierna te noemen de bemiddelingscommissie, opgericht.

De Executieve kan in eenzelfde gerechtelijk arrondissement twee of meer bemiddelingscommissies oprichten, wanneer de bevolkingsdichtheid of de probleemconcentratie inzake bijzondere jeugdbijstand dit vereisen.

De zetel van de bemiddelingscommissies wordt door de Executieve bepaald.

Artikel 14

De bemiddelingscommissie neemt kennis van :

1° de bemiddelingsverzoeken inzake oplossingsvoorstellen die door het bureau noodzakelijk worden geacht voor problematische opvoedingssituaties, maar waarvoor de vereiste in-

stemming van één of méér van de betrokkenen, zoals bepaald in artikel 9, 3° en 4°, wordt geweigerd ;

2° de bemiddelingsverzoeken inzake oplossingsvoorstellen voor problematische opvoedingssituaties die door het bureau werden afgewezen, zoals bepaald in artikel 9, 6°, of die, uitgaande van de hulpvrager, niet kunnen worden ingewilligd wegens het ontbreken van de in artikel 9, 3° en 4° vereiste instemming ;

3° bemiddelingsverzoeken in verband met klachten van personen, die over een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, en wiens wangedrag of de onbuigzaamheid tot ernstige conflicten aanleiding geeft of het psyche-sociaal welzijn van zijn leefgenoten ernstige schade berokkent, wanneer alle pogingen tot conflictoplossing tot dusver mislukt zijn ;

4° bemiddelingsverzoeken of verzoeken om advies vanwege magistraten belast met jeugdzaken ;

5° andere bemiddelingsverzoeken die er toe strekken in problematische opvoedingssituaties de belangen van de minderjarigen te behartigen.

Artikel 15

Bemiddelingsverzoeken kunnen bij de bemiddelingscommissie aanhangig gemaakt worden door :

1° de minderjarige of door iedere vertrouwenspersoon die in feite zijn belangen behartigt, in dit laatste geval in eigen naam of in naam van de minderjarige ;

2° personen die over de minderjarige de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben ;

3° hulpverleners die werkzaam zijn in het welzijnswerk ten behoeve van jeugd en gezin ;

4° het bureau ;

5° magistraten belast met jeugdzaken.

Artikel 16

§ 1. Bemiddelingsverzoeken worden bij de bemiddelingscommissie aanhangig gemaakt bij verzoekschrift of bij mondelinge verklaring.

Het aan de bemiddelingscommissie gericht verzoekschrift wordt neergelegd op of wordt per brief gezonden aan het administratief secretariaat van de bemiddelingscommissie; voorzien in artikel 21 van dit decreet.

Het bemiddelingsverzoek bij mondelinge verklaring wordt geacteerd in een bijzonder daartoe gehouden register, hetzij op het administratief secretariaat van de bemiddelingscommissie, hetzij op het administratief secretariaat van het comité. In dit laatste geval wordt het bemiddelingsverzoek door dit secretariaat onverwijld ter kennis gebracht van het administratief secretariaat van de bemiddelingscommissie.

§ 2. Het verzoek of de te acteren verklaring vermeldt :

1° de **dag**, de maand en het jaar van het bemiddelingsverzoek ;

2° behoudens in het geval van artikel 15, 4° en 5° : de naam, de voornaam, de geboortedatum, de hoedanigheid en de

woonplaats van de verzoeker, en in voorkomend geval van diegene die namens de minderjarige het verzoek indient ;

3° in het geval van artikel 15, 4° en 5° : het bureau of de hoedanigheid van de magistraat ;

4° een korte omschrijving van het voorwerp van het bemiddelingsverzoek.

Artikel 17

§ 1. De bij de bemiddeling te betrekken partijen worden bij gewone brief van het administratief secretariaat van de bemiddelingscommissie opgeroepen om te verschijnen, op plaats, dag en uur die door de bemiddelingscommissie worden bepaald.

§ 2. De minderjarige kan zich laten bijstaan of, indien de bemiddelingscommissie het toestaat, zich laten vertegenwoordigen door een vertrouwenspersoon van zijn keuze. Indien de minderjarige daartoe zelf niet in staat is, kan de bemiddelingscommissie hem ambtshalve een vertrouwenspersoon toewijzen.

§ 3. Personen die de ouderlijke macht over de minderjarige uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, kunnen zich eveneens door een vertrouwenspersoon of raadsman laten bijstaan, of, indien de bemiddelingscommissie het toestaat, zich door een vertrouwenspersoon of raadsman hunner keuze laten vertegenwoordigen.

§ 4. Het bureau kan zich door een lid ervan of door een consulent, zoals omschreven in artikel 32, van de sociale dienst laten vertegenwoordigen.

Artikel 18

§ 1. De bemiddelingscommissie heeft tot taak, door overleg en overreding, tussen de opgeroepen partijen te bemiddelen met het oog op het bereiken van een minnelijke regeling. Indien dit voor de uitvoering van haar taak nuttig blijkt, kan de bemiddelingscommissie beroep doen op deskundigen en bevoorrechte getuigen.

Indien een minnelijke regeling tot stand komt, wordt daarvan akte genomen in een proces-verbaal.

§ 2. Indien geen minnelijke regeling tot stand komt beslist de bemiddelingscommissie, hetzij om de zaak uit handen te geven, hetzij om de zaak in het belang van de minderjarige door te verwijzen naar de jeugdrechtbank.

De beslissing om de zaak uit handen te geven is met redenen omkleed en wordt ter kennis gebracht van de opgeroepen partijen.

De beslissing om de zaak naar de jeugdrechtbank door te verwijzen, kan alleen genomen worden wanneer de bemiddelingscommissie van oordeel is, dat het in het belang van de minderjarige volstrekt noodzakelijk en onontbeerlijk is dat er een afdwingbare pedagogische maatregel, zoals omschreven in artikel 23, wordt genomen.

De doorverwijzing geschiedt middels een gemotiveerd verzoekschrift, waarin de jeugdrechtbank verzocht wordt een door de bemiddelingscommissie geadviseerde pedagogische maatregel te nemen. De in bemiddeling opgeroepen partijen worden van het feit van de doorverwijzing in kennis gesteld.

Artikel 19

De adviezen, waarvan sprake in artikel 14, 4°, en in artikel 24 worden rechtstreeks overgemaakt aan het ambt van de magistraat die erom verzocht.

Artikel 20

De bemiddelingscommissie bestaat uit drie leden die door de Executieve benoemd worden voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar.

De voorzitter wordt door de Executieve benoemd uit twee lijsten van telkens drie kandidaten, waarvan één lijst wordt voorgedragen door de Stafhouder van de Orde van Advocaten, en één lijst door de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg.

De voorzitter moet aan de benoemingsvoorwaarden om tot vrederechter benoemd te worden, zoals bepaald in het gerechtelijk wetboek, voldoen.

De voorzitter en de leden worden benoemd op grond van een bijzondere deskundigheid inzake problematische opvoedingssituaties.

Het voorzitterschap of lidmaatschap van de **bemiddelingscommissie** is onverenigbaar met het ambt van onderzoeksrechter, jeugdrechter of parketmagistraat.

De Executieve kan bijkomende benoemingsvoorwaarden vaststellen.

De Executieve benoemt tevens een plaatsvervangend voorzitter, en twee plaatsvervangende leden, voor het geval van verhindering van de titularissen.

§ 2. De Executieve regelt de werkwijze van de **bemiddelingscommissie** en stelt de vergoedingen van de leden vast.

Afdeling II

Bijzondere bepalingen

Artikel 21

De Executieve organiseert en stelt ter beschikking van de bemiddelingscommissie een administratief secretariaat waarvan zij de werkwijze regelt en het personeel benoemt.

Artikel 22

De werkingskosten van de bemiddelingscommissies komen ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De Executieve bepaalt onder welke voorwaarden uitgaven mogen gedaan worden.

Hoofdstuk IV

Pedagogische maatregelen

Artikel 23

Voor de toepassing van dit decreet worden als afdwingbare pedagogische maatregelen beschouwd, de maatregelen **opge-**

somd in Titel II, Hoofdstuk III van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Artikel 24

§ 1. In de gevallen waarin de zaak bij de jeugdrechtbank ahangig wordt gemaakt, hetzij op vordering van het openbaar ministerie, hetzij op een beschikking tot verwijzing door de onderzoeksrechter, hetzij door vrijwillige verschijning ingevolge een met redenen omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie, kunnen de door de rechtbank opgelegde pedagogische maatregelen slechts uitgevoerd worden in het kader van de voorzieningen die door de Executieve worden erkend of gesubsidieerd :

a) indien voorafgaandelijk een advies door de bemiddelingscommissie is uitgebracht ;

b) of voor een termijn van zes maanden, die verlengd kan worden na voornoemd advies.

§ 2. Het bepaalde in § 1 is eveneens van toepassing op de voorlopige maatregelen bedoeld in artikel 52 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

§ 3. In het advies bedoeld in § 1 dienen de mogelijkheden tot vrijwillige hulpverlening geëvalueerd te worden. desgevallend na een bemiddelingsprocedure zoals omschreven in artikel 14 en volgende, en dient een voorstel gedaan te worden betreffende een desgevallend wenselijke pedagogische maatregel.

Hoofdstuk V

Erkenning en subsidiëring

Afdeling 1

Erkenning

Artikel 25

§ 1. Iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, die zich voorneemt doorgaans minderjarigen op te nemen of te begeleiden in het kader van dit decreet, moet daartoe door de Executieve worden erkend.

§ 2. Na het advies van de in artikel 26 bedoelde commissie te hebben ingewonnen, stelt de Executieve, per categorie van voorzieningen, de algemene erkenningsvoorwaarden vast. Die voorwaarden kunnen betrekking hebben op :

a) de personele en materiële infrastructuur ;

b) het opleidingsniveau en de bijkomende vorming van het personeel ;

c) de verzorging, het onderwijs, de beroepsopleiding en het opvoedingsregime van de minderjarigen ;

d) het pedagogisch concept en -programma.

§ 3. De voorzieningen en projecten worden erkend voor een hernieuwbare erkenningstermijn van maximum vijf jaar.

Artikel 26

De Executieve beslist, bij een met redenen omkleed besluit, over de erkenningsaanvragen, na het advies te hebben inge-

wonnen van een daartoe opgerichte commissie waarvan zij de samenstelling en de benoemingsvoorwaarden bepaalt.

De Executieve stelt de werkwijze van die commissie vast.

Elk erkenningsdossier bevat, behoudens de vereiste administratieve inlichtingen, het pedagogische concept en -programma, een verslag van een rechter in de jeugdrechtbank en van het comité van het arrondissement waar de aanvrager is gevestigd.

Artikel 27

§ 1. Wanneer een erkende voorziening niet meer aan de erkenningsvoorwaarden voldoet, kan een aanmaning volgen van de Executieve om zich aan die voorwaarden te conformeren, naargelang van het geval binnen een termijn van acht dagen tot zes maanden.

§ 2. Ingeval de voorwaarden niet vervuld worden, ondanks de termijn van respijt, kan de Executieve de erkenning intrekken, na raadpleging van de in artikel 26 bedoelde commissie.

Artikel 28

Aan de Executieve wordt kennis gegeven van iedere beslissing die overeenkomstig dit decreet genomen wordt wanneer zij uitgaven ten gevolge heeft die ten laste komen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 29

De Executieve doet de in artikel 25, § 3 bedoelde voorzieningen inspecteren door ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap aan wie zij daartoe opdracht geeft.

Afdeling II

Subsidiëring

Artikel 30

§ 1. Na het advies te hebben ingewonnen van de in artikel 26 bedoelde commissie, bepaalt de Executieve de subsidies aan de voorzieningen en de projecten, die te dien einde door haar werden erkend.

§ 2. De Executieve bepaalt ieder jaar de dagprijs van de inrichtingen die door de Vlaamse Gemeenschap zelf worden georganiseerd.

§ 3. De subsidiëringsnormen worden, na advies van de in artikel 26 bedoelde commissie, door de Executieve vastgesteld.

Hoofdstuk VI

De sociale diensten

Artikel 31

§ 1. In elk bestuurlijk arrondissement wordt een Sociale Dienst voor Bijzondere Jeugdbijstand opgericht ten behoeve van de comités en de bureaus zoals bepaald in artikel 7, 2°.

§ 2. In elk gerechtelijk arrondissement wordt een Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank opgericht ten behoeve van diegenen waarover door de bemiddelingscommissie een advies werd uitgebracht of waarvoor een afdwingbare pedagogische maatregel werd aanbevolen en ten aanzien waarvan een dergelijke maatregel werd genomen.

§ 3. Tenzij de jeugdrechtbank anders beslist wijst de in § 2 bedoelde sociale dienst de voorziening aan waarop voor de uitvoering van de uitgesproken pedagogische maatregel beroep zal worden gedaan.

Artikel 32

§ 1. De in artikel 31 bedoelde sociale diensten bestaan uit consulents die door de Executieve worden benoemd. Zij moeten houder zijn van een diploma van maatschappelijk assistent of van een diploma dat een voldoende pedagogische of sociale kennis doet blijken.

§ 2. De Executieve stelt de organieke reglementering en de personeelsformatie van de sociale diensten vast. Zij bepaalt uit welke diploma's een voldoende pedagogische of sociale kennis blijkt en stelt nadere regels vast voor het examen voor toelating tot de proeftijd dat door de Vaste Wervingssecretaris wordt georganiseerd.

§ 3. De consulents van de sociale diensten zijn aan het statuut van het rijkspersoneel onderworpen en zij staan administratiefrechtelijk onder het gezag van de Executieve.

Zij vervullen, onder de verantwoordelijkheid van de met de bijzondere jeugdbijstand belaste overheden, met wie zij samenwerken, de hun opgelegde opdrachten.

Hoofdstuk VII

Opheffings-, wijzigings- en overgangsbepalingen

Artikel 33

Worden opgeheven in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming :

- 1° artikelen 1 en 2 ;
- 2° artikel 3, gewijzigd bij de wet van 9 mei 1972 ;
- 3° artikelen 4, 5 en 6 ;
- 4° artikel 64, gewijzigd door de wet van 25 juni 1969 ;
- 5° artikelen 66, 67 en 68 ;
- 6° artikel 70 ;
- 7° artikel 7 1, tweede lid ;
- 8° artikel 98.

Artikel 34

Worden vervangen in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming :

1° in artikel 29, tweede en derde lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

2° in artikel 3 1, eerste lid, de woorden „het jeugdbescher-

mingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

3° in artikel 3 1, tweede lid, 1°, de woorden „het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

4° in artikel 3 1, derde lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

5° in artikel 34, gewijzigd door de wet van 21 maart 1969, de woorden „het jeugdbeschermingscomité” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

6° in artikel 37, tweede lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdrechtbanken”, door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

7° in artikel 42, tweede lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité of een afgevaardigde bij de jeugdbescherming” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

8° in artikel 72, eerste lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité” door de woorden „het bureau” ;

9° in artikel 74, eerste lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité” door de woorden „het bureau” ;

10° in artikel 74, tweede lid, de woorden „een afgevaardigde bij de jeugdbescherming” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank” ;

11° in artikel 79, eerste lid, de woorden „het jeugdbeschermingscomité” door de woorden „het bureau” ;

12° in artikel 86, c, de woorden „het jeugdbeschermingscomité” door de woorden „de Sociale Dienst van de Vlaamse Gemeenschap bij de Jeugdrechtbank”.

Artikel 35

Artikel 69, laatste lid van de wet van 8 april 1965 betreffende de Jeugdbescherming wordt vervangen door de volgende bepaling :

„De Minister van Justitie doet de door hem erkende inrichtingen en de plaatsingen in deze inrichtingen inspecteren door ambtenaren aan wie hij daartoe opdracht geeft.”

Artikel 36

De Executieve stelt de datum vast waarop de bepalingen van dit decreet of een deel ervan in werking treden.

Brussel, 27 maart 1985.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve,

G. GEENS

De Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnszorg,

R. STEYAERT
